اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

صمت
صنعت معدن تجارت

چهارشنبه
• ۱۱ آبان ۱۴۰۱
• ۷ ربیع‌الثانی ۱۴۴۴
• ۲ نوامبر ۲۰۲۲

• سال سی‌ودوم شماره پیاپی ۳۵۰۵ • دوره جدید سال نهم شماره ۲۱۸۷ • ۱۶ صفحه • قیمت: ۵۰۰۰ تومان

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

مقصر کیست؟

تکرار تراژدی آلودگی

۱۶-۱۵-۱۳-۸-۶-۵-۴-۳

عکس: آیدا فریدی

سرمقاله

فرصت کمبود جهانی نفت برای ایران ۲

یادداشت‌های امروز

نظارتی بر بازار برنج وجود ندارد ۹

چالش‌های بی‌توجهی به انرژی ۱۲

دانش‌بنیان‌ها بازیگران اصلی چرخه پسماند ۱۳

گزارش‌های روز

پرواز قیمت‌ها در بازار اجاره خانه ۱۰

خرید برنج خارجی اجباری از سر نداری ۹

فاطمی امین در وزارت صمت ابقا شد

نمایندگان مجلس شـورای اسلامی روز سه‌شنبه پس از بررسی طرح استیضاح سیدرضا فاطمی‌امین، وزیر صنعت، معدن و تجارت با ابقای وی در صدر این وزارتخانه کلیدی دولت موافقت کردند. ۲

سرمقاله

فرصت کمبود جهانی نفت برای ایران

رضا پدیدار - رئیس کمیسیون انرژی و محیط‌زیست اتاق تهران

جمعیت جهان رو به افزایش است و این پدیده مصرف انرژی در جهان را افزایش خواهد داد؛ بر همین اساس بزرگ‌ترین تولیدکننده نفت جهان درباره کمبود جهانی نفت هشدار داده و یادآور شده به‌زودی جهان با بحران بزرگ کمبود عرضه نفت روبه‌رو خواهد شد. مدیرعامل آرامکو به‌عنوان بزرگ‌ترین تولیدکننده نفت جهان معتقد است به‌دلیل نبود سرمایه‌گذاری جدید در حوزه تولید نفت، جهان در حال سپری کردن یک بحران انرژی است.

مدیرعامل آرامکو با بیان واقعیت‌های حاکم در دنیای انرژی می‌گوید اگر می‌توانستیم ظرفیت تولید را پیش از سال ۲۰۲۷ توسعه دهیم این کار را انجام می‌دادیم. این چیزی است که ما به سیاست‌گذاران می‌گوییم، چون تحقق این مهم به‌طول می‌انجامد. ایشان همچنین معتقد است صحبت‌ها میان صنعت نفت و سیاست‌گذاران درباره گذار از سوخت‌های فسیلی به‌سوی انرژی سبز نیز دشوار و با مشکلاتی روبه‌رو است، زیرا تصور نمی‌شود گفت‌وگوی سازنده زیادی در جریان باشد.

با این همه رئیس آژانس بین‌المللی انرژی نسبت به تشدید وابستگی جهان به سوخت‌های فسیلی هشدار می‌دهد. فاتح بیرول در اظهاراتی بیان کرد بحران امنیت انرژی جهان از زمان حمله نظامی روسیه به اوکراین، نباید منجر به وابستگی عمیق‌تر به سوخت‌های فسیلی شود.

باوجود تمام موارد یادشده ادامه ناآرامی‌ها در منطقه و ناامنیانی بازارهای تولید و مصرف باعث شده ابهاماتی در زمینه چشم‌انداز فروش نفت وجود داشته باشد. البته پیش‌بینی‌ها حاکی از افزایش نرخ‌هاست. در همین حال، به درازا کشیدن مذاکرات برجام باعث شد امیدها به افزایش تولید نفت ایران کمرنگ شود. فروردین سال جاری رئیس‌جمهوری اعلام کرد شرایط فروش نفت خام ایران به پیش از تحریم‌ها رسیده است. وزیر نفت نیز گفت با اقدامات موثری که روی میادین نفت خشکی و دریا، حفاری چاه‌های جدید و تعمیر چاه‌ها و بازسازی و نوسازی تاسیسات و مراکز جمع‌آوری نفت انجام شد، شاهد رسیدن ظرفیت تولید نفت کشور به بالغ بر ۳ میلیون و ۸۰۰ هزار بشکه هستیم. با وجود این تحولات در تولید نفت، دقیقا معلوم نیست تا چه میزان، به چه قیمتی و از چه مبادی نفت صادر می‌کنیم و بعید است میزان عایدی صادرات نفتی، حتی به کسری از عواید سال ۲۰۱۷ برسد. پس از امضای برجام موفق شدیم روزانه ۲.۵ میلیون بشکه نفت صادر کنیم. اگر می‌توانستیم به میزان صادرات ۵ سال قبل بازگردیم و اگر نرخ نفت صادراتی را ۱۰۰ دلار در نظر بگیریم، فروش نفت ایران به محدوده ۲۵۰ میلیون دلار در روز خواهد رسید.

براساس آخرین گزارش بانک جهانی درباره چشم‌انداز بازارهای کالایی، اکنون بازارهای انرژی با شدیدترین شوک طی ۴ دهه گذشته روبه‌رو شده‌اند و باتوجه به بحران روسیه و اوکراین، پیش‌بینی می‌شود برای چند سال آینده شاهد افزایش قیمت کالاهای اساسی باشیم؛ بر این اساس برآورد می‌شود نرخ هر بشکه نفت در دامنه ۱۰۰ دلار باقی بماند که در این صورت به بالاترین سطح در ۹ سال گذشته خواهد رسید. علاوه بر میزان و نرخ فروش نفت، مقامات کشور از جایگزینی دلار و یورو در معاملات انرژی نیز سخن گفته‌اند، اما همان‌طور که کارشناسان پیش‌تر هم گفته بودند، باتوجه به تراز تجاری ایران، این امر عملا امکان‌پذیر نخواهد بود. از طرفی هم چین اصلی‌ترین مشتری نفت ایران است و در شرایط تحریم، خریداران نفت و گاز ایران تنها به کشورهای چین، عراق و ترکیه محدود شده‌اند.

کلام پایانی اینکه در حال حاضر کشورهای تولیدکننده نفت درصدد برداشت ذخایر استراتژیک خود هستند که این نشان می‌دهد نفت موجود در بازار کافی نیست. این مسئله به‌معنای کمبود تولید نیست، بلکه به‌دلیل تحریم‌های صورت گرفته و افزایش تقاضا، بازار با کمبود نفت مواجه است. تحریم‌های روسیه موجب ایجاد شرایط نابسامان در بازار نفت شده که ایران می‌تواند با عبور از بحران برجام میزان صادرات خود را افزایش دهد و به عدد قبل از تحریم‌ها بازگردد. در شرایط تحریم نیز کشورهایی وجود دارند که به‌دنبال برطرف کردن نیازهای خودشان هستند. باتوجه به این شرایط نمی‌توان عدد دقیقی را اعلام کرد، اما پیش‌بینی می‌شود در حال حاضر حدود ۲ تا ۴ میلیون بشکه نفت در روز کمبود در بازار وجود داشته باشد. ضمن اینکه تحریم نفت روسیه و کاهش حضور آن در بازار، باعث وجود کمبود در بازار شده، امریکا اعلام کرده نفت روسیه را خریداری نمی‌کند؛ با این حال باز هم خبرهایی منتشر می‌شود که در تناقض با این مسئله است.

اروپایی‌ها هم به‌تازگی اعلام کردند نفت و گاز روسیه را تحریم کردند، اما در برخی کشورهای اروپایی اعلام شده که نمی‌توانند این مسئله را اجرایی کنند، زیرا جایگزینی برای آن ندارند، به همین دلیل نمی‌توان عدد دقیقی از میزان کمبودها اعلام کرد. در هر صورت مقطع حاضر می‌تواند فرصت طلایی ایران برای تولید و عرضه نفت باشد.

توسعه روابط با همسایگان سیاست دولت است

رئیس‌جمهوری با تاکید بر توسعه روابط با همسایگان گفت: دستیابی به تجارت ۳ میلیارد دلاری بین ایران و ارمنستان با اراده دو کشور کاملا امکان‌پذیر است. به گزارش ایرنا ابراهیم رئیسی پس از گفت‌وگو با نیکول پاشینیان، نخست‌وزیر ارمنستان، در نشست مطبوعاتی مشترک در مجموعه تاریخی-فرهنگی سعدآباد ضمن خوشامدگویی به نخست‌وزیر ارمنستان و هیات سیاسی و اقتصادی همراه گفت: تردید ندارم سفر نخست‌وزیر ارمنستان به جمهوری اسلامی ایران نقطه عطفی در جهت ارتقای روابط دو کشور خواهد بود. وی افزود: سیاست همسایگی از سیاست‌های مورد تاکید دولت است و در این مدت چند نشست با پاشینیان داشتیم. در این نشست‌ها به‌ویژه در این سفر محور مذاکره توسعه روابط تجاری، اقتصادی و امنیتی بین دو کشور بوده است. رئیسی گفت: در چند ماه گذشته رشد ۴۳ درصدی روابط تجاری با ارمنستان ثبت شد اما هدف‌گذاری برای روابط تجاری و اقتصادی میان دو کشور ۳ میلیارد دلار است که دستیابی به آن با اراده دو کشور کاملا امکان‌پذیر است. وی افزود: در مذاکرات دوجانبه با نخست‌وزیر ارمنستان دو طرف تاکید کردند حل مسائل منطقه باید به‌دست مسئولان و دست‌اندرکاران همین منطقه باشد و هر نوع دخالت بیگانگان در منطقه به‌جای حل مشکل، خود ایجاد مشکل خواهد کرد. رئیس‌جمهوری تاکید کرد: ظرفیت‌های منطقه قفقاز می‌تواند امنیت پایدار و صلح را در این منطقه تضمین کند.

رئیسی ابراز امیدواری کرد در سفر نخست‌وزیر ارمنستان و هیات بلندپایه سیاسی و اقتصادی این کشور بتوان توافقات تهران و ایروان را اجرایی کرد تا گام مهمی در جهت توسعه روابط دو کشور برداشته شود.

استیضاح رأی نیاورد

فاطمی امین در وزارت صمت ابقا شد

نمایندگان مجلس شورای اسلامی روز سه‌شنبه پس از بررسی طرح استیضاح سیدرضا فاطمی‌امین، وزیر صنعت، معدن و تجارت با ابقای وی در صدر این وزارتخانه کلیدی دولت موافقت کردند.

در این جلسه، پس از اظهارنظر نمایندگان موافق استیضاح، دفاع وزیر صنعت، معدن و تجارت و نیز نمایندگان مخالف، عدم‌اعتماد به رأی نمایندگان گذاشته شد؛ نمایندگان نیز با ۸۴ رأی موافق، ۱۸۲ رأی مخالف، ۶ رأی ممتنع و ۲ رأی باطله از مجموع ۲۷۴ نماینده حاضر در جلسه علنی، با استیضاح فاطمی‌امین مخالفت و بار دیگر وی را در سمت وزارت صنعت، معدن و تجارت ابقا کردند.

طبق آیین‌نامه داخلی مجلس، رأی‌گیری برای استیضاح به‌صورت مخفی و با ورقه انجام شد؛ رأی عدم‌اعتماد به هر وزیر نیازمند رأی اکثریت مطلق نمایندگان حاضر در جلسه علنی است که فاطمی‌امین توانست قاطبه نمایندگان خود را با خود همراه کند و به همراهی با دولت سیزدهم ادامه دهد.

نامه رئیس‌جمهوری به مجلس

رئیس‌جمهوری در نامه‌ای به مجلس شورای اسلامی نوشت: انتظار دارم نمایندگان با آراء خویش امکان ادامه خدمت آقای فاطمی‌امین وزیر صنعت، معدن و تجارت را به‌عنوان یک مدیر پاکدست، پرکار و تحولی فراهم کنند.

سیدابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهوری در این نامه با قدردانی از همراهی نمایندگان مردم در مجلس با دولت مردمی و تاکید بر شأن، جایگاه و اختیارات قانونی مجلس شورای اسلامی، تاکید کرد: تمایل داشتم برای تبیین برنامه‌ها و اقدامات فاطمی‌امین، وزیر صنعت، معدن و تجارت شخصا در جلسه شرکت کنم، اما به جهت همزمانی جلسه با سفر رسمی و دوجانبه نخست‌وزیر ارمنستان به تهران و میزبانی اینجانب و اهمیت این سفر در روابط دوجانبه و منطقه‌ای، امکان حضور در این جلسه فراهم نشد.

رئیس‌جمهوری تصریح کرد: با توجه به اقدامات مثبت دوره یک‌ساله و برنامه تحولی پیش‌بینی‌شده از سوی وزیر در حوزه‌های صنعت، معدن و تجارت، انتظار دارم نمایندگان با آراء خویش، امکان ادامه خدمت این مدیر پاکدست و پرکار و تحولی را فراهم کنند تا ان‌شاءالله با برخورداری از این حمایت و اعتماد و بهره‌گیری از دیدگاه‌های تخصصی و نقدهای سازنده نمایندگان به‌ویژه درخواست‌کنندگان استیضاح، با روحیه مضاعف بهبود و ارتقای این وزارتخانه مهم و اثرگذار را پیگیری کنند.

رأی اعتماد مجدد مجلس، فرصتی برای تحول اساسی است

رئیس مجلس شورای اسلامی پس از پایان بررسی تقاضای استیضاح وزیر صنعت، معدن و تجارت در سخنانی گفت: این اعتماد مجدد مجلس فرصتی برای وزیر صمت است تا طرح‌ها و قول‌هایی که داده را به نتیجه برساند تا تحول اساسی که مردم بتوانند آن را احساس کنند، ایجاد شود.

محمدباقر قالیباف ضمن تبریک به رأی اعتماد مجدد مجلس به فاطمی‌امین، اظهار کرد: وزارت صنعت، معدن و تجارت، مهم‌ترین وزارتخانه اقتصادی کشور است که در اشتغال، معیشت و ارزآوری کشور بسیار موثر است، به‌خصوص اینکه مردم از گرانی‌ها در کالاهای غیراساسی هم رنج می‌برند و تمامی اقلام غیراساسی که بی‌دلیل نرخ آنها افزایش پیدا می‌کند، در دست ایشان و همکاران وی در این وزارتخانه است.

وی با تاکید بر اینکه در زمینه قانون ساماندهی خودرو با همه مسیرهایی که تا مجمع رفت، مجلس ایستاد و دولت نیز با این موضوع موافق بود، عنوان کرد: ساماندهی خودرو تحولی در تولید داخل و ساماندهی در واردات خودرو است که مردم توقع آن رادارند.

رئیس قوه مقننه ابراز امیدواری کرد این رأی اعتماد مجلس به وزیر در شرایط فعلی منشأ خیروبرکت و حل مشکلات مردم شود.

تفکیک وزارت صمت منتفی شد

رئیس مجلس شورای اسلامی گفت: مرکز پژوهش‌های مجلس، کمیسیون و تعدادی از کارشناسان این موضوع را بررسی کرده و نهایتا به جمع‌بندی تخصصی برای تفکیک وزارتخانه صمت به دو وزارتخانه نرسیده‌اند.

محمدباقر قالیباف در واکنش به اظهارات لطف‌الله سیاهکلی، نماینده مردم قزوین درباره لزوم تفکیک وزارت صنعت، معدن و تجارت به دو وزارتخانه گفت: مرکز پژوهش‌های مجلس، کمیسیون و تعدادی از کارشناسان این موضوع را بررسی کردند و در نهایت به جمع‌بندی تخصصی برای تفکیک وزارتخانه صمت به دو وزارتخانه نرسیدند.

به‌گزارش ایرنا، پیش از این مجلس شرط عدم‌استیضاح وزیر صمت را تفکیک وزارت صنعت، معدن، تجارت و معرفی دو وزیر جدید اعلام کرده بود.

با عدالت اجتماعی موردانتظار فاصله داریم

رئیس قوه قضاییه گفت: باید بررسی کنیم تاکنون چه مسائلی به اعتماد مردم نسبت به نظام و سرمایه اجتماعی ما خدشه وارد کرده است و درصدد جبران برآییم.

به گزارش مرکز رسانه قوه قضاییه، محسنی اژه‌ای طی سخنانی در نشست با اعضای کمیسیون امور داخلی کشور و شوراهای مجلس شورای اسلامی، به تبیین و تشریح برخی از مسائل مهم و اولویت‌دار کشور پرداخت و با اشاره به مقوله اعتماد مردم به نظام و مسئولان گفت: باید بررسی کنیم تاکنون چه مسائلی به اعتماد مردم نسبت به نظام و سرمایه اجتماعی ما خدشه وارد کرده و درصدد جبران برآییم و از سایر مسائلی که می‌تواند به این اعتماد عمومی و سرمایه اجتماعی لطمه وارد آورد، پرهیز و اجتناب کنیم.

وی با بیان اینکه تحقق و تقویت عدالت اجتماعی از جمله مواردی است که به افزایش اعتماد عمومی و امید به آینده می‌انجامد، تصریح کرد: با آن عدالت اجتماعی موردانتظار که به آن معتقدیم، فاصله داریم و باید توجه کنیم هر مقدار در ارتقای مقوله عدالت اجتماعی تأخیر داشته باشیم به همان نسبت در آینده با مشکل مواجه می‌شویم.

رئیس قوه قضاییه در همین راستا به موضوع معیشت مردم نیز گریزی زد و گفت: اگر نتوانیم معیشت و وضعیت اقتصادی مردم و دنیا و آخرت آنها را توأمان تأمین کنیم، آن اعتماد مورداشاره مخدوش می‌شود؛ لذا امروز مسئله معیشت، اقتصاد و اشتغال از جمله مسائل بسیار حائز اهمیت و اولویت است.

وی در این نشست با اشاره به همگرایی و تعامل سه قوه در دوره جدید، بر ضرورت طراحی و تدوین سازکارهایی برای قوام بیشتر تعاملات بین قوا در راستای پیشبرد امور مردم و کشور تاکید کرد.

رئیس عدلیه همچنین با اشاره به ابلاغ سیاست‌های کلی برنامه هفتم، بر تدوین و تکمیل هر چه زودتر این برنامه و ابتناء لایحه بودجه سال آینده بر آن تاکید کرد.

وی با اشاره به موضوع انتقال زندان‌ها به خارج از شهرها و مزایای این امر از جهات مختلف، گفت: انتقال زندان‌ها به خارج از شهرها، تقاضا و خواست ما است و برای تحقق این مهم از دولت و مجلس کمک و یاری می‌طلبیم.

رئیس قوه قضاییه با اشاره به قدردانی از نمایندگان مجلس از دستگاه قضا به سبب تسهیل امر بازدید و سرکشی آنها از زندان‌ها، ضمن تاکید بر استمرار این رویه، بر ضرورت ساماندهی فرآیند بازدید نمایندگان مجلس از زندان‌ها تصریح کرد.

تامین منابع افزایش حقوق کارکنان و بازنشستگان

سخنگوی دولت از افزایش ۲۵ درصدی پروانه تولید تجهیزات پزشکی، خودکفایی در تولید ۵۰۰ محصول پزشکی و رشد ۶.۲ درصدی تولید محصولات پتروشیمی از ابتدای امسال خبر داد و گفت: در سال اول دولت سیزدهم ۶ هزار مگاوات ظرفیت تولید برق جدید داشتیم که بهترین رکورد پس از انقلاب است.

به گزارش ایرنا، علی بهادری‌جهرمی در نشست خبری با ارائه آخرین وضعیت شاخص‌های تولید اظهار کرد: در تولید ۵۰۰ محصول پزشکی خودکفا شده و در صدور پروانه تولید تجهیزات پزشکی ۲۵ درصد افزایش داشته‌ایم.

سخنگوی دولت همچنین از رشد تولید در بخش‌های مختلف خبر داد و اظهار کرد: تولید ناخالص ملی در سه ماهه نخست امسال در مقایسه با مدت مشابه سال قبل ۳.۱ درصد رشد داشت که این میزان در بخش صنعت ۵.۱ درصد رشد بوده است.

وی افزود: در حوزه خودروسازی شاهد رشد تولید کامل خودرو بودیم و خلاف سال‌های گذشته از وجود خودروهای ناقص در انبارهای خودروسازان، امروز تولید کامل خودرو به مرز ۱۰۰ درصدی رسیده است.

رئیس شورای اطلاع رسانی دولت تصریح کرد: در ۷ ماهه امسال در تولید ون ۴۵۴ درصد، وانت ۴۷ درصد، صنعت کاغذ ۶.۸ درصد، محصولات پتروشیمی ۶.۲ درصد و تلویزیون ۲۱ درصد رشد را شاهد بودیم.

بهادری‌جهرمی با اشاره به اصلاح دوباره اساسنامه صندوق ملی مسکن در دولت برای رفع ایرادات شورای نگهبان گفت: منتظر نظر نهایی این شورا درباره اساسنامه صندوق ملی مسکن هستیم.

سخنگوی دولت در ادامه با اشاره به برنامه دولت برای افزایش حقوق کارکنان و بازنشستگان لشکری و کشوری گفت: به محض نهایی شدن قانون افزایش حقوق کارکنان دولت و بازنشستگان، دولت آماده اجرای آن از لحظه تصویب است؛ منابع لازم برای قانون افزایش حقوق کارکنان دولت و بازنشستگان پیش‌بینی شده است.

عکس روز

فصل صید ماهیان استخوانی

عکس: میزان

ویژه تر از خبر

مالیات بر ارزش افزوده واردات شیرخشک و دارو کم شد

مدیرکل دفتر واردات گمرک ایران از ابلاغ مصوبه کاهش مالیات بر ارزش افزوده به گمرک خبر داد و گفت: از ۳ آبان نرخ مالیات بر ارزش افزوده واردات مواد اولیه دارو، شیرخشک اطفال و تجهیزات و ملزومات پزشکی و توانبخشی به یک و ۲ درصد کاهش یافته است.

علی وکیلی در گفت‌وگو با ایسنا، باتوجه به تغییر نرخ ارز محاسبه حقوق ورودی از ۴۲۰۰ تومان به نرخ ETS اظهار کرد: این اتفاق افزایش نرخ تمام‌شده دارو و مواد اولیه را در پی داشت که برای جبران آن، حقوق گمرکی و نرخ مالیات بر ارزش افزوده کالاهای اساسی کاهش پیدا کرد.

بر این اساس، مصوبه‌ای به گمرک ابلاغ شد که طبق آن نرخ مالیات بر ارزش افزوده مواد اولیه دارو، شیرخشک اطفال، قطعات یدکی تجهیزات و ملزومات پزشکی و توانبخشی یک درصد و نرخ مالیات بر ارزش افزوده دارو و تجهیزات و ملزومات پزشکی مصرفی دارای مشابه تولید داخل و شیرخشک اطفال ۲ درصد تعیین شده است.

وی درباره اینکه کاهش نرخ مالیات بر ارزش افزوده شامل چه کالاهایی می‌شود؟ گفت: قرار نیست ازسوی اداره کل تجهیزات پزشکی وزارت بهداشت لیستی در زمینه کاهش نرخ مالیات بر ارزش افزوده کالاها به گمرک ابلاغ شود.

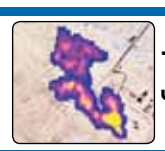
باتوجه به اینکه گمرک و وزارت بهداشت در سامانه جامع امور گمرکی به‌صورت سیستمی متصل هستند، در هر مورد گمرک اجرایی نسبت به استعلام سیستمی از اداره مربوطه اقدام می‌کند و در صورت تایید، کاهش مالیات بر ارزش افزوده روی اظهارنامه اعمال می‌شود.

مدیرکل دفتر واردات گمرک ایران همچنین در پاسخ به اینکه مصوبه کاهش مالیات بر ارزش افزوده از چه زمانی اجرایی می‌شود؟ اظهار کرد: طبق مصوبه‌ای که به گمرک ابلاغ شده، روی کالاهایی که از ۳ آبان امسال به بعد ترخیص یا اظهار شدند، می‌توان این نرخ را اعمال کرد و این مصوبه مشمول کالاهای ترخیص شده قبل از این تاریخ نخواهد بود.

گسترش صنعت
چهارشنبه
۱۱ آبان ۱۴۰۱
۷ ربیع‌الثانی ۱۴۴۴
۲ نوامبر ۲۰۲۲
شماره ۲۱۸۷
پیاپی ۳۵۰۵

قانونی که اجرا نمی‌شود

هشدار ناسا به تولید گاز متان در کهریزک

استمرار کاهش نرخ تورم

www.sanatnewspaper.com

ماشین‌ها تردد نکنند، هوای تهران پاک بماند!

قانون هوای پاک که در سال ۱۳۹۶ به تصویب مجلس رسید. متولیان مقابله با آلودگی هوا را ۱۸ نهاد معرفی می‌کند. از سازمان حفاظت محیط زیست، وزارت بهداشت، سازمان هواشناسی و سازمان بهینه‌سازی مصرف سوخت، که گزینه‌های نزدیک‌تری به ذهن هستند، گرفته تا وزارت کشور، وزارت راه و شهرسازی، وزارت نفت، وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت نیرو، درمان و آموزش پزشکی، سازمان ملی استاندارد، پلیس راهور نیروی انتظامی، وزارت جهاد کشاورزی، سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، سازمان انرژی اتمی، سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌ها، معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری و صدا و سیما نیز در مسئله آلودگی هوا مسئول هستند. با این همه، مرگ هزاران نفر در سال بر اثر آلودگی هوا گواه بر این است که اعضای مجموعه‌ای به این عظمت در مقابله با آلودگی هوا، چقدر ناتوان و غیرمسئول هستند. صمت در این گزارش به بررسی دلایل آلودگی هوا و نقش فناوری در بهبود آن پرداخته است.

مهتاب دمیرچی
editor@smtnews.ir

عکس: آیدا فریدی

> امروزه نمی‌توان این بهانه را پذیرفت که ما در زمینه فناوری در پیش‌بینی و پایش گردوغبار کمبود داریم، چراکه دانش‌بنیان‌ها به فناوری‌های کارآمدی دست پیدا کرده‌اند

شهر تهران زیبنده مردم نیست

اواخر آذر سال گذشته بود که شهردار تهران اظهار کرد: «نیازمند صورت جدیدی از شهر تهران هستیم، صورت حال حاضر شهر تهران زیبنده مردم و جمهوری اسلامی نیست.

اگر مدتی ماشین‌ها تردد نکنند، تهران پاک‌ترین هوا را خواهد داشت.» عجیب آنکه کرسی‌نشین بهشت از یاد برد که سال‌هاست طرح‌های گوناگون ترافیک برای کنترل تردد خودروها و جلوگیری از آلودگی هوای تهران در مناطق گوناگون شهر اجرا می‌شود تا آن «صورت جدید» بر شمایل سربی و دودآگین تهران پدیدار شود؛ که البته به‌گفته کارشناسان، این طرح‌ها تاثیر لازم و موردقبول را نداشته‌اند. اما گرفتن انگشت اتهام به‌سوی مردم، طریقی است که مسئولان ایران در در پیش گرفتن آن، صاحب رکورد هستند!

بدون در نظر گرفتن این نکات مهم که علاوه بر مازوت‌سوزی‌هایی که با نگاهی خوشبینانه حتی اگر در نیروگاه‌ها اتفاق نیفتد، در برخی صنایع قطعا رخ می‌دهد و نیز مستعمل شدن ناوگان حمل‌ونقل شهری، تردد موتورسیکلت‌های فرسوده که از یک سمت جمع‌آوری‌شده و از سویی دیگر با مزایده دوباره به چرخه مصرف بازمی‌گردند. این‌ها را بگذارید کنار اهمال یا تقلب در معاینات فنی و تداوم تولید خودروهای غیراستانداردی که با نقصان احتراق، هوای شهر را بیمار کرده‌اند.

انتظار می‌رود شهرداری تهران، مطالعاتی برای اجرای طرح زوج و فرد انجام دهد تا به‌گونه‌ای برنامه‌ریزی و تدبیر شود که مردم دچار مشکل نشوند و در بحث آلودگی هوا به پارامترهای لازم هوای سالم برسیم.

اطلاعات ماهواره‌ای، بازوی مددرسان دانش‌بنیان‌ها

یاسر عاشورزاده، مدیرعامل یک شرکت دانش‌بنیان در عرصه فناوری‌های فضایی با اشاره به اهمیت تولیدات فناوری‌های فضایی و امکاناتی که این تولیدات در اختیار نهادهای دولتی و خصوصی برای حل بحران‌های زیست‌محیطی از جمله پدیده گردوغبار و آلودگی هوا قرار می‌دهد، در گفت‌وگو با صمت گفت: از مزیت‌های ابزار فناوری فضایی و سنجش از دور این است که می‌تواند پدیده‌های محیط‌زیستی را موردپایش قرار دهد؛ یعنی در یک بازه زمانی، اطلاعاتی جمع‌آوری می‌شود که بتوان تصمیمات درستی درباره آن پدیده زیست‌محیطی گرفت.

▣ پایش الگوهای رفتاری

عاشورزاده افزود: وقتی یک پدیده محیطی را مورد پایش قرار می‌دهیم، می‌توانیم الگوهای رفتاری آن را هم مورد پایش قرار دهیم. در حقیقت با پایش پدیده گردوغبار می‌توان نحوه ورود گردوغبار به تهران یا شهرهای دیگر را تشخیص داد. وی افزود: تصاویر ماهواره‌ای بهترین ابزار برای انجام این فرآیند است که می‌توان گردو غبار را مورد رصد قرار داد و مکان‌یابی کردو غلظت آن را به‌طور دقیق تشخیص داد.

عاشورزاده گفت: گام نخست فعالیت ما با پایش آلودگی هوای تهران آغاز شد؛ این طرح به مکان‌یابی فضای سبز شهری اختصاص داشت و موردتایید دانشگاه هاروارد هم قرار گرفت.

در این مطالعات به این نتیجه رسیدیم که با احداث فضای سبز شهری در بخش‌هایی از شهر تهران که معمولا کم‌آب است، می‌توان میزان آلودگی را تا ۵۰ درصد کاهش داد.

▣ ایجاد ارزش‌افزوده

این فعال عرصه فناوری‌های فضایی با تاکید بر اینکه، کار در حیطه فناوری‌های فضایی می‌تواند برای اغلب سازمان‌ها ارزش‌افزوده ایجاد کند، گفت: متاسفانه نداشتن شناخت از این نوع فعالیت‌ها و امکانات راهبردی، عامل اصلی بی‌مهری نسبت به دانش‌بنیان‌هایی است که در این عرصه فعالیت می‌کنند. در حقیقت یکی از معضلاتی که باعث می‌شود دستاوردهای دانش‌بنیان‌ها نادیده گرفته شود، این است که اغلب نهادهای دولتی به‌روز نیستند، از فعالیت‌های نوآورانه کمتر استقبال می‌کنند و معمولا برای حل مشکلات زیست‌محیطی به استفاده از ابزار قهری رو می‌آورند.

> با احداث فضای سبز شهری در بخش‌هایی از شهر تهران که معمولا کم آب است، می‌توان میزان آلودگی را تا ۵۰ درصد کاهش داد

گره‌ای در کار پیش‌بینی نداریم

رئیس کارگروه ژئوماتیک معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری معتقد است که در یک دهه گذشته شرکت‌های دانش‌بنیان زیادی به این عرصه ورود کرده‌اند و خوشبختانه کشور ما توانایی آن را دارد تا با استفاده از محصولات فناورانه و صنعتی به پایش و پیش‌بینی پدیده گردوغبار بپردازد.

یاسر ابراهیمیان در گفت‌وگو با صمت گفت: خوشبختانه شمار شرکت‌های دانش‌بنیانی که بر مبنای «سنجش از دور» و سیستم اطلاعات جغرافیایی، محصولات فناورانه کارآمدی را تولید می‌کنند، کم نیستند. کاربرد سنجش از دور در قالب تولید محصولات فناورانه با هدف پیش‌بینی مخاطرات اقلیمی، عرصه نوپایی است که در چند سال گذشته وارد فضای مدیریت بحران کشور شده است.

این مقام مسئول با اشاره به پیشرفت قابل‌توجه این فناوری در چند سال گذشته، گفت: با این همه، لازم است این فناوری از سوی نهادهای مربوط مانند سازمان محیط‌زیست، وزارت نیرو، سازمان هواشناسی و وزارت جهاد کشاورزی موردتوجه و حمایت قرار گیرد.

▣ دانشی برای پیش‌بینی گرد وغبار

دانش سنجش از دور و سیستم اطلاعات جغرافیایی، ابزاری است که در پایش و پیش‌بینی پدیده گردوغبار، نقش مهمی دارد؛ در اصل بدون این علم عملا پایش گردوغبار ممکن نیست.

ابراهیمیان با اشاره به کاربرد محصولات تولیدی شرکت‌های دانش‌بنیان بر مبنای دانش سنجش از دور گفت: در سال‌های اخیر، اطلاعات ماهواره‌ای کمک زیادی به «پایش زمین» داشته است؛ از پایش‌های منابع آبی گرفته تا خاک و پدیده گردوغبار.

ابراهیمیان افزود: با آماری که داده‌های ماهواره‌ای در اختیار ما می‌گذارند، می‌توان به تاریخچه وقوع پدیده گردوغبار در ۲۰ تا ۳۰ سال گذشته دسترسی پیدا کرد. در واقع می‌توان به غلظت و منشأ آن پی برد که عموما کشورهای عراق و حاشیه خلیج‌فارس نشأت می‌گیرند. یکی دیگر از کاربردهای دانش سنجش از دور، پیش‌بینی مسیر گردوغبار است که می‌توان با شناسایی مسیر گردوغبار به‌نوعی مقصد را آماده‌تر کرد تا شاهد آسیب‌پذیری کمتری باشیم.

▣ راهکارهای مقابله با گرد وغبار

رئیس کارگروه ژئوماتیک معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری با اشاره به پیگیری راهکارهای خنثی‌سازی مضرات پدیده گردوغبار و آلودگی هوا، گفت: راهکارهای مختلفی برای مقابله با گردوغبار وجود دارد، از جمله رایزنی‌های دیپلماتیک که می‌توانند در این عرصه کارساز باشد. با توجه به اینکه منشأ گردوغبار در کشور ما، خارجی است، سیاست‌های خارجی در این عرصه باید عملکرد جدی‌تری داشته باشند.

▣ اهمیت مرحله پیش‌بینی و پیشگیری

همان‌گونه که اشاره شد، علم سنجش از دور و سیستم اطلاعات جغرافیایی، به پایش گردوغبار کمک زیادی می‌کند. ابراهیمیان در تشریح این فرآیند گفت: برای مقابله با پدیده گردوغبار باید اقدامات میدانی پیش از وقوع را پیگیری و برای آن برنامه‌ریزی کرد. به‌عنوان مثال، با شناخت جنس زمین و خاک، می‌توانیم در راستای مقاومت آن از بروز این پدیده جلوگیری کنیم.

ابراهیمیان افزود: مقابله با ریزگردها در مرحله پیش‌بینی و پیشگیری اهمیت زیادی دارد. زمانی که مخاطره‌ای مانند گردوغبار رخ می‌دهد، به‌جز انجام برخی اقدامات مانند در خانه ماندن یا استفاده از ماسک برای جلوگیری از آسیب‌های احتمالی، عملا برای کاهش وسعت منطقه‌ای آن کاری نمی‌توان کرد؛ بنابراین پیش از وقوع این رخداد است که می‌توان اقدامات قابل‌توجهی برای پیشگیری انجام داد.

این کارشناس ژئوماتیک اظهار کرد: در صورت بروز گردوغبار هم چاره‌ای به جز اعمال قرنطینه یا ایجاد باران‌های مصنوعی در مقیاس خرد نداریم. در حقیقت برای پیشگیری و مهار پدیده گردوغبار باید از سال‌های گذشته اقدام می‌کردیم؛ بنابراین نیازمند دوراندیشی بیشتر برای مقابله با این پدیده هستیم که می‌تواند با رایزنی‌های بین‌المللی به سرانجام برسد. به‌عنوان مثال باید با شناسایی مناطق منشأ گردوغبار، اقدامات مناسب برای بیابان‌زدایی انجام شود. ما از سال‌های قبل باید اقداماتی مانند افزایش پوشش گیاهی، مالچ‌پاشی و... را عملیاتی کنیم.

▣ کم‌لطفی نهادهای دولتی به دانش‌بنیان‌ها

رئیس کارگروه ژئوماتیک معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری با اشاره به ورود دانش‌بنیان‌ها به این عرصه و دستیابی به محصولات فناورانه در یک دهه اخیر، گفت: اینکه چرا این شرکت‌ها تا امروز موفق به حل بحران‌های زیست‌محیطی مانند پدیده گردوغبار و آلودگی هوا نشده و نقش موثری در این حیطه نداشته‌اند، دو رویکرد دارد.

در گام نخست، اغلب دانش‌بنیان‌هایی که در این حوزه فعالیت می‌کنند، برای بازاریابی در جامعه هدف تلاش لازم و به عبارتی، توانی برای اثبات خود به بازار هدف نداشته‌اند؛ البته وظیفه‌ای هم در این زمینه ندارند.

دلیل دیگر به انفعال نهادها و سازمان‌هایی که می‌توانند جامعه هدف این شرکت‌ها باشد، برمی‌گردد. در اصل نهادهای متولی کمتر سراغ دانش‌بنیان‌ها رفته‌اند و امروز آنها هستند که باید در این زمینه پاسخگوی اصلی باشند. امروزه نمی‌توان این بهانه را پذیرفت که ما در زمینه بکارگیری فناوری در پیش‌بینی و پایش گردوغبار کمبود داریم، چراکه امروزه دانش‌بنیان‌ها به فناوری‌های کارآمدی دست پیدا کرده‌اند. در حقیقت کم‌لطفی نهادهای متولی است که از شرکت‌های دانش‌بنیان بهره کافی برده نشده است. با توجه به اینکه شعار امسال «تولید؛ دانش‌بنیان، اشتغال‌آفرین» است، به اعتقاد من فرصت خوبی است که انقلابی در راستای بهره‌گیری از محصولات دانش‌بنیان دست‌کم در مهار مخاطرات زیست‌محیطی شکل بگیرد.

▣ تداخل اختیار سازمان‌های دولتی

ابراهیمیان دلیل اصلی این بی‌توجهی را دولتی بودن اقتصاد کشور و تداخل اختیار نهادها و سازمان‌های دولتی دانست و گفت: اقتصاد ما یک اقتصاد دولتی است و حل بسیاری از مسائل در حیطه مسئولیت دولت است، در نهایت این دولت است که باید تصمیم‌گیری کند؛ از سوی دیگر، سازمان‌ها و نهادهای مرتبط هم در بسیاری از موارد به تداخل ماموریتی مبتلا هستند. برای مثال برای حل یک معضل زیست‌محیطی نظیر مقابله با گردوغبار اگر سازمان محیط‌زیست کشور بخواهد اقداماتی را به سرانجام برساند، به احتمال زیاد با عملکرد سازمان مدیریت بحران به تداخل می‌خورد.

سخن پایانی

گفته‌ها و شنیده‌ها درباره آلودگی هوا رنگ و بوی عارضه‌ای تمام‌نشدنی برای شهر را به‌دنبال دارد؛ عارضه‌ای که شهرها را روزبه‌روز بیمارتر می‌کند. نفس گرفته شهر، زخمی به قدمت ۴ دهه است که با رسیدن به فصل سرما بیش‌ازپیش فرصت جولان پیدا می‌کند. زخمی که هرازچندگاه به یک سوژه برای وعده دادن مسئولان و متولیان کشور بدل می‌شود، اما وقتی این فکر قرار است به فعل بینجامد، هزاران عامل به‌عنوان مانع پشت هم قطار می‌شوند و این سوژه را تا روی کار آمدن مدیران احتمالی بعدی، به خدا می‌سپارند! زخمی که نه فقط تهران که در بسیاری از کلانشهرها حدود نیم‌قرن می‌شود که باز است و نه‌تنها مردم که چهارستون بدن ایران را می‌لرزاند.

یادداشت

انرژی ارزان در ایران مسئله‌ساز است

حمیدرضا بزرگ‌زاده
عضو هیات علمی پژوهشگاه صنعت نفت

نرخ پایین انرژی باعث شده مردم نسبت به استفاده دوباره از پسماند و زباله بی‌تفاوت باشند و دولت هم قوانین محکمی برای این امر قرار ندهد. البته چند سالی است در کشور چنین موضوعاتی برای تولید انرژی موردبحث قرار گرفته و اقداماتی هم درباره تفکیک پسماند شده است. اما در کل، نگاه اصلی در کشور ما نسبت به استفاده از پسماند برای تولید انرژی کسب و سود و بهره‌گیری اقتصادی است، در حالی که در کشورهای اروپایی در درجه اول نگرش افزایش بهداشت و امحای زباله مدنظر قرار داده شده است.

در صورتی که هدف افزایش بهداشت عمومی از راه امحای زباله و پسماند باشد، می‌توانیم به صرفه اقتصادی در بحث سلامت هم برسیم. اغلب کشورهای پیشرفته جهان پراکندگی در زباله پسماند دیده نمی‌شود و این یکی از اصلی‌ترین مولفه‌ها در تولید انرژی از پسماندها و بازگردانی آن به چرخه مصرف است. همان‌گونه که پیش‌تر هم اشاره شد، کسب سود و صرفه اقتصادی از پسماند نخستین نگرش بهره‌وری از آن در کشور ما است و با نگاهی گذرا به چرخه تولید و مصرف پسماند در کشور می‌توانیم به این گزاره صحه بیشتری بگذاریم. دولت و نهادهای دولتی باید از فناوران و دانش‌بنیان‌هایی که در این عرصه فعالیت می‌کنند، حمایت کافی داشته باشند، به عبارت دیگر دولت باید حامی دانش‌بنیان‌ها برای تشکیل یک مجموعه منسجم در این عرصه باشد.

پلاسما بعد از جامد، مایع و گاز حالت چهارم ماده است که استفاده‌های زیادی می‌توان از آن برای تولید انرژی کرد. حال وقتی گاز به‌واسطه یونیزاسیون تبدیل به حالت چهارم ماده می‌شود، توانایی تولید انرژی بسیار بالایی دارد که از آن می‌توان برای فعالیت‌های بسیاری استفاده کرد. با توجه به اینکه طیف گوناگونی از پسماند از جمله جامدات، مایعات و حتی گاز وجود دارد، می‌توان با استفاده از فناوری گاز پلاسما بیشترین انرژی مورد انتظار را از پسماند و زباله‌ها تولید کرد. در واقع می‌توانیم انرژی زیادی با استفاده از فناوری پلاسما تولید کنیم و برخلاف زباله‌سوزی که تنها زباله‌های قابل سوختن را به انرژی تبدیل می‌کند با این فناوری می‌توان تمام فلزات و جامدات و حتی شیشه‌ها را به‌وسیله پلاسما و گاز سنتز ذوب کرد. زباله‌ها در این فرآیند به شکلی بی‌خطر و مذاب از راکتور خارج می‌شوند همچنین بنزین گازوئیل و... را می‌توان به‌وسیله گاز سنتز به انرژی تبدیل کرد. در کل بهترین فناوری تولید انرژی از پسماند، فناوری پلاسماست. البته هزینه بیشتری نسبت به فناوری‌های دیگر دارد، اما چون انرژی زیادی با استفاده از آن می‌توان تولید کرد، صرفه اقتصادی بالایی هم دارد. در نهایت از یک سو به‌صرفه‌تر است و از سوی دیگر، کمک زیادی به ارتقای بهداشت شهری می‌کند.

سنتز، گاز خروجی از رآکتور پلاسماست که دمایی بین ۹۰۰ تا ۱۰۰۰ درجه سلسیوس دارد. به‌وسیله این گاز ما می‌توانیم به‌طور مستقیم توربین‌های آبی را به حرکت دربیاوریم و انرژی و برق تولید کنیم یا می‌توانیم گاز سنتز تولید شده را بسوزانیم و در قالب غیرمستقیم از طریق بویلرها بخار آب تولید کنیم و از انرژی آن برای تولید برق و دیگر موارد بهره بگیریم. گاز سنتز پس از خروج و سرد شدن می‌تواند در مواد شیمیایی، سوخت گاز بنزین و گازوییل استفاده کرد.

به اعتقاد من باید در ذهنیت دولتمردان و تصمیم‌گیران، استفاده از فناوری‌های پلاسما برای امحای زباله و مصرف دوباره آن در انرژی مهم جا بیفتد. هنوز در ایران مجموعه کامل برای امحاء زباله‌ها و رسیدن به بهداشت استاندارد شهری وجود ندارد.

این نوع پلاسما با توجه به نسبت بالای انرژی، برای محیط با چگالی بالا مناسب است. به‌عنوان مثال، پسماندهای بیمارستانی که مخلوطی از مواد آلی، پلیمرها و فلزات و سایر مواد و... تشکیل شده را می‌توان با استفاده از این تکنولوژی تبدیل به انرژی حرارتی یا برق کرد. پلاسمای سرد را می‌توان یک گاز حاوی الکترون‌ها، اتم‌ها و مولکول‌های برانگیخته، یون‌ها، رادیکال‌ها، فوتون‌ها و ذرات خنثی که در آنها الکترون‌ها انرژی بسیار بالاتری از ذرات خنثی گازی دارند، تعریف کرد.

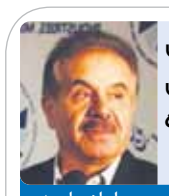
پژوهشگاه صنعت نفت سال‌هاست (۱۳۸۱تا کنون) در استفاده از تکنولوژی پلاسما تجربه داشته و پروژه‌های زیادی هم در زمینه پلاسمای سرد و گرم اجرا کرده است.

در سال ۱۳۹۱ با همکاری ستاد انرژی‌های تجدیدپذیر معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری پروژه‌ای با عنوان امکان‌سنجی استفاده از تکنولوژی پلاسما برای امحای زباله‌های خطرناک با قابلیت تولید انرژی تعریف کردیم. پس از انجام این پروژه، مرحله اجرای یک پایلوت در مقیاس یک تن در روز نیز با موفقیت انجام و تحویل ستاد انرژی‌های تجدیدپذیر شد.

تلاش بر این بود تا این طرح با حمایت دولت در قالب سرمایه‌گذاری با بخش خصوصی به یک پروژه ملی تبدیل شود تا بتوانیم آن را برای زباله‌های بیمارستانی در ماژول‌های کوچک چندتنی پیدا کنیم، اما متاسفانه هر بار که تلاش کردیم با بهانه‌های گوناگون این کار انجام نشد.

یادداشت

مشوق سرمایه‌گذاری چرا و چگونه

ابراهیم احمدی
فعال صنعت خودرو

مصوبه تسهیلات ویژه‌ای که شورای پول و اعتبار برای صنعت و تولیدکنندگان در نظر گرفته از قبل هم بوده، اما بانک‌ها زیر بار آن نرفته‌اند. چنین مصوباتی نمی‌تواند به‌نفع افراد خوش‌حساب باشد و تنها کسانی که به هر دلیلی، اقساط تسهیلات خود را نپرداخته‌اند، از آن منتفع می‌شوند. همچنین برخی صنعتگرها از نقدینگی بانک‌ها استفاده نکرده و معمولا با سرمایه خود مدیریت بنگاه اقتصادی را برعهده دارند؛ بنابراین برای چنین مشوق‌هایی باید این تولیدکنندگان هم مدنظر باشند و برای آنها تسهیلاتی دیگر تخصیص داده شود.

آنچه مسلم است، اگر دولت بخواهد صنعت توسعه و تولید رونق پیدا کند، بهتر است این تسهیلات و تنفس چند ماهه را برای بخش سرمایه‌گذاری جدید در نظر بگیرد. به‌عنوان مثال، این مصوبه می‌توانست برای واحدهای تولیدی باشد که ماشین‌آلات جدید خریداری و مبادرت به نوسازی خط تولید کرده‌اند، زیرا به‌این ترتیب، بهره‌وری افزایش یافته و بهای تمام‌شده کاهش پیدا می‌کند. در حال حاضر، یکی از چالش‌های صنعت در حوزه مصرف انرژی، ارتقای کیفیت، افزایش سرعت، کاهش خطای کمتر و... است که با نوسازی و بهسازی تجهیزات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری واحدهای صنعتی شدنی است.

اگر با بهبود ماشین‌آلات بهره‌وری در تولید افزایش پیدا کند، می‌توان گفت با رونق تولید، نرخ تورم کنترل شده و این بزرگ‌ترین کمک به اقتصاد کشور خواهد بود.

در مصوبه اخیر شورای پول و اعتبار کسانی که قبلا وام گرفته و به‌هر دلیلی یا نتوانسته‌اند اقساط آن را بپردازند، یا این سرمایه را در بخش دیگری غیرتولید هزینه کرده‌اند، تنها بهره‌مند می‌شوند و باقی که با مدیریت درست حرکت کرده‌اند، نفعی از این تسهیلات نخواهند داشت. اما این مصوبات می‌تواند در قالب مشوق و برای برنامه‌ریزی آینده باشد. البته این طرح در دولت‌های پنجم و ششم هم اجرا شد، اما ادامه نیافت.

در نظر گرفتن مشوق‌های صنعتی یکی از خلأهای موجود در این بخش از اقتصاد بوده که باید تشویق به ارتقای کیفی محصولات شود. با نوسازی تجهیزات می‌توان به این امر مهم دست یافت؛ نه‌اینکه افرادی که نتوانسته‌اند با مدیریت درست تسهیلات دریافتی خود را برگردانند، تشویق کرد وام بگیرند و اگر نتوانستند بپردازند، به‌هر ترتیبی از سوی دولت کمک می‌شود و مشمول بخشودگی می‌شوند.

آنچه در کشورهای صنعتی در قالب تسهیلات به تولید داده می‌شود برای سرمایه‌گذاری جدید و نوسازی ماشین‌آلات بوده تا بهره‌وری افزایش یافته و کیفیت ارتقای پیدا کند و در مقابل قیمت تمام‌شده کاهش یابد. این امر خود بستر توسعه را فراهم می‌آورد؛ خلائی که سال‌هاست صنعت از آن در رنج است.

تا امروز درباره تمهیدات ویژه شورای پول و اعتبار، بانک‌ها همراهی نکرده و به بهانه قوانین درون‌بانکی از انجام آنها شانه خالی کرده‌اند.

از سوی دیگر، برخی صنعتگران گلایه دارند این نوع تسهیلات باید برای تمام تولیدکنندگان لحاظ شود، حتی آنهایی که از بانک تسهیلاتی دریافت نکرده‌اند؛ به‌این ترتیب، دولت برای هر سرمایه‌گذاری جدید و نوسازی خط تولید به صاحبان بنگاه اقتصادی تسهیلات کم‌بهره با مدت زمان پرداخت طولانی اعطا کند.

این عملکرد منجربه تثبیت و حتی کاهش نرخ تورم شده، زیرا با افزایش بهره‌وری بهای تمام‌شده کاهش می‌یابد. بازار ساماندهی شده و مدیریت مالی راحت‌تر انجام می‌شود.

دولت در اعطای فرصت‌های طلایی باید حتی به صنعتگرانی که مدیریت درستی داشته و حجم بدهی منطقی دارند نیز در بخشودگی مالیاتی کمک کند تا آنها نیز انگیزه کافی برای سرمایه‌گذاری جدید و توسعه فعالیت‌های اقتصادی‌صنعتی داشته باشند.

کیفیت خودرو و لوازم یدکی ارتقا یابد

عضو کمیسیون کشاورزی، آب، منابع طبیعی و محیط‌زیست مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه خودرو تولید داخل را باتوجه به کیفیت آن نمی‌توان با محصولات مشابه در بازارهای جهانی مقایسه کرد، گفت: در زمینه افزایش کیفیت و تولید خودروهای داخلی باید حداقل استانداردهای جهانی اعمال شود.

پرویز اوسطی در گفت‌وگو با خانه ملت، درباره اظهارات انجام‌شده طی روزهای اخیر در زمینه مقایسه افزایش قیمت گندم با خودرو و قطعات آن از سوی رئیس انجمن تخصصی صنایع همگن نیرومحرکه و قطعه‌سازان خودرو، اظهار کرد: برخی فعالان حوزه تولید خودرو مقایسه‌ای بین افزایش نرخ گندم و قیمت خودرو و قطعات آن انجام داده‌اند، این قیاس درست نیست.

نماینده مردم قروه و دهگلان در مجلس شورای اسلامی با اشاره به اینکه قیمت محصولات غذایی و کشاورزی در بازارهای جهانی به‌دلیل خشکسالی و برخی مناقشات منطقه‌ای افزایش زیادی داشته و ارز بسیار زیادی از کشور برای تامین آنها از جمله گندم خارج می‌شد، ادامه داد: تامین گندم از بازارهای جهانی هزینه بسیار زیادی برای کشور به همراه داشت در حالی که کشاورزان داخلی ظرفیت افزایش تولید این محصول استراتژیک را داشتند.

این نماینده مردم در مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه خودرو تولید داخل را باتوجه به کیفیت آن نمی‌توان با محصولات مشابه در بازارهای جهانی مقایسه کرد، تصریح کرد: در زمینه افزایش کیفیت و تولید خودروهای داخلی باید حداقل استانداردهای جهانی اعمال شود و کیفیت خودرو و لوازم یدکی خودرو تولید داخل باید ارتقا یابد.

ضرورت استانداردسازی نوسازی ناوگان حمل‌ونقل

قانونی که اجرا نمی‌شود

فاطمه امیراحمدی
editor@smtnews.ir

فصل زمستان اوج آلودگی هوا در کشور بوده و در دو ماه آذر و دی با وارونگی هوا روبه‌رو هستیم. وارونگی هوا، پدیده‌ای شایع در فصل سرماست که نتیجه ساکن ماندن هوا، تردد زیاد خودروها و افزایش آلودگی است. پدیده اینورژن یا وارونگی هوا که حاصل زندگی مدرن است با شدت زیاد گریبانگیر کلانشهرها و شهرهای صنعتی شده است. این پدیده زمانی رخ می‌دهد که یک توده هوای سرد سطح شهر را می‌پوشاند و اجازه خروج گازهای سمی یا آلودگی‌های جوی را نمی‌دهد، به‌این ترتیب، هوای آلوده در سطح شهر حبس می‌شود و تا زمانی که باران نبارد، هوا گرم‌تر نشود یا باد مناسبی نوزد، این آلودگی هم از بین نمی‌رود. در کشور سال‌به‌سال از روزهای پاک کاسته شده و تعداد روزهای با هوای ناسالم برای گروه‌های حساس افزوده می‌شود. این امر در تضاد با قانون هوای پاک بوده و حکایت از آن دارد که در اجرای قوانین درست عمل نشده است. مراکز معاینه فنی، یکی از بخش‌هایی است که استانداردسازی آنها، کمک زیادی به اصلاح فرآیند فعلی برای از رده خارج کردن خودروهای فرسوده می‌کند. از سوی دیگر، مراکز اسقاط خودرو هم می‌توانند نقش بسیاری در اجرای قانون هوای پاک داشته و کمک‌کننده باشند.

> محمدجواد شریفی: در حال‌حاضر خودروهای داخل با یک شرایط تست می‌شوند در حالی‌که اختلاف زیادی از نظر کیفیت بین این خودروها وجود دارد

بررسی استاندارد آلایندگی مراکز معاینه فنی خودرو

محمدجواد شریفی، کارشناس حوزه معاینه فنی: همان‌طور که می‌دانید مراکز معاینه فنی جزو سازمان‌های خدمات‌محور هستند. با توجه به اینکه در این گونه سازمان‌ها محور اصلی فعالیت بر رضایتمندی مشتریان استوار است؛ بنابراین تدوین استانداردها به‌منظور رعایت قوانین و مقررات از قبل تدوین شده لازم به‌نظر می‌رسد تا مهم‌ترین شاخص در این مراکز که ارائه خدمت به مشتریان محور حرکت آنها بوده درنهایت به رضایتمندی مشتریان نائل آید. در نتیجه با ارائه این استاندارد علاوه‌بر شاخص ذکر شده، خواهیم توانست به معیارهای دیگری که از فلسفه‌های وجودی مراکز معاینه فنی در کشور است؛ یعنی دستیابی به هوای پاک و عاری از آلودگی و محیط‌زیست سالم و مهم‌تر از همه ایمنی و سلامت شهروندان با تردد خودروهای ایمن حادث خواهد شد، دست یابیم. امروز آلودگی محیط‌زیست و نقش غیرقابل انکار خودروها در آلودگی هوا، یکی از دغدغه‌های بزرگ جوامع شهری به‌شمار می‌رود، به‌طوری که اغلب کشورهای جهان به مسئله آلودگی ناشی از خودروها و وضع قوانینی برای جلوگیری از تردد خودروهایی آلوده‌کننده محیط‌زیست و همچنین اعمال استانداردهای آلودگی از سوی تولیدکنندگان خودروها می‌پردازند.

معاینه فنی به‌عنوان مجموعه‌ای از قوانین، آزمون‌ها و روش‌های اجرایی با استفاده از تجهیزات خاص برای هر آزمون، معرفی و گسترش یافته و هم‌اکنون بیش از نیم قرن از زمان ارائه طرح و اجرای معاینه فنی در کشورهای پیشرفته جهان گذشته است. در این مدت معاینه فنی وسایل نقلیه به‌عنوان موثرترین اهرم در راستای افزایش ایمنی و تردد خودروها و کنترل آلودگی هوا، جایگاه خود را در قوانین ترافیکی کشورها و همچنین ایران حفظ کرده و ارتقا بخشیده است.

در سال ۱۳۵۳ خورشیدی برای نخستین‌بار موضوع بررسی آلایندگی و سلامت خودروها به‌طور رسمی مطرح و در قوانین راهنمایی و رانندگی انجام معاینه فنی الزام شد. با این حال با توجه به مواردی مانند تغییرات شدید قیمت بنزین، تغییرات اساسی در این حوزه تا زمان پیروزی انقلاب اسلامی رخ نداد و در سال ۱۳۷۲ با تشکیل ستاد مرکزی معاینه فنی خودروهای تهران زیر نظر معاونت حمل‌ونقل و ترافیک شهرداری تهران تشکیل شد با تصویب بیانیه‌ای با عنوان هوای پاک در مجلس شورای اسلامی در سال ۱۳۷۴ موضوع جدی‌تری تلقی شد؛ از همین سال، تجهیز ۹۳ تعمیرگاه مجاز به ۱۰۰ دستگاه سنجش و تست آلودگی هوا آغاز شد و در سال ۱۳۷۵ شرکت گسترش معاینه فنی تهران، ۱۹۰۰ خودرو عمومی را با اعطای تسهیلات، دوگانه‌سوز کرد و به نوعی گام مهمی در راستای کاهش آلودگی هوا برداشته شد. در نهایت، سال ۱۳۷۸ طرح تاسیس مراکز معاینه فنی بررسی و یک سال بعد نخستین مرکز معاینه فنی مکانیزه در پارکینگ بیهقی تهران تاسیس شد؛ بنابراین تدوین یک استاندارد و همچنین ارائه یک الگوی مناسب برای ارزیابی عملکرد و نحوه پایش فعالیت این مراکز از نظر تاثیر آنها بر میزان کنترل آلودگی هوا، از موضوعات مهم و قابل تامل است تا بتوان در قالب یک فرآیند سیستمی و منسجم و با بهره‌گیری از الگوی مناسب و علمی بر عملکرد آنها نظارت کرد.

استانداردهای تست آلایندگی

در سال‌های اخیر با افزایش روزافزون شمار خودروها و مشکلات ایجاد شده در زمینه آلودگی هوا، مبارزه با آلودگی هوا به‌طور جدی از سوی سازمان ملی حفاظت محیط‌زیست دنبال شده و به همین دلیل، خودروسازان را اجبار به رعایت استانداردهای روز اروپا کرده است؛ بنابراین با توجه به تنوع تولید خودروهای داخلی و نواقص موجود در تولیدات آنها، انجام معاینه فنی خودروها با ایراداتی همراه بوده که به آنها اشاره می‌کنیم.

اصلی‌ترین آلاینده‌های تولید شده به‌وسیله موتورهای اشتعال داخلی جرقه‌ای NOX،CO، هیدروکربن‌های نسوخته HC و سایر ذرات معلق است و علاوه‌بر آلاینده‌ها، همه سیستم‌هایی که سوخت می‌سوزانند، مقدار زیادی CO۲ تولید می‌کنند که مهم‌ترین و موثرترین گاز در ایجاد اثر گلخانه‌ای است.

مقادیر درج‌شده در جداول استاندارد برای CO≥۰.۵، HC≥۵۰۰ppm در صورتی که در بسیار از خودروهای امروزی (اژکتوری) مقدار HC و CO به‌ترتیب زیر ۰.۵ و ۱۰۰ ppm است و این در حالی است که بسیاری از خودروهای ما در شرایط بد نیز موفق به دریافت معاینه فنی می‌شوند. به‌دلیل اختلاف زیاد تکنولوژی ساخت انواع خودروهای کاربراتوری و انژکتوری، مقادیر آلاینده‌های خروجی از اگزوز این خودروها، بسیار متفاوت است. در حال حاضر تمامی خودروهای داخل با یک شرایط تست می‌شوند، در حالی که تنوع زیادی از نظر کیفیت بین این خودروها وجود دارد و برای سه گاز CO،O۲، HC در حال حاضر محدوده مجاز مشخص شده است. در این مرحله با توجه به داده‌های موجود، هدف معرفی محدوده‌های جدیدی برای هر یک از این سه گاز است که پس بررسی‌های آمار و تحقیقات انجام‌شده در خودروهای کاربراتوری اکسیژن (۲.۶۵)، مونوکسیدکربن (۳.۲۸) و هیدروکربن (۳۶۲.۶) و برای خودروهای انژکتوری اکسیژن (۲.۳۳)، منوکسید کربن (۱.۷۷) و هیدروکربن (۲۴۰.۸۵) بوده است. این داده‌ها با توجه آمار و محاسبات انجام شده روی ۲ هزار خودرو که در یکی از مراکز معاینه فنی کشور به‌عنوان پایلوت انجام شده، به دست آمده است.

نتایج به‌دست آمده در تحقیقات میدانی نشان می‌دهد خودروهای کاربراتوری از نظر عملکرد و تولید آلاینده‌ها، بسیار بدتر از خودروهای انژکتوری هستند و با توجه به سهم ۲۷ درصدی خودروها که بیشتر ناشی از مشکلات طراحی است و سهم بالای مصرف سوخت، این خودروها در اولویت نخست دولت برای طرح جایگزین برای نوسازی است. همچنین رانندگان به‌دلیل افت توان ۲ تا ۳ درصدی در خودرو اقدام به حذف کاتالیزور می‌کنند و هنگام مراجعه به مراکز معاینه فنی، خودرو، فاقد کاتالیزور است که این امر بر کیفیت نتایج به‌دست آمده در آزمون آلایندگی خودرو موثر است و برای λ محدوده مجاز تعریف شده که بسیاری از تعمیرکاران خودرو با تنظیم هواخور زیاد موتور در خودروهای کابراتوری، سعی می‌کنند در تست آلایندگی قبول شوند. گفتنی است که محدوده مجاز λ یک تا ۱.۱ است؛ بنابراین به همین منظور در راستای تدوین و تنظیم استاندارد آلایندگی مراکز معاینه فنی موضوعات ذیل باید در نظر گرفته شود؛

-استقرار سیستم مدیریت کیفیت ISO ۹۰۰۱؛

-بازرسی و کنترل کالیبراسیون تجهیزات آزمون خودرو به صورت دوره‌ای؛

-رعایت نظام آراستگی محیط کار 5S؛

-تدوین آیین‌نامه‌های پذیرش و ترخیص خودرو؛

-دستورالعمل مکان‌یابی و جانمایی مراکز معاینه فنی در شهرها؛

-تهیه و تنظیم نقشه جامع و منسجم برای ارائه به متقاضیان براساس تعداد خطوط معاینه فنی Lay out؛

-تهیه نرم‌افزار جامع در مراکز معاینه فنی به‌منظور محاسبات مالی و آماری؛

-استقرار سیستم نظرسنجی از مشتریان و راه‌های ارتباط با وی CRM.

بی‌شک قبل از تهیه و تدوین این استاندارد، نیازسنجی‌هایی انجام خواهد شد که نقشی اساسی و پایه در این موضوع ایفا خواهد کرد و بدین‌منظور تشکیل یک کمیته فنی با حضور افراد متخصص در این حوزه با بهره‌گیری از افراد صاحب‌نظر و باتجربه می‌تواند بر کیفیت آن بیفزاید. این کمیته علاوه‌بر تهیه و تدوین استاندارد مراکز معاینه فنی کشور می‌تواند به‌عنوان یک مرجع به‌منظور تطبیق دادن (Customize) قوانین و مقررات مورد درخواست سازمان‌های متولی از جمله محیط‌زیست و اداره استاندارد و... که به‌طور ناگهانی به مراکز معاینه فنی ابلاغ می‌شود، اظهارنظر کرده و شرایط واقعی جامعه و میزان کیفیت خودروها را با توجه به خواسته سازمان‌های یادشده بررسی و اظهارنظر کند و از درگیری و بروز اختلاف بین رانندگان و مراکز معاینه فنی جلوگیری کند. البته باید در نظر داشت این اتفاق در این حوزه دیر یا زود باید به وقوع بپیوندد و پس از تهیه و تدوین به‌منظور اظهارنظر درباره کیفیت یا ایجاد تغییرات به مدیران سازمان‌های متولی امر معاینه فنی ارسال شود که این موضوع پس از اخذ تاییدیه نهایی هنگام مراجعه افراد به‌منظور اخذ مجوز و راه‌اندازی مرکز معاینه فنی به صورت یک مرجع قابل استناد به آنها تحویل خواهد شد. البته در راستای تنظیم این استاندارد از منابع و مراجع ذیل باید بهره‌گیری کرد؛

-آیین‌نامه اجرایی قانون حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان خودرو؛

-آیین‌نامه اجرای ماده ۳ نحوه انجام معاینه فنی؛

-روش اجرایی اندازه‌گیری رضایتمندی مشتریان صنعت خودرو؛

-استاندارد ISO ۹۰۰۱؛

-قانون حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان خودرو.

> محمود مشهدی‌شریف: اگر اراده جدی برای اجرای قانون هوای پاک وجود دارد، باید سهم تولیدکنندگان برای اسقاط ۳ درصد باشد

اسقاط خودرو با حداقل آمار

محمود مشهدی‌شریف، رئیس هیات‌مدیره انجمن صنفی اسقاط خودرو: سال گذشته در مجموع ۳۰ هزار خودرو فرسوده اسقاط شد، در حالی که بین ۴۰۰ تا ۵۰۰ هزار خودرو باید اسقاط می‌شد. ۱۵ سال پیش، حدود یک میلیون خودرو تولید شد. در حال‌حاضر این آمار به حجم خودروهای فرسوده و به همان نسبت به حجم آلودگی هوا افزوده شده است. اسقاط فقط ۳۰ هزار خودرو در سال ۱۴۰۰ یعنی ۳ درصد خودروهای تولیدی ۱۵ سال قبل که امروز به سن فرسودگی رسیده‌اند از چرخه مصرف خارج شده‌اند و ۹۷ درصد خودروهای اسقاطی در حال تردد هستند.

اگر به این آمار، خودروهای قدیمی‌تر را اضافه کنیم با انباشتی از خودروهای فرسوده مواجه خواهیم بود که وضعیت فعلی هوای کشور نتیجه آن است.

در حال‌حاضر، حدود ۹ میلیون موتورسیکلت فرسوده، ۴ میلیون سواری اسقاطی و ۲۵۰ هزار خودرو سنگین فرسوده در ناوگان حمل‌ونقل کشور تردد دارند. روند اسقاط خودرو به‌گونه‌ای است که روزبه‌روز بر آلودگی هوا افزوده می‌شود. اگر شرایط آب‌وهوایی امسال مشابه سال قبل باشد، برف و باران کم ببارد، باد نوزد، سطح آلودگی و تعداد روزهای ناسالم بیشتر خواهد بود. براساس مصوبه جدید، قرار است تولیدکنندگان و واردکنندگان به‌جای ارائه برگه اسقاط، مبلغی را به صندوق سازمان ملی حفاظت محیط‌زیست بپردازند، اما پرسش این است که آیا با پول می‌توان مشکل آلودگی هوا را حل یا از آمار تلفات حوادث جاده‌ای کم کرد؟ آیا مرگ‌ومیرهای ناشی از آلودگی هوا کاهش خواهد یافت؟

برخی قوانین در حد شعار باقیمانده است. عنوان می‌شود اگر تولیدکنندگان ۱.۵ درصد مبلغ خودرو اعم از ماشین و موتورسیکلت را به صندوق سازمان ملی حفاظت محیط‌زیست واریز کنند، در قالب وام پرداخت می‌شود. آیا این مبلغ قرار است به‌عنوان وام قرض‌الحسنه پرداخت شود یا کمک بلاعوض؟ اگر کمک بلاعوض باشد، فقط پاسخگوی یک سال خواهد بود و سال بعد دوباره مشکل سرجای خودش باقی خواهد ماند. اگر این مبلغ قرار باشد در قالب وام با مدت زمان اقساط طولانی پرداخت شود، هم زمان برگشت آن طولانی شده و اجرای پروژه‌ها را با مشکل مواجه خواهد کرد. براساس محاسبات انجام‌شده می‌توان پیش‌بینی کرد به‌جای اسقاط سالانه ۵۰۰ هزار خودرو فرسوده، فقط ۱۰۰ هزار تا اسقاط می‌شود.

اگر اراده جدی برای اجرای هوای پاک وجود دارد و تلفات کاهش پیدا کند باید مبلغ پرداختی از سوی تولیدکنندگان ۳ درصد قیمت خودرو (ماشین و موتورسیکلت) باشد تا صاحبان خودروهای فرسوده تشویق به تحویل شوند. هنگامی که میانگین قیمت خودرو نوشماره ۲ میلیون و ۳۳۰ هزار تومان باشد، ۳ درصد آن در مجموع ۹ میلیون تومان خواهد بود. اگر قیمت لاشه با ۳ درصد قیمت خودرو موردمحاسبه قرار گیرد درنهایت ۴۶ میلیون تومان برای تحویل هر خودرو باید به صاحب خودرو فرسوده پرداخت شود. این در حالی که با در نظر گرفتن ۱.۵ درصد قیمت خودرو به‌عنوان سهم تولیدکننده برای اسقاط خودرو، نهایت مبلغی که به صاحب خودرو فرسوده می‌رسد، ۲۶ میلیون تومان خواهد بود.

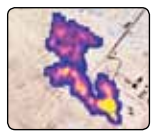
قیمت تعیین‌شده برای اسقاط خودروهای فرسوده تاثیر زیادی در تحویل آنها و نوسازی ناوگان حمل‌ونقل کشور دارد. اگر هدف در اسقاط رسیدن به ۵۰۰ هزار خودرو است باید در سهم تولیدکنندگان و واردکنندگان تجدیدنظر کرد و این اعداد برای خودروهای سواری ۳ درصد، برای سنگین‌ها ۵ درصد و برای وارداتی‌ها ۱۵ لحاظ شود.

سخن پایانی

داشتن هوای پاک منوط به همکاری تمام نهادهای متولی و مرتبط با خودرو بوده که در صورت کم‌کاری هر بخش اهداف تعیین‌شده در قانون هوای پاک محقق نخواهد شد؛ موضوعی که در حال حاضر شاهد آن هستیم. بنابراین در کنار تعیین سهم سازندگان برای اسقاط خودرو، استانداردسازی مراکز معاینه فنی هم بسیار مهم است.

چرخه معیوب تخریب

برای تحقیق و توسعه مشکلی در صنعت فولاد نداریم

راهکارهایی که امیدبخش نیستند

مقصر آلودگی هوا کیست؟

عکس: آیدا فریدی

مرضیه احقاقی: **هر سال با شروع ماه‌های سرد سال، آلودگی هوا به‌ویژه در کلانشهرها شدت می‌گیرد و اغلب انگشت اتهام عامل این آلودگی به سمت خودروهای فرسوده، موتورسیکلت‌های غیراستاندارد، بنزین بی‌کیفیت، صنایع، ساختار نامناسب شهری و... نشانه می‌رود. معدن و صنایع وابسته به آن نیز به‌عنوان واحدهای مصرف‌کننده انرژی جزو متهمان آلودگی هوا هستند. البته در طول سال‌های گذشته تلاش قابل‌توجهی برای کنترل آلودگی هوا توسط این صنایع انجام شده، با این وجود نمی‌توان در موضوع بررسی آلودگی، نسبت به این صنایع بی‌تفاوت بود.**

مخرب‌های محیطی

سعید برزگر، کارشناس صنایع معدنی در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: هر فرآیند صنعتی از ظرفیت قابل‌توجهی برای آلایندگی محیط‌زیست برخوردار است. تولید در بخش معدن و صنایع فلزی و معدنی نیز بسته به فرآیندهای مورداستفاده، امکانی را برای آلودگی طبیعت ایجاد می‌کند. البته این ظرفیت آلایندگی در برخی صنایع به‌مراتب بیشتر است یا حساسیت‌های ویژه‌تری درباره فعالیت‌های صنعتی در برخی از مناطق وجود دارد.

وی افزود: در دنیای کنونی اقدامات موثری برای کاهش آلایندگی‌های صنایع اجرایی شده و مفهوم تولید بدون خروجی نیز با هدف حذف انواع پسماندها و همچنین گاز خروجی صنایع توسعه یافته است. در ادامه نیز سهم محدود باقیمانده از خروجی‌های یک فرآیند تولیدی به‌عنوان محصولات جانبی یا بازیافتی مورداستفاده قرار می‌گیرد.

در نتیجه بهره‌گیری از این شرایط جدید، حتی امکان احداث صنایع در نزدیکی مناطق شهری نیز وجود دارد؛ کما اینکه در حال حاضر بسیاری از صنایع در سطح دنیا در مناطق شهری و همچنین محیط‌هایی دارای بارندگی بالا و پوشش گیاهی خاص، واقع شده‌اند و بدون ریسک و محدودیت‌های زیست‌محیطی در حال فعالیت پایدار هستند.

فناوری، ضامن حفظ محیط‌زیست

وی افزود: بهره‌گیری از فناوری‌های جدید به‌ویژه در راستای بهینه‌سازی فرآیندهای تولید و استفاده از سیستم‌های کنترل آلودگی، امکان بهبود عملکرد زیست‌محیطی و حرکت در مسیر توسعه پایدار را فراهم می‌کند؛ بر همین اساس از یک سو انتظار می‌رود مسیر توسعه صنایع نیز با خرید فناوری‌های نوین و دوستدار محیط‌زیست طی شود و از سوی دیگر صنایع قدیمی با جذب سرمایه برای بهبود شرایط تولید متناسب با نیازهای روز و توجه به شاخص‌های محیط‌زیستی، برنامه‌ریزی کنند.

برزگر گفت: البته بهره‌گیری از فناوری‌های نوین و دوستدار محیط‌زیست در صنایع مختلف نیازمند جذب سرمایه و برقراری تعامل در سطح جهانی است، اما ما به‌دلیل تحریم‌ها با مشکلات جدی در تعامل با دنیا برای خرید فناوری‌های نوین روبه‌رو هستیم. علاوه بر این سرمایه لازم برای بازسازی و نوسازی صنایع در کشور وجود ندارد.

این کارشناس صنعتی افزود: برای رفع چالش‌ها و کمبودهای یادشده اصلاح سیاست‌های حاکم بر عملکرد صنایع ضروری به‌نظر می‌رسد.

توسعه پایدار

برزگر در ادامه اظهار کرد: محیط‌زیست بستری برای تداوم زندگی بشر است. در عصر کنونی بی‌توجهی به حفظ محیط‌زیست و آلودگی منابع طبیعی به چالشی جدی برای انسان‌ها بدل شده؛ تاجایی که حیات بشری را تحت تاثیر قرار می‌دهد. در چنین شرایطی مفاهیمی همچون توسعه پایدار با هدف حفظ محیط‌زیست همزمان با فعالیت‌های صنعتی موردتوجه قرار گرفته‌اند. در سایه توسعه پایدار امکانی برای استفاده از منابع بدون آسیب‌رسانی به طبیعت فراهم می‌شود. وی گفت: در سده‌های گذشته این‌طور تصور می‌شد که محیط‌زیست بستری برای استفاده انسان یا به‌بیانی واضح‌تر استثمار آدمیان است و غلبه انسان بر طبیعت به‌عنوان اصلی مثبت موردتوجه بود. این دیدگاه در سایه منفعت‌های نظام سرمایه‌داری و انقلاب صنعتی تقویت شد؛ تا جایی که بسیاری معتقد بودند جهان برای بشر ساخته می‌شود، نه بشر برای جهان. دیدگاه یادشده لطمات غیرقابل‌جبرانی را به محیط‌زیست وارد کرد. البته انسان به مرور زمان متوجه اشتباهات خود شد و درصدد اصلاح شرایط برآمد.

تولید و حفظ زمین

نادر غفاری، فعال صنعت سیمان در گفت‌وگو با صمت در پاسخ به سوالی درباره میزان آلایندگی صنعت سیمان کشور و راهکارهای کاهش این آلایندگی گفت: فعالیت‌های صنایع و تولید در این بخش به‌منزله ایجاد آلودگی برای محیط‌زیست است. صنایع فلزی و معدنی نیز آلودگی‌های متعددی ایجاد می‌کنند؛ با این وجود نمی‌توان به‌دلیل آلودگی جلوی فعالیت صنایع را گرفت. این فعال صنعت سیمان افزود: نمی‌توان منکر اهمیت محیط‌زیست به‌عنوان بستر حیات انسانی شد؛ در نتیجه صنایع باید ضمن تداوم تولید، الزامات محیط‌زیستی را هم موردتوجه قرار دهند. کما اینکه مفهوم توسعه پایدار به‌دلیل پیامدهای منفی عملکردهای توسعه‌طلبانه از جمله فعالیت‌های صنعتی برای محیط‌زیست مطرح شد. در طول این سال‌ها تلاش شده بشر اشتباهات گذشته خود را تکرار نکند و زمینه توسعه همه‌جانبه و متوازن را فراهم کند. غفاری اظهار کرد: سازمان محیط‌زیست استانداردهایی را برای فعالیت صنایع تبیین می‌کند و واحدهایی که مجوز تولید دارند، حتما این استانداردها را رعایت می‌کنند؛ به‌عنوان مثال عملکرد دودکش‌های صنایع سیمان کشور به‌صورت آنلاین توسط سازمان محیط‌زیست رصد و بررسی می‌شود.

تحریم به ضرر محیط‌زیست

غفاری در ادامه خاطرنشان کرد: در سال‌های اخیر فناوری‌های مورداستفاده در صنایع سیمان کشور با هدف حفاظت از محیط‌زیست، به‌ویژه در بخش غبارگیرها ارتقا یافته‌اند. بدین ترتیب به‌شدت از میزان آلایندگی این صنایع کاسته شده است.

با این وجود ما همچنان از استانداردهای روز دنیا در توجه به مسائل محیط‌زیستی فاصله داریم. البته واحدهای جدید که از فناوری‌های روز استفاده می‌کنند، در حفاظت از محیط زیست، عملکردی برابر استانداردهای خارجی دارند، اما بسیاری از صنایع ما قدیمی هستند و از شرایط ایده‌آل دنیا فاصله دارند. اصلاح شرایط تولید و آلایندگی این صنایع نیازمند سرمایه‌گذاری است، اما متاسفانه صنایع سیمان کشور در طول سال‌های گذشته به‌دلیل سیاست‌های اشتباه دولت‌ها و سرکوب قیمتی این محصول ساختمانی پرمصرف، از بازسازی و نوسازی باز مانده‌اند. این فعال صنعت سیمان افزود: در طول سال‌های گذشته هزینه تولید سیمان به‌شدت افزایش یافته، زیرا هزینه انرژی، مواد اولیه، حمل‌ونقل، تجهیزات و قطعات یدکی و... همگی رشد قابل توجهی داشته‌اند. با این وجود دولت بی‌توجه به رشد هزینه تمام‌شده تولید در این صنعت، مانع افزایش نرخ این محصول می‌شود. طبیعتا در چنین شرایطی فعالان این صنعت توانی برای توجه به شاخص‌های توسعه پایدار یا الزامات محیط‌زیستی ندارند. غفاری گفت: تحریم و نبود تعاملات میان ایران و سایر کشورها نیز اصلاح خطوط تولید صنایع را دشوار می‌کند. عموما در چنین شرایطی محیط‌زیست به حاشیه رانده می‌شود.

وی افزود: باوجود تمام مشکلات یادشده نمی‌توان منکر اهمیت محیط‌زیست شد. چنانچه مسئولان و سیاست‌گذاران به اهمیت این مسئله واقف باشند، ضمن اصلاح شرایط، فضایی را برای کاهش آلایندگی ایجاد می‌کنند. به‌عنوان مثال می‌توان با حذف قیمت‌گذاری دستوری که بر صنعت سیمان کشور سایه افکنده، از یک سو فشار تحمیلی به این تولیدکنندگان را کاهش داد و از سوی دیگر این صنایع را موظف کرد به ازای تسهیل شرایط، اقدامات ویژه‌ای را برای نوسازی خطوط تولید و حفظ محیط‌زیست اجرایی کنند.

این فعال صنعت سیمان در پاسخ به سوالی درباره سوخت مصرفی صنایع سیمان کشور و تاثیر آن بر آلایندگی هوا گفت: گاز به‌عنوان سوختی پاک در صنایع سیمان کشور استفاده می‌شود. با این وجود طی سال‌های گذشته به‌دنبال ناترازی تولید و مصرف گاز در کشور، در ماه‌های سرد سال شاهد قطع سوخت‌رسانی به صنایع کشور هستیم. در چنین شرایطی از مازوت به‌عنوان سوخت جایگزین صنایع استفاده می‌شود که بدون تردید این جایگزینی به‌منزله ایجاد آلایندگی هوا است. البته نباید صنایع را در این موضوع مقصر دانست، زیرا خود صنعتگران نیز به‌سبب هزینه بالا و کیفیت پایین تمایلی به استفاده از مازوت به‌جای گاز ندارند.

سخن پایانی

صنایع پس از شبکه حمل‌ونقل، دومین منبع انتشار آلاینده‌های محیط‌زیستی به‌شمار می‌روند، این در حالی است که توجه به حفاظت از محیط‌زیست صرف‌نظر از الزامات قانونی، زیربنای ادامه فعالیت اقتصادی و توسعه پایدار به‌شمار می‌آید. حفاظت از محیط‌زیست به الزاماتی از جمله سرمایه‌گذاری نیاز دارد. فعالان صنعتی نیز ضمن تاکید بر کمبود سرمایه و همچنین چالش‌های حاکم بر ورود فناوری‌های حافظ طبیعت، معتقدند در فضای حاکم بر اقتصاد ما، محیط‌زیست در حاشیه قرار دارد.

برنامه‌های ایساکو در هفدهمین نمایشگاه بین‌المللی قطعات

شرکت خدمات پس از فروش ایران‌خودرو (ایساکو) در هفدهمین نمایشگاه بین‌المللی قطعات، لوازم و مجموعه‌های خودرو در محل دایمی نمایشگاه بین‌المللی کار خود را آغاز کرد.

مدیرعامل شرکت خدمات پس از فروش ایران‌خودرو، گفت: ایساکو با رویکرد تاکید بر آشنایی مشتریان با سامانه اصالت کالا، معرفی روش‌های نوین فروش، جذب فروشگاه‌های مجاز جدید، شناسایی و همکاری با شرکای تجاری و صادرات در این نمایشگاه شرکت کرده است.

بابک سلاجقه افزود: یکی از اهداف مهم شرکت ایساکو از حضور در این نمایشگاه توسعه و ارتقای شبکه فروشگاه‌های مجاز از طریق جذب نمایندگی فروش و تسهیل دسترسی مشتریان به قطعات مورد نیاز در سراسر کشور است.

وی ادامه داد: به دلیل افزایش فروش قطعات و لوازم یدکی تقلبی در بازار، نیاز به شناسایی قطعات اصلی توسط مشتریان قبل از خرید، بیش از گذشته لازم به نظر می‌رسد، به همین علت در این نمایشگاه به نحوه استفاده از سامانه تشخیص اصالت کالای شرکت خدمات پس از فروش ایران‌خودرو نیز می‌پردازیم و در این راستا در خصوص نحوه استعلام اصالت قطعه از طریق سرشماره ۳۰۰۰۳۱ و اپلیکیشن ایساکو به بازدیدکنندگان توضیحات لازم ارایه می‌شود.

سلاجقه شناسایی بازارهای جدید برای صادرات خدمات و قطعات را از دیگر اهداف ایساکو از حضور در این نمایشگاه دانست و ادامه داد: از دیگر اهداف ما از حضور در این نمایشگاه با توجه به عمومی شدن خدمات «ایساکو کارت» به عنوان کارتی اعتباری برای خرید قطعات و خدمات از فروشگاه‌ها و نمایندگی‌های مجاز، آگاه سازی هم‌وطنان از نحوه دریافت کارت، خدمات قابل ارایه، تسهیلات و نحوه بازپرداخت آن است.

گفتنی است، شرکت تجارت الکترونیک ایران‌خودرو از شرکت‌های زیرمجموعه ایساکو نیز برای ارایه محصولات متناسب با نمایشگاه قطعات همچون معرفی بازارگاه قطعات یدکی به نام «تجارت‌سرا» و بازارگاه حمل هوشمند به نام «بارآگین» در این نمایشگاه شرکت کرده است.

نمایشگاه بین‌المللی خودرو واقع در محل دایمی نمایشگاه‌های تهران از ۹ تا ۱۲ آبان از ساعت هشت تا ۱۵ بعدازظهر در سالن A ۴۴ پذیرای علاقه‌مندان به صنعت خودرو و قطعات و لوازم یدکی است. نمایشگاه بین‌المللی قطعات خودرو تهران به عنوان یکی از بزرگ‌ترین رویدادهای تجاری خودرو هر ساله میزبان فعالان و علاقه‌مندان این حوزه است و امسال نیز در این نمایشگاه، شرکت‌های تولیدی و خدماتی فعال در صنعت قطعات خودرو از جمله مجموعه‌های بازرگانی و خدمات پس از فروش، از آخرین دستاوردها، نوآوری‌ها و کالاهای خود رونمایی می‌کنند

شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران
شرکت خطوط لوله و مخابرات نفت ایران

آگهی مناقصه عمومی یک مرحله‌ای (۲۰۰۱۰۰۱۱۰۵۰۰۰۱۳۴)

نوبت اول

مناقصه گزار: شرکت خطوط لوله و مخابرات نفت ایران – ستاد

موضوع مناقصه: خدمات راهبری سیستم تأسیسات حرارتی و بروزدتی و تعمیرات عمومی ساختمان های ستادی شرکت

مبلغ برآورد مناقصه: ۷۶/۸۲۰/۳۴۳/۳۲۹ ریال

۱ـ محل و مکان اجراي کار: ستاد شرکت خطوط لوله و مخابرات نفت ایران

۲ـ **مدت اجراي کار:** دوسال

۳ـ **نام دستگاه نظارت:** مدیریت منابع انساني/خدمات اداري و اجتماعي

۴ـ قیمت ها متناسب با کالاي ساخت داخل با لحاظ کیفیت ارائه گردد.

نوع و مبلغ تضمین شرکت در فرآیند ارجاع کار: مبلغ ۳/۸۴۱/۰۱۷/۱۶۶ ریال بصورت یك یا ترکیبي از ضمانت نامه هاي مندرج در بند هاي الف، ب، پ ،ج ،چ،ح، خ ماده ۴ آیین نامه تضمین معاملات دولتي به شماره ۵۰۶۵۹/۱۲۳۴۰۲ مورخ ۹۴/۹/۲۲ هیئت محترم وزیران میباشد. تضمین وجه نقدمیبایست به شماره شبا IR ۳۶۰۱۰۰۰۰۴۱۰۱۰۴۶۸۳۸۱۶۲۸۰۱ بانك مرکزي جمهوري اسلامي ایران واریز گردد ضمناً ضمانتنامه یا رسیدوجه آن درسامانه بارگزاري گردد .

ـ درج کد اقتصادي و شناسه ملي جهت اشخاص حقوقي درپیشنهاد قیمت مندرج درسامانه ستادالزامی می باشد.

ـ دارابودن و بارگذاری گواهینامه صلاحیت معتبر دررشته تعمیر و نگهداری ساختمان و ماشین آلات (کد۰۲) و امور بهره برداری از تاسیسات (کد۰۷) از وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعي معتبربراي سال جاري الزامي میباشد.

ـ دارا بودن و بارگذاری گواهینامه تایید صلاحیت ایمني معتبراز وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعي الزامي میباشد.

ـ روش ارزیابی مالی طبق بخشنامه دستورالعمل شماره ۷۹۶ ـ ۲۰/۲ به تاریخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱ وزارت نفت می باشد.

زمان و نحوه خرید اسناد مناقصه از سامانه: شرکت کنندگان مهلت دارند تاساعت ۱۵:۰۰ مورخ ۱۴۰۱/۰۸/۱۶ و با مراجعه به سامانه تدارکات الکترونیکي دولت(ستاد) به نشاني www.setadiran.ir نسبت به خرید اسناد و پرداخت هزینه از طریق اتصال به درگاه پرداخت الکترونیك اقدام نمایند. لازم به ذکر است کلیه مراحل برگزاري مناقصه از فرخوان تا انتخاب برنده از سایت مزبور انجام خواهد شد و لازم است مناقصه گران در صورت عدم عضویت قبلي در سامانه ستاد ، نسبت به ثبت نام و اخذ گواهي امضاء الکترونیکي اقدام نمایند و جهت عضویت با پشتیباني سامانه ستاد به شماره ۰۲۱۴۱۹۳۴ تماس حاصل فرمایند.

زمان و مهلت تکمیل و بارگزاري پیشنهادات در سامانه :شرکت کنندگان مي بایست تا ساعت ۱۵:۰۰ مورخ ۱۴۰۱/۰۸/۲۸ نسبت به تکمیل اسناد مربوطه و بارگزاري در سامانه تدارکات الکترونیك دولت(ستاد) و تحویل اصل پاکت الف (ضمانتنامه شرکت در فرآیند ارجاع کار/ اصل رسید واریز وجه نقد) لاك و مهرشده به دفتر کمیسیون مناقصات در مهلت فوق الذکر و دریافت رسید مربوطه اقدام نمایند.

زمان و محل گشایش پاکات: پیشنهادهاي واصله در ساعت ۱۰:۰۰ مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۰۶ در محل کمیسیون مناقصات به آدرس: تهران- خیابان سپهبد قرني- نرسیده به خیابان سپند- پلاك ۱۸۸ طبقه هشتم از طریق سامانه تدارکات الکترونیك دولت (ستاد) بازگشایي و خوانده خواهد شد. حضور شرکت کنندگان در مناقصه در محل کمیسیون مناقصات در روز بازگشایي پاکات الزامي مي باشد.

زمان و مکان جلسه توجیهی: جلسه توجیهي با شرکت کنندگان جهت بازدید از محل انجام کار، در تاریخ ۱۴۰۱/۰۸/۲۲ ساعت ۱۱:۰۰ به نشاني میدان فردوسی- خیابان سپهبد قرنی- بالاتر از چهارراه اراك- نبش نوید- پلاك ۱۸۸ ـ شرکت خطوط لوله و مخابرات نفت ایران- طبقه هفتم- سالن کنفرانس B برگزار می‌گردد.

www.shana.ir www.setadiran.ir www.ioptc.ir

شناسه آگهی: ۱۴۰۲۹۰۶

روابط عمومی

معدن معدن معدن معدن معدن معدن معدن معدن معدن معدن معدن معدن

جمهوری اسلامی ایران
وزارت صنعت، معدن و تجارت
سازمان صنعت، معدن و تجارت استان هرمزگان

شناسه ۱۴۰۳۳۲۱

آگهی تمدید مزایده عمومی

معادن و محدوده‌های اکتشافی استان هرمزگان به شماره ۵۰۰۱۰۰۰۱۴۰۰۰۰۰۰۱

پیرو آگهی مزایده **سازمان صنعت، معدن و تجارت استان هرمزگان** مبنی بر برگزاری مزایده عمومی تعدادی از محدوده‌های اکتشافی و معدنی درسامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس www.setadiran.ir، با توجه به کثرت تعداد محدوده‌ها و همچنین گستردگی و پراکندگی آنان و در راستای واگذاری حداکثری به واجدین شرایط، زمانبندی مزایده مذکور به شرح ذیل اصلاح می‌گردد:

تاریخ انتشار در سایت: ساعت ۱۶ روز دوشنبه مورخ ۱۴۰۱/۰۷/۱۸

مهلت دریافت اسناد: تا ساعت ۱۹ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۱/۰۸/۱۵

مهلت بازدید: از ساعت ۸ روز سه‌شنبه مورخ ۱۴۰۱/۰۷/۱۹ تا ساعت ۱۹ روز سه‌شنبه مورخ ۱۴۰۱/۰۸/۲۴

مهلت ارائه پیشنهاد: از ساعت ۱۶ روز شنبه ۱۴۰۱/۰۷/۱۸ تا ساعت ۱۹ روز چهارشنبه ۱۴۰۱/۰۸/۲۵

زمان بازگشایی: ساعت ۱۰ روز یکشنبه ۱۴۰۱/۰۸/۲۹

زمان اعلام به برنده: ساعت ۱۰ روز پنجشنبه ۱۴۰۱/۰۹/۰۳

شرایط عمومی و توضیحات برگزاری مزایده

۱- برگزاری صرفاً از طریق سامانه تدارکات الکترونیک دولت می‌باشد و کلیه مراحل فرآیند مزایده و اطلاع از وضعیت برنده بودن مزایده‌گران محترم از این طریق امکان‌پذیر می‌باشد و هیچگونه مدرک فیزیکی به غیر از پاکت الف (تضمین شرکت در مزایده) توسط سازمان اخذ نخواهد شد.

تذکر: پاکت (الف) فراخوان علاوه بر درج در سامانه ستاد، باید لاک و مهر شده تا قبل از اتمام مهلت ارائه پیشنهادات به دبیرخانه سازمان به نشانی بندرعباس، گلشهر، انتهای خیابان طلوع تحویل داده شود.

۲- کلیه اطلاعات در برد اعلان عمومی سامانه مزایده قابل مشاهده، بررسی و انتخاب می‌باشد.

۳- متقاضیان محترم می‌بایست جهت شرکت در مزایده نسبت به ثبت‌نام در سامانه مذکور و دریافت گواهی امضاء الکترونیکی (توکن) از دفاتر منتخب پیشخوان دولت اقدام نمایند.

شماره تماس مرکز پشتیبانی و راهبری سامانه: ۴۱۹۳۴-۰۲۱ می‌باشد.

اطلاعات تماس دفاتر ثبت‌نام استان‌ها، درسایت www.setadiran.ir بخش "ثبت‌نام/پروفایل مزایدگر" موجود است.

متقاضیان جهت کسب اطلاعات بیشتر "صرفاً جهت اطلاع و مشاهده اطلاعات مزایده" از روز سه‌شنبه تاریخ ۱۴۰۱/۰۷/۲۶ به آدرس الکترونیکی http://hor.mimt.gov.ir سازمان صنعت، معدن و تجارت استان هرمزگان مراجعه نمایند.

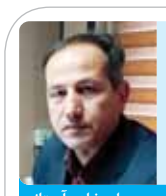
تذکر: متقاضیان می‌بایست تمامی مدارک مورد نیاز را با امضا دیجیتال و از طریق سامانه ستاد بارگذاری و ارسال نمایند. ضمناً محدوده‌های معدنی براساس کد کاداستر اعلام شده در مزایده در سامانه کاداستر معادن کشور به نشانی https://cadastre.mimt.gov.ir در قسمت نقشه قابل مشاهده می‌باشد.

روابط عمومی اداره کل صنعت، معدن و تجارت استان هرمزگان

معدن معدن معدن معدن معدن معدن معدن معدن معدن معدن معدن معدن

یادداشت

اعتبارات از دست رفته!

علی خادم آستانه
کارشناس منابع طبیعی

یکی از مشکلات اساسی سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور در حوزه نظارت بر فعالیت معادن، کمبود نیرو و امکانات است و شاید این موضوع یکی از بزرگ‌ترین چالش‌هایی است که سازمان با آن دست‌وپنجه نرم می‌کند، بنابراین بدیهی است که وقتی تعداد زیادی معدن دیگر به مجموعه فعلی اضافه شود، بار نظارتی سنگین‌تری بر دوش کارشناسان این سازمان قرار خواهد گرفت. بازرسان این سازمان باید هشیار باشند که باطله‌ها در مناطق ممنوعه تخلیه نشود، از فعالیت‌های آلاینده محیط‌زیست و منابع آب و خاک ممانعت کنند و جلوی آلودگی هوا یا تشدید آن را بگیرند. بنابراین، بدیهی است که باید سازمان در این حوزه تقویت شود. البته راه‌حل این مشکل در ماده ۲۵ قانون دیده شده است. براساس قانون، سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری مکلف شده است که بخشی از هزینه‌های جبران خسارت را به حوزه نظارت تخصیص دهد تا این بخش بتواند به وظیفه نظارتی خود عمل کند و به‌موقع جلوی تخریب‌ها را بگیرد. اگر روزی چنین اتفاقی رخ دهد، دست سازمان باز می‌شود و بهتر می‌تواند بر فعالیت‌های معدنی نظارت کند و عملیات بازسازی و احیا را به‌انجام رساند. امروزه و در شرایط موجود باید برای حل مسئله ۲ اقدام اساسی را مدنظر قرار داد. موضوع اول توجه به پیش‌نیازهای برگزاری مزایده است. به‌گمان من، وقتی قرار است تعداد زیادی از معادن به بهره‌برداران واگذار شود و وزارتخانه می‌خواهد از افراد دعوت کند تا برای دریافت پروانه بهره‌برداری با هم رقابت کنند، باید از قبل، عرصه‌ها را از منظر منابع طبیعی و محیط‌زیستی تعیین‌تکلیف کرده باشد. پیش از برگزاری مزایده باید استعلام‌های لازم از ۲ سازمان مربوطه دریافت شود و وقتی اطمینان حاصل شد که عرصه‌ها مشکلی ندارند، آنها را به‌مزایده گذاشت. موضوع دیگر، توجه به جبران صدمات است. معدن حتی اگر مجوزهای لازم را از سازمان منابع طبیعی و محیط‌زیست دریافت کرده باشد، باز هم به طبیعت آسیب می‌رساند و این جزئی از ذات فعالیت معدنکاری است. پس در قدم اول، لازم است، تلاش شود که اثرات تخریبی به حداقل ممکن برسد و در قدم بعدی برای رفع تخریب‌های ایجادشده،اقدامات ضروری انجام شود. نمونه‌های متعددی از عرصه وسیع معدنی وجود دارد که ده‌ها سال موردبهره‌برداری قرار گرفته، اما هیچ عملیاتی برای احیا و بازسازی منطقه انجام نشده است، در حالی که، طبق قانون وقتی ذخیره یک نقطه به‌پایان رسید و بهره‌برداری از آن متوقف شد، باید به حالت اولیه بازگردد، اگر توپوگرافی منطقه به‌هم‌خورده، ترمیم و اگر پوشش گیاهی از بین رفته، باتوجه به شرایط بومی و گونه‌های موجود باید تا جای ممکن احیا شود. اما عرصه‌هایی که به حال خود رها شده و هیچ‌گونه عملیات احیا و بازسازی برای آنها انجام نگرفته است، در درجه اول باید موردبررسی قرار گیرند تا علت مشخص شود. گاهی مشخص می‌شود دستگاه‌های ذی‌ربط همکاری لازم را انجام نداده‌اند یا فعال معدنی عرصه را در اختیار سازمان قرار نمی‌دهد و ایرادات و اشکالاتی از این دست. اگر در بررسی‌ها توجیه منطقی وجود نداشت، باید منطقه در فاز بازسازی و احیا قرار گیرد. مهم‌ترین علت این است که هزینه‌های بازسازی و احیا سنگین است و بنابراین انجام چنین کاری به اعتبارات فراوانی نیاز دارد. البته روش تامین هزینه در قانون پیش‌بینی شده است. هر معدنکاری باید سالانه بخشی از درآمد خود را به‌عنوان حقوق دولتی به خزانه واریز کند. در قانون آمده است که باید در مرحله بهره‌برداری ۱۲ درصد از این مبلغ و در مرحله اکتشاف ۱۵ درصد آن به بازسازی و احیای معدن تعلق گیرد. متاسفانه تاکنون ۱۰۰ درصد این مبالغ به سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری عودت داده نشده است. بنابراین باید وزارت جهاد کشاورزی و سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری با شدت بیشتری پیگیری کنند تا این رویه اصلاح شود و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی هم برای تحقق این مهم همکاری لازم را انجام دهد. لازم است با اقدامات آموزشی، فرهنگ عمومی زیست‌محیطی را هم ارتقا داد، البته این مهم در شرایطی امکان‌پذیر است و کارآیی لازم را خواهد داشت که وضعیت اقتصادی بهبودی پیدا کند و امکانات زیستی به اندازه کافی مهیا شود تا مردم اتکای زیادی به منابع طبیعی ضعیف یا محیط‌زیست تحلیل‌رفته‌مان نداشته باشند.

واردات ماشین‌آلات تا پایان آذر ثبت می‌شود

سرپرست دفتر بهره‌برداری معادن وزارت صنعت، معدن و تجارت مهلت ثبت درخواست واردات در سامانه جامع تجارت را تا پایان آذر اعلام کرد. به‌گزارش معدن‌نیوز، حمید حمیدی،در ابتدای ماه جاری، موضوع مجوز واردات ماشین‌آلات معدنی را به سازمان صمت ۳۱ استان و جنوب کرمان ابلاغ کرد. سرپرست دفتر بهره‌برداری معادن وزارتخانه در این ابلاغیه، بااشاره به بخشنامه شهریور، جزءیات ثبت درخواست واردات را تشریح کرد. در ابلاغیه فوق آمده که باتوجه به ضرورت تامین ماشین‌آلات موردنیاز بخش معدن، کلیه تقاضاهایی که تا تاریخ ۲۲ شهریور ۱۴۰۱ از سوی سازمان‌های استانی به این اداره کل ارجاع شده، مطابق با فرآیند سابق موردبررسی و تصمیم‌گیری قرار گرفته و مراتب در قالب لیستی، شامل معادن و میزان مجور واردات تخصیص یافته به آنها، به ادارات کل صمت استانی ابلاغ شده است.

در بخش دیگری اعلام شده که معادن فرصت دارند تا انتهای آذر، نسبت به ثبت درخواست واردات، در سامانه جامع تجارت اقدام کنند. در غیر این صورت، این مجوز بی‌اثر تلقی می‌شود و متقاضی باید براساس شرایط بخشنامه مذکور، تقاضای خود را از طریق اداره کل استانی دنبال کند.

براساس آمار موجود طی ۴ماهه نخست امسال؛ حدود ۳۴.۵ میلیون دلار ماشین‌آلات معدنی تحت تعرفه، از ۸ کشور وارد شده که بیشترین میزان واردات با سهم حدود ۶۷ درصد، از مبدأ امارات‌متحده‌عربی، انجام گرفته است.

گزارش صمت درباره تبعات زیست‌محیطی واگذاری معادن را کد

چرخه معیوب تخریب

گیتا جاودانی
editor@smtnews.ir

پس از انتشار خبر واگذاری تعداد زیادی از معادن در مزایده، یکی از اعضای هیات‌علمی دانشگاه تهران از وزارتخانه درخواست کرد مجوز زیست‌محیطی این معادن را قبل از واگذاری مجددا بررسی کند.

مهدی اسماعیلی‌بیدهندی بااشاره به آثار مخرب فعالیت معدنی بر محیط زیست، تغییراتی که در سیما و منظر طبیعی پدید می‌آورد، معضل پساب‌ها، نخاله‌های معدنی و سایر آلودگی‌ها، گفت: باید مشخص شود که اگر قرار بود امروز این معادن مجوز بگیرند، باز هم با موافقت سازمان محیط‌زیست همراه می‌شدند یا خیر؟

صمت باتوجه به این مقدمه از مهدی کلاهی، استاد دانشگاه و کارشناس حوزه اجتماعی ـ محیط زیستی و بهروز ستایش، کارشناس رسمی دادگستری در رشته حفاظت از محیط‌زیست خواست نظر خود را درباره این واگذاری‌ها و باری که بر دوش طبیعت می‌گذارد، بیان کنند.

گزارش امروز صمت را بخوانید.

عکس: صمت

تاثیر اجتماعی واگذاری معادن

مهدی کلاهی، استاد دانشگاه و کارشناس حوزه اجتماعی ـ محیط زیستی: درباره واگذاری تعداد زیادی از معادن راکد چند موضوع قابل‌بحث است.

باید برای بررسی آن به این پرسش‌ها پاسخ بدهیم که اگر این طرح را جلو ببرند و معادن را از طریق مزایده در اختیار افراد قرار دهند، چه اتفاقی می‌افتد و اگر جلوی آن گرفته شود، چه اتفاقی رخ خواهد داد. می‌گویند اگر جلوی این واگذاری‌ها گرفته شود، اشتغالزایی نمی‌شود، منابع بلااستفاده باقی می‌مانند و سرمایه ملی تلف می‌شود. می‌توان تک‌تک این گزاره‌ها را نقد کرد. در واقع همه این نکته‌ها به‌نوعی بازی با کلمات است. وقتی صحبت از اشتغالزایی می‌کنیم، باید به این پرسش به‌طورمشخص پاسخ دهیم که صنعت یا معادن به‌خاص ویژه چقدر اشتغال ایجاد می‌کنند و آیا در این زمینه باری از دوش کشور برمی‌دارند یا خیر؟ درباره بی‌استفاده ماندن ثروت ملی لازم است،بگوییم که ما منابع را استخراج می‌کنیم، اما چون صنعت نداریم ناچار هستیم آن را به‌صورت خام به‌فروش برسانیم، بنابراین از فواید اجتماعی این فعالیت تولیدی بهره چندانی نخواهیم برد و اقدام انجام‌گرفته چیزی جز بهره‌کشی از منابع طبیعی نیست.

رویکرد احتیاط‌آمیز

درباره معیارهای محیط‌زیستی استفاده از معادن، باید این نکته را مدنظر داشته باشیم که کشورهای توسعه‌یافته قوانین محدودکننده‌ای پیش‌پای استفاده از منابع قرار داده‌اند. یکی از آخرین معیارهایی که برای آن در نظر گرفته شده، رویکرد «احتیاط‌آمیز» است که سخت‌ترین رویکرد محیط‌زیستی در بحث فعالیت‌های عمرانی است. رویکرد احتیاط‌آمیز به این معنی است که باید قبل از اینکه کاری انجام شود، دست‌اندرکاران ثابت کنند که آن فعالیت منجر به تخریب محیط‌زیست نمی‌شود یا تاثیرات آن بسیار بسیار ناچیز است. به‌عنوان مثال، آلمان یکی از کشورهایی است که این رویکرد احتیاط‌آمیز را در پیش گرفته است.

بنابراین باید قبل از آغاز هر فعالیتی، اثرات محیط‌زیستی کنش‌های خود را بررسی کنیم و ببینیم برای نسل حاضر و نسل آینده چه آثار و تبعاتی خواهد داشت.

باری بر دوش طبیعت

قانون معادن پیش از این، کمی با طبیعت نرم‌تر و مهربان‌تر بود، اما امروزه به بدترین وجه ویرایش شده و اثرات مخرب بیشتری روی طبیعت گذاشته است. براساس قانون جدید، امکان پی‌جویی و کشف در سراسر سرزمین آزاد است، دست بخش معدن در این زمینه کامل باز است و هیچ حق وتویی در حوزه محیط‌زیست و منابع طبیعی وجود ندارد.

همچنین قانونی برای آغاز به کار حوزه معدن و بستن آن نیست تا افراد بدانند باید چگونه و در چه چارچوب‌هایی فعالیت کنند و معلوم نیست چگونه باید به‌شکل اصولی این سرزمین موردبهره‌برداری قرار گیرد.

واقعیت این است که در معدنکاری به‌شیوه کنونی نه‌تنها اشتغالزایی، استفاده از منابع، توسعه و مسائلی از این دست موضوعیت ندارد، بلکه به‌عکس اثرات محیط‌زیستی فراوان و تخریب شدید منابع و آلودگی هوا، آب و خاک را به‌دنبال می‌آورد. به‌عبارت دیگر، چرخه معیوبی از تخریب ایجاد می‌کند که باعث مهاجرت‌های محیط‌زیستی می‌شود و چنین تصمیمی به صلاح محیط‌زیست و مردم نیست.

سازمان‌های کاغذی

متاسفانه محیط‌زیست و منابع طبیعی و آبخیزداری سازمان‌هایی هستند که در عمل روی کاغذ وجود دارند، یعنی امکاناتی به آنها نداده‌ایم که با اتکا به آن عمل کنند. براساس آمارهای موجود، بیش از ۸۰ درصد از کشور ما جزو اراضی منابع طبیعی است، یعنی درست است که سند آن به نام دولت است، اما جزو دارایی‌های ملی به‌شمار می‌رود. پس با ۲ سازمان ضعیف روبه‌رو هستیم که هر یک با چیزی حدود ۳ هزار نفر نیرو می‌خواهند این مجموعه وسیع را مدیریت و بر پارامترهای محیط‌زیستی فعالیت بشر نظارت کنند.

همه فعالیت‌های بشر با محیط‌زیست در ارتباط است و باید هر کنش انسانی، واکنشی داشته باشد و همه را پایش کند. به‌طورکامل روشن است که این ۲ سازمان کوچک که نه نیروی انسانی کافی در اختیار دارند و نه توان مالی و نه قدرت اجرایی کافی؛ در عمل از عهده پایش این حجم عظیم از مسئولیت برنمی‌آیند.

کم‌توجهی به معدنداری سبز

در قانون آمده است که اگر رئیس سازمان محیط‌زیست، صنعتی را آلوده‌کننده اعلام کند و وزیر آن حوزه مخالف باشد، رئیس‌جمهوری اجازه مداخله دارد تا در این زمینه رأی نهایی را صادر کند و به این ترتیب به‌راحتی رأی محیط‌زیست شکسته می‌شود.

قوانین خوب است، اما در حال حاضر دچار تعدد قوانین و مقررات هستیم و آنقدر در این حوزه ضوابط و مقررات متناقض وجود دارد که در عمل به استناد مواد قانونی، می‌توان هر فعالیتی را انجام داد، حتی اگر به زیان بخش‌های دیگر و مخالف قوانین آنها باشد.

بنابراین نه از نظر منابع انسانی و مالی و نه از نظر توان قانونی و حقوقی، سازمان‌های محیط‌زیست و منابع طبیعی آنقدر حمایت نمی‌شوند که حوزه معدن را وادار کنند به حوزه معادن سبز وارد شوند.

عدالت اجتماعی و محیط‌زیستی

در اواخر کار دولت قبلی و آغاز دولت جدید، واگذاری وسیعی در حوزه معدن انجام گرفت. پرسش اینجاست که اگر قرار بوده این معادن واگذار شوند، چرا این کار به لحظه آخر واگذار شدند؟ همه این اتفاقات، نوعی هشدار است که به ما می‌گوید ممکن است افراد و عناصری در تلاش باشند تا از طریق رابطه‌سازی و فرار از ضابطه‌ها، بخواهند کارهایی انجام بدهند که خلاف مصالح محیط‌زیستی و عدالت اجتماعی باشد.

چه قانونی، چه نهادی؟

سوال اینجا است که وقتی سازمان محیط‌زیست و منابع طبیعی، نیرو و امکانات لازم را برای مقابله با مشکلات ندارند، ما به‌عنوان افکار عمومی چه چیزی باید بخواهیم و از چه کسی این تقاضاها را داشته باشیم؟ وقتی قواعد و قوانین موازی فراوانی در کنار هم وجود دارند؛ این تعداد نهاد موازی با دستورالعمل‌های متناقض موجب می‌شوند که هر گروهی با هر نگاه، فکر و ادبیاتی یک ماده و قانون برای تایید راه و روش خود پیدا کند و براساس آن، ادعاهای خود را به‌اثبات برساند.

پیشنهادهای اصلی

آنچه می‌توان برای سروسامان دادن به این موضوع پیشنهاد داد، این است که در قدم اول، ۲ سازمان حفاظت از محیط‌زیست و منابع طبیعی و آبخیزداری ادغام شوند و به‌شکل یک وزارتخانه جامع و کامل درآیند. نکته دیگر این است که امروز ما براساس همان قوانینی رفتار می‌کنیم که مدت‌ها پیش وضع شده و تا امروز موردتصحیح و بازنگری قرار نگرفته است.

به‌عنوان مثال، در قانون مواردی هست که به نظر خنده دار می‌رسد. مثلا عوارض یک اقدام یا جریمه یک تخلف ۲۰ ریال در نظر گرفته شده است. البته برخی قوانین در مقاطع مختلف تصحیح و بروزرسانی شده، اما هنوز برخی موارد وجود دارد که از سال ۴۶ تاکنون دست‌نخورده باقی مانده است. این در حالی است که در بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته، قوانین گاهی هر ۱۰ سال یک‌بار، بازنویسی می‌شوند. بنابراین، پیشنهاد بعدی این است که قوانین تجمیع و بازنویسی شوند.

خلاصه اینکه، ما با مجموعه‌ای از کارهای انجام‌نشده روبه‌رو هستیم که نمی‌توان پاسخ ساده‌ای برای آنها پیدا کرد و اگر می‌خواهیم به یک خروجی مطلوب برسیم، باید از انجام وظایف اصلی که در راستای مسئولیت اجتماعی و محیط‌زیستی‌مان است، آغاز کنیم.

پس پیشنهادهای من به‌طورخلاصه عبارت است از: وزارتخانه شدن ۲ سازمان محیط‌زیست و منابع‌طبیعی و تجمیع و یکپارچگی آنها، تغییر قوانین و مناسب‌سازی آنها با شرایط روز و در نهایت پایش براساس قوانین و مسئولیت اجتماعی محیط‌زیستی شرکت‌ها.

مسئولیت اجتماعی

باید مسئولیت‌های اجتماعی و محیط‌زیستی خود را در اولویت قرار دهیم و ببینیم اگر کنشی مخالف آن بود یا قاعده، دستور یا قانونی مخالف مسئولیت اجتماعی و محیط‌زیستی شرکت‌ها بود، باید آن را کنار گذاشت و با رویکرد جدید، قوانینی تعریف کرد که با عدالت‌اجتماعی و محیط‌زیستی همراستا باشد. در موضوع سعادت اجتماعی، متاسفانه تفکر غالب، فردگرایی است، یعنی سعادت فردی را به سعادت جمعی ترجیح می‌دهیم، در حالی که سعادت فردی هیچ‌گاه نمی‌تواند به سعادت اجتماعی بینجامد و کنش‌های فردی و آرامش شخصی به سعادت فردی و اجتماعی ختم نخواهد شد. بر این اساس، اگر قرار است به‌سمت فعال‌سازی معادن برویم، باید اول بدانیم که این کار به عدالت‌اجتماعی می‌انجامد یا زمینه عدالت محیط‌زیستی را فراهم می‌آورد. اگر چنین پایانی دارد، اقدام کنیم؛ در غیر این صورت، اگر توانایی مدیریت، نظارت و کنترل آن را نداریم و کار به تخریب و بهره‌کشی و ظلم به طبیعت می‌انجامد، باید کار متوقف شود و اجازه دهیم تا این ذخایر برای افرادی بماند که توانمندتر از ما هستند و می‌توانند کنترل‌های بیشتری اعمال کنند.

> اگر بنا است در منطقه‌ای بین معدنی با ۴ کارگر یا کشاورزی یکی انتخاب شود، از نظر حجم اشتغال و آبی که به‌مصرف می‌رسد، گاهی بهتر است معدن انتخاب شود

جزئیات واگذاری ها مشخص نیست

بهروز ستایش ـ کارشناس رسمی دادگستری در رشته حفاظت از محیط‌زیست: خبر واگذاری‌ها را شنیده‌ام، اما جزئیات واگذاری هنوز برای ما مشخص نیست و نمی‌دانیم در چه عرصه‌هایی از استان‌ها قرار دارند، بنابراین باید ابتدا این موضوع روشن شود تا ما بتوانیم برآوردی درباره آن داشته باشیم و ارزیابی کنیم چقدر می‌تواند برای محیط‌زیست خطرساز باشد.

گمان نمی‌کنم که این معادن در مناطق چهارگانه محیط‌زیستی قرار داشته باشند، اما اگر معدنی در این مناطق بود، محیط‌زیست به احتمال ۹۰ درصد، مجوز بهره‌برداری برای آن صادر نخواهد کرد، بنابراین از این نظر، خیلی احساس نگرانی نکرده‌ایم، زیرا بنایی برای موافقت با این‌گونه معادن نیست، به‌استثنای آنهایی که مجوزهای بسیار قدیمی دارند. غیر از آن، مورد دیگری نیست که بخواهیم در حال حاضر درباره آن نگران باشیم.

از قول یک فعال محیط‌زیست

من به‌شخصه همیشه به‌دنبال این بودم که مناطق حفاظت‌شده محیط‌زیستی اضافه شود و پیگیری‌های آن را هم انجام می‌دهیم. به‌عنوان یک شخص محیط‌زیستی می‌گویم، اگر بنا است در منطقه‌ای بین معدنی با ۴ کارگر یا کشاورزی؛ یکی انتخاب شود، از نظر حجم اشتغال و آبی که به مصرف می‌رسد، گاهی بهتر است، معدن انتخاب شود، چون از نظر میزان تخریب و مصرف آب به‌صرفه‌تر است.

پیامدهای کمتر سنگ تزئینی

نمی‌توان درباره تمام معادن به‌صورت کلی نسخه پیچید. برای مثال معادن فلزی به‌ویژه اگر واحد فرآوری کنار آن باشد، می‌توانند آلودگی زیادی ایجاد کند و جزو صنایع آب‌بر است. اما معادن سنگ‌های تزئینی آلودگی کمتری دارد. مصرف آب آنها هم محدود به مصارف بهداشتی و مقداری برای دستگاه سیم‌برش است، بنابراین در مقایسه با صنایع دیگر یا کشاورزی میزان ناچیزی است. زیرا آنهایی که به‌مزایده گذاشته می‌شوند، مجبور هستند مجوز آن را به‌نوعی صادر کنند و محیط‌زیست برای مناطق چهارگانه خود چنین الزامی ندارند.

قبل یا بعد از مزایده

تاکنون سیاست این بوده است که معادن را به‌مزایده بگذارند و بعد از آن، اخذ مجوز سازمان محیط‌زیست برعهده برنده مزایده گذاشته می‌شد و می‌گفتند اگر می‌توانی برو مجوز را بگیر.

این موضوع برای ما چالش ایجاد می‌کند و سازمان را در تقابل با ارباب‌رجوع قرار می‌دهد و افراد که برای دریافت مجوز مراجعه می‌کنند، انرژی و وقت زیادی از سازمان گرفته می‌شود.

بر همین اساس، سازمان محیط‌زیست از وزارت صمت درخواست کرده بود مواردی را که مجوز سازمان محیط‌زیست ندارند، اصلا به مزایده نگذارند. تا جایی که می‌دانم مکاتبات لازم در این زمینه انجام شده و فکر می‌کنم که وزارت صمت هم این موضوع را اعلام کرده است.

سخن پایانی

کارشناسان منابع‌طبیعی معتقدند قانون معدن بزرگ‌ترین ضربه را به محیط‌زیست کشور وارد کرده است.

در ماده ۲۴ قانون معادن آمده: استعلام از سازمان حفاظت محیط‌زیست برای بهره‌برداری از معادن تنها در محدوده مناطق چهارگانه انجام خواهد شد و این بدان معنی است که حتی در مناطق شکار ممنوع هم می‌توان از معادن بهره‌برداری کرد.

غبار کمرنگ آلودگی بر قاره سبز

خرید برنج خارجی اجباری از سر نداری

پرواز قیمت‌ها در بازار اجاره خانه

پشت پرده قاچاق زعفران ایران به افغانستان

زعفران یکی از گران‌ترین ادویه‌های موجود در بازار است، زیرا از هر گل زعفران فقط ۳ رشته زعفران می‌توان برداشت کرد. همزمان با فرا رسیدن مهر، چهره اراضی کشاورزی مشهد نیز با رنگ این طلای سرخ، گُل می‌اندازد و جنب‌وجوش مضاعفی در مزارع و خانه‌های روستایی برای برداشت و همچنین گل‌پاک‌کنی شکل می‌گیرد. بنا بر اظهارات کارشناسان گرچه برداشت این محصول به‌صورت سنتی انجام می‌شود، اما شیوه آن و نحوه خشک‌کردن محصول بسیار حائز اهمیت است و در کیفیت محصول نهایی تأثیر دارد. زعفران به‌دلیل موقعیت ویژه از لحاظ اشتغال‌زایی در کشاورزی و ایجاد درآمد ارزی قابل‌توجه برای کشور، محصولی مهم در اقتصاد ملی تلقی می‌شود. صمت در این گزارش به بررسی آسیب‌های قاچاق زعفران ایران پرداخته است.

به نام ایران، به کام تاجران افغانستان

وضعیت تولید و صادرات زعفران پشت پرده‌هایی دارد. زعفران و تجارتش اگر برای کشاورزان عایدی چندانی ندارد، برای بسیاری به‌ویژه برخی بازرگانان، طلای سرخ بوده و هست. هر سال با شروع فصل برداشت این محصول، بازی شطرنج بازار زعفران آغاز می‌شود، اما این بازی یک زاویه پنهان دارد که نمودهای آن را می‌توان در صادرات و میزان آن پیدا کرد. براساس داده‌های گمرک کشور، صادرات زعفران از گمرکات پنجگانه خراسان رضوی به‌عنوان تولیدکننده بیش از نیمی از زعفران جهان حدود ۴۶ تن به ارزش ۵۳ میلیون دلار است، در حالی که در ۶ ماه نخست سال گذشته میزان صادرات این محصول از گمرکات استان حدود ۸۳ تن به ارزش حدود ۴۲ میلیون دلار بود. این آمار نشان‌دهنده آن است که صادرات زعفران استان در ۶ ماه نخست امسال نسبت به سال گذشته حدود ۸۰ درصد کاهش یافته است. گرچه سطح زیر کشت زعفران استان بنا بر ادعای مسئولان جهاد کشاورزی به نصف کاهش یافته، اما باید توجه کرد حدود ۷۰ درصد زعفران تولیدی استان صادر می‌شود. از سوی دیگر بنا به گفته رئیس اتحادیه صادرکنندگان استان، تعرفه صادرات زعفران ایران به دو مقصد عمده این محصول یعنی کشورهای هند و چین بیش از ۲۵ درصد است، در حالی که تعرفه صادرات زعفران از افغانستان به این دو کشور صفر است و افغانستان شریک اول تجاری استان خراسان و هم‌مرز با این استان است. این گزاره را در کنار این مسئله باید گذاشت که طی ۲ سال گذشته صادرات زعفران از کشور افغانستان به‌شدت افزایش یافته و حتی این کشور در بازارهای جهانی مدعی شده که باکیفیت‌ترین زعفران جهان را تولید می‌کند که البته این موضوع شاید ناشی از صادرات پیاز زعفران ایرانی به افغانستان هم باشد. گزاره بعدی قابل‌توجه آن است که صادرات زعفران از استان به کشور افغانستان براساس داده‌های گمرک کشور چند سالی است که بیشتر شده و این سوال مطرح می‌شود که آیا واقعا افغانستان بازار هدف صادرات زعفران ایران است یا موضوع، استفاده از تعرفه صفر صادرات زعفران از کشور افغانستان است؟

تکذیب کاهش صادرات زعفران

محمدحسین روشنک، رئیس اتحادیه صادرکنندگان خراسان رضوی در گفت‌وگو با ایسنا درباره صادرات زعفران از ایران اظهار کرد: از آنجایی که تعرفه صادرات زعفران از ایران به چین و هند بیش از ۲۵ درصد و برای افغانستان صفر است، برخی تاجران ترجیح می‌دهند ابتدا محصول خود را به افغانستان و سپس به چین صادر کنند تا بتوانند از تعرفه صفر استفاده کنند. این مورد جرم نیست، بلکه به‌دلیل کم‌کاری ایران در حوزه سیاست خارجی و تجارت است که حتی در ارتباط با چین که یک سند راهبردی امضاشده داریم تعرفه صادرات زعفران ما ۲۵ درصد است. این بازرگان از رویدادی تلخ‌تر خبر داد و افزود: زعفران ایران به کشور افغانستان قاچاق می‌شود. اینکه اعلام می‌شود صادرات زعفران ما کاهش یافته، دروغ است. البته صادرات رسمی ما کم شده، اما متاسفانه برخی برای سوءاستفاده کردن از معافیت تعرفه‌ای کشور افغانستان، زعفران ما را به این کشور قاچاق و سپس به سایر کشورها صادر می‌کنند. اینکه صادرات زعفران استان نصف شده به این دلیل است که نصف زعفران استان به کشور افغانستان قاچاق می‌شود.

افول صادرات رسمی زعفران ایران

غلامرضا میری، رئیس اتحادیه صادرکنندگان زعفران نیز در تشریح دلایل افول صادرات رسمی زعفران ایران، اظهار کرد: بعد از تشدید تحریم‌ها علیه ایران ما بازارهای هدف صادرات‌مان را در خطر دیدیم. یعنی بازار هدف ۴۵ تنی امریکا و ۴۰ تنی عربستان را از دست دادیم و تاجر ایرانی برای اینکه بتواند این بازار را حفظ کند از تاجر افغانستانی درخواست می‌کرد که به‌عنوان واسطه با دریافت پورسانت زعفران را تحویل مشتریان امریکایی یا عربستانی و دیگر کشورهای هدف بدهد. این رویه تا ۲ سال گذشته ادامه داشت تا اینکه تاجران افغانستانی ما را عملا دور زدند. این صادرکننده زعفران افزود: متاسفانه تاجران افغانستانی از این ارتباط سوءاستفاده و به مشتریان ما اعلام کردند به‌جای خرید زعفران از تاجران ایرانی از خود آنها خرید کنند. یعنی تاجران افغانستانی که تا دیروز نقش واسطه بین صادرکننده ایرانی و بازار امریکا و عربستان و دیگر کشورها را داشتند، خود اقدام به واردات زعفران از ایران و آن را به بازارهای هدف صادر کردند و مدعی شدند این زعفران افغانستانی است.

▣ صادرات و قاچاق به افغانستان؛ در شرایط ممنوعه!

رئیس اتحادیه صادرکنندگان زعفران با اشاره به ممنوعیت واردات زعفران به افغانستان گفت: واردات زعفران به افغانستان ممنوع است، اما سال گذشته باوجود ممنوعیت، حداقل ۲۰ تن زعفران ایرانی به مقصد افغانستان ثبت گمرک شد. طرف ایرانی می‌داند صادرات به افغانستان ممنوع است و در دولت افغانستان کسی بر این موضوع نظارت نمی‌کند. این میزان صادرات از مبادی رسمی انجام می‌شود، اما بخشی هم به‌صورت غیررسمی و قاچاق از مرزهای استان خارج می‌شود که به افغانستان می‌رود و به اسم زعفران افغانستانی به سایر کشورها صادر می‌شود.

▣ هزینه سربار، در مقابل نرخ پایین‌تر از نرخ جهانی

میری ضمن تاکید بر اینکه بازار جهانی رقابتی است، افزود: وقتی تاجر ایرانی می‌خواهد یک محموله زعفران را صادر کند، اما به‌دلیل تعرفه‌هایی مانند عوارض آب مجازی و امثال آن ناچار است ۵ تا ۱۰ میلیون هزینه سربار پرداخت کند، طبیعی است نتواند در بازار جهانی رقابت کند. بدتر اینکه افغانستانی‌ها زعفران را به‌صورت قاچاق از ایران خارج می‌کنند و آن را ۱۰ تا ۲۰ درصد ارزان‌تر از قیمت‌های رسمی در بازار جهانی می‌فروشند. در چنین وضعیتی طبیعی است مشتریان ترجیح دهند این محصول را از تاجر افغانستانی خریداری کنند، نه از صادرکننده ایرانی و ما بازار جهانی را از دست بدهیم. رئیس اتحادیه صادرکنندگان زعفران دلیل دیگر کاهش صادرات را رشد جهانی نرخ این محصول و قانون بازگشت ارز حاصل از صادرات دانست و گفت: وقتی دولت صادرکننده را وادار می‌کند ارز حاصل از صادرات خود را با قیمتی ۵ هزار تومان ارزان‌تر از نرخ ارز آزاد به وارد‌کننده تحویل دهد، طبیعی است صادرکننده رغبت چندانی به این کار نخواهد داشت.

سخن پایانی

زعفران محصولی است که با هدف صادرات در کشور تولید می‌شود. به‌گفته فعالان این حوزه، حدود ۸۰ درصد زعفران تولیدشده در کشور صادر و ۲۰ درصد آن در داخل مصرف می‌شود؛ از این رو این کالای صادراتی نیازمند تدوین چشم‌انداز صادراتی شفاف و واقعی است تا بتوانیم ارزش واقعی آن را در بازارهای جهانی معرفی کنیم. بدیهی است موانع تولید و صادرات زعفران در کشور باید رفع شود. در این میان یکی از خواسته‌های مهم فعالان عرصه زعفران از دولت این است که نگاه واقعی به مسائل داشته باشد، زیرا صادرکنندگان در شرایط تحریم با پذیرش خطرات و ریسک‌های بسیار اقدام به صادرات می‌کنند و از سوی دیگر برای دریافت ارز حاصل از صادرات، با چالش‌های جدی مواجهند. به‌باور آنها گرچه دولت به این موضوع و مشکلات پیش روی صادرکنندگان واقف است اما عزم جدی برای رفع این موانع وجود ندارد، زیرا فعالان این حوزه در تصمیمات کلان دخالت داده نمی‌شوند و به نظرات آنها توجه نمی‌شود.

شناسه ۱۴۰۱۷۹۲

فراخوان مناقصه عمومی همزمان با ارزیابی کیفی (فشرده) یک مرحله‌ای

پروژه تعمیر، سرویس و نگهداری خودروهای اداری، کامیون‌های آتش‌نشانی و تجهیزات خشکی و دریایی

سازمان بنادر و دریانوردی در نظر دارد **مناقصه عمومی همزمان با ارزیابی کیفی (فشرده) پروژه تعمیر، سرویس ونگهداری خودروهای اداری، کامیون‌های آتش‌نشانی و تجهیزات خشکی و دریایی به شماره ۱۴۰۱/۱۴** را از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت برگزار نماید. کلیه مراحل برگزاری مناقصه از دریافت اسناد مناقصه تا ارائه پیشنهاد مناقصه‌گران و بازگشایی پاکت‌ها از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد و لازم است مناقصه‌گران در صورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت‌نام درسایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند. تاریخ انتشار مناقصه در سامانه تاریخ ۱۴۰۱/۰۸/۱۱ باشد.

مهلت زمانی دریافت اسناد مناقصه از سایت: روز چهارشنبه تاریخ ۱۴۰۱/۰۸/۱۸

مهلت زمانی ارسال پیشنهاد: روز یکشنبه تاریخ ۱۴۰۱/۰۹/۰۶

زمان بازگشایی پاکت‌ها: ساعت ۰۹:۰۰ روز دوشنبه تاریخ ۱۴۰۱/۰۹/۰۷

اطلاعات تماس دستگاه مناقصه‌گزار جهت دریافت اطلاعات بیشتر درخصوص اسناد مناقصه و ارائه پاکت‌های الف:

آدرس: استان هرمزگان، شهر بندرعباس، بلوار پاسداران، میدان قائم، اداره بنادر و دریانوردی شهید باهنر و

تلفن: ۳۲۱۲۹۲۷۱-۰۷۶

اطلاعات تماس سامانه ستاد جهت انجام مراحل عضویت در سامانه:

مرکز تماس: ۴۱۹۳۴-۰۲۱

دفتر ثبت‌نام: ۸۵۱۹۳۷۶۸ و ۸۸۹۶۹۷۳۷

اطلاعات تماس دفاتر تماس ثبت‌نام سایر استان‌ها، در سایت سامانه (www.setadiran.ir) بخش ثبت‌نام/پروفایل تامین‌کننده/مناقصه‌گر موجود است.

بنادر و دریانوردی شهید باهنر و شرق استان هرمزگان

سازمان نظام مهندسی معدن ایران

این سازمان در نظر دارد با استناد به ماده ۸ و ماده ۱۳ آئین‌نامه معاملات به منظور **«طراحی سامانه هوشمند پروژه‌های بازرسی و ارزیابی وضعیت ایمنی معادن کشور»** براساس مفاد در نظر گرفته شده و سفارش ناظر پروژه (معاونت معادن و فرآوری مواد وزارت صمت) به پیمانکاران واجد شرایط واگذار نماید.

متقاضیان به منظور اطلاع کامل از شرایط می‌توانند به سایت این سازمان به نشانی https://imeo.ir مراجعه نمایند و اسناد شرکت در مناقصه را از ساعت ۸:۰۰ مورخ ۱۴۰۱/۰۸/۱۴ تا ساعت ۱۵:۰۰ مورخ ۱۴۰۱/۰۸/۲۱ به روابط عمومی این سازمان به نشانی خیابان نجات‌اللهی، خیابان اراک، پلاک ۶۰ ارسال نمایند.

روابط عمومی سازمان نظام مهندسی معدن ایران

نوبت اول
شناسه ۱۴۰۴۱۷۷

فراخوان آگهی تجدید مناقصه (دو نوبته)

سازمان مدیریت پسماند

سازمان مدیریت پسماند شهرداری قزوین در نظر دارد طبق قانون برگزاری مناقصات و به استناد مجوز هیات‌مدیره انجام راهبری خطوط پردازش زباله و تولید کود کمپوست از مواد آلی در مجتمع دفع پسماند شهرداری قزوین (پاکسار) واقع در کیلومتر ۲۵ جاده قزوین- بوئین‌زهرا روبروی شیشه لیا را به مدت یک سال با تضمین شرکت در مناقصه به مبلغ ۲/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال به شرکت واجد صلاحیت (دارای گواهی صلاحیت پیمانکاری در رشته خدمات عمومی و گواهی تأیید صلاحیت ایمنی) واگذار نماید. لذا متقاضیان می‌توانند پس از چاپ آگهی نوبت دوم، جهت اطلاع از شرایط و دریافت اسناد مناقصه به آدرس اینترنتی www.setadiran.ir مراجعه و اسناد مذکور را دریافت نمایند.

* برگزاری مناقصه صرفاً از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (www.setadiran.ir) می‌باشد و کلیه مراحل فرایند مناقصه شامل دریافت اسناد، ارائه تصویر تضمین شرکت در مناقصه، ارسال پیشنهاد قیمت، اعلام به برنده، پذیرش برنده بودن، پرداخت تعرفه سامانه، ثبت اطلاعات پرداخت‌های تضامین در بستر سامانه امکانپذیر است.

* هزینه انتشار آگهی و کارشناسی به عهده برنده مناقصه می‌باشد.

* **نشانی:** قزوین، خیابان نواب جنوبی، جنب شهرداری منطقه یک، سازمان مدیریت پسماند شهرداری قزوین کدپستی ۳۴۱۹۷۴۵۳۶۶

* **تلفن:** ۰۲۸-۳۳۲۴۰۷۳۱-۲

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۸/۱۱ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۸/۱۴

سازمان مدیریت پسماند شهرداری قزوین

آگهی مفقودی

پروانه اشتغال به کار مهندس آقای حامد رمضانی بدر فرزند هوشنگ ۱۳۴۷/۰۱/۱۲ دارای شماره شناسنامه ۴۴ در رشته تحصیلی مهندسی برق عضو سازمان نظام مهندسی ساختمان استان لرستان به شماره عضویت ۲۵-۵-۱-۰۰۰۵۶ و شماره پروانه ۲۵-۵۱۰-۰۰۰۱۶ مفقود گردیده واز اعتبار ساقط است.

خرم‌آباد

آگهی مفقودی

برگ سبز وانت پیکان سفید به شماره پلاک ۸۶ س ۵۸۹ ایران ۴۱ به شماره موتور ۱۱۴۸۷۰۶۴۸۹۹ و به شماره شاسی NAAA۳۶AA۷۹G۸۰۹۴۰۷ مفقود گردیده و از اعتبار ساقط است.

خرم‌آباد

چشم‌انداز

افت‌وخیز کاهش گازهای گلخانه‌ای

مقـررات کاهش تولید گاز متان در واشـنگتن سـابقه شکسـتگی و عدم‌تعهد دارد. باراک اوباما بـرای نخسـتین‌بار در سـال ۲۰۱۶ قوانینـی را بـرای کاهـش گاز متـان از چاه‌هـای گاز جدید و اصلاح‌شـده پیشـنهاد و پیـش از اتمام زمـان ریاسـت‌جمهوری‌اش، آن را نهایـی کرد. جمهوریخواهـان در سـال ۲۰۱۷ با اسـتفاده از قانـون مبهم موسـوم به قانـون بازنگری کنگره ـ کـه به قانون‌گذاران اجـازه می‌دهد، قوانین را ظـرف ۶۰ روز قانونـی پس از نهایی شـدن لغو کننـد ـ تـلاش کردنـد، اما شکسـت خوردند. خـروج ترامپ از معاهـده اقلیمی پاریس ورق را برگرداند و امریـکا به‌تمامی فعالیت‌های مخرب خـود ادامـه داد. در ماه آوریل سـال گذشـته، دموکرات‌هـا تـلاش خود را برای اجـرای قانون بازنگـری کنگره به‌کار بسـتند و بـه تغییر روند و حذف عقب‌نشـینی ترامـپ رای مثبت دادند. مارک براونشـتاین، معاون‌ارشد صندوق دفاع از محیط‌زیسـت امریکا اعـلام کرد فناوری کاهش انتشـار متان در این کشور وجود دارد. اپراتورها می‌توانند سیسـتم‌های بازیابی بخار را در مخازن ذخیره‌سـازی نصب و اطمینان حاصل کنند که دریچه‌های فشارشـکن باز نمی‌شوند و لوله‌های نشتی را جایگزین می‌کنند. تلاش‌ها برای کاهش تولیـد گاز متـان به اینجا ختم نمی‌شـود. گروه ۲۰ (G۲۰) گروهـی متشـکل از وزرای اقتصاد و مسـئولان بانک‌های مرکـزی ۲۰ اقتصاد برتر جهان است که در مجموع ۸۵ درصد کل اقتصاد جهانی و دوسـوم جمعیت جهـان را دربردارند. این کشـورها بدون نظرخواهی از نزدیک به ۱۷۰ کشور جهان به تصمیم‌گیری درباره سیاست‌های کلی جهـان در موضوعات اقتصادی، بحران‌های زیست‌محیطی و موضوعات اجتماعی می‌پردازند. رهبران گـروه ۲۰، که امروز نماینده بزرگ‌ترین تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان زغال‌سنگ در جهان هسـتند، سـال گذشـته در نظر داشتند، تامین مالی نیروگاه‌های زغال‌سـنگ در خارج از کشـور را متوقف کنند. هرچند این اقدام بسـیار کمتـر از آنچه برای مبارزه با تغییرات آب‌وهوایی موردنیاز اسـت، به‌شـمار می‌رود. پس از انقلاب صنعتی تا به امروز سـوختن زغال‌سـنگ سـهم عمده‌ای در افزایش دمای زمین داشـته اسـت. زغال‌سـنگ با قدرت‌بخشـی به دوران صنعتی، بسـیاری از کشورهای گروه ۲۰ را به آنچه امروز هسـتند، تبدیل کرد: ۲۰ اقتصـاد بزرگ جهان؛ آرژانتین، اسـترالیا، برزیل، کانادا، چین، فرانسه، آلمـان، هند، اندونـزی، ایتالیا، ژاپـن، مکزیک، روسیه، عربسـتان، افریقای‌جنوبی، کره‌جنوبی، ترکیه، انگلیـس، ایالات‌متحده‌امریکا و اتحادیه اروپا این گـروه ابرقدرت‌های اقتصادی جهان را تشـکیل می‌دهند. روز یکشـنبه ۳۱ نوامبر سال ۲۰۲۱، رهبران گروه ۲۰ که نماینده بزرگ‌ترین تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان زغال‌سنگ در جهان هستند، موافقت کردند نخستین گام‌ها را برای تضعیف آینده زغال سنگ بردارند. در بیانیه مشترکی که در پایان نشست سران این گروه در رم منتشـر شد، رهبران گروه ۲۰ اعلام کردند به تامین مالی نیروگاه‌های زغال‌سـنگ در خارج از کشـورهای خود پایان خواهند داد، اما این بیانیه شامل هیچ تعهد جدیدی در مورد محدود کردن اسـتفاده از زغال‌سـنگ در داخل این کشـورها نیسـت. به‌گـزارش فایننشـیال‌تایمز و به‌گفته تحلیلگـران، دور کـردن بزرگ‌ترین اقتصادهای جهان از زغال‌سـنگ تا سال ۲۰۳۰ برای رسیدن به هدف ۱.۵ درجه حیاتی اسـت، اما کشورهای قدرتمنـدی وجـود دارنـد که به زغال‌سـنگ متکی هسـتند. چین بیش از هر کشـور دیگری زغال‌سـنگ مصرف می‌کند و در هفته‌های اخیر به‌دلیـل کمبـود برق، تولید برق زغال‌سـنگ را افزایش داده اسـت. هند نیز برای تولید بیشـتر بـرق خـود به زغال‌سـنگ متکی اسـت و قصد دارد مقـدار بیشـتری از آن را برای تامین انرژی موردنیاز خود مصرف کند. اسـترالیا صادرکننده بزرگ زغال‌سـنگ است و مایل است درآمدهای خود را حفظ کند، همچنین گروه ۲۰ با ترتیبات مالی خاص برای تشـویق اقتصادهای نوظهور به دور کردن انرژی از سـوخت‌های فسیلی موافقت نکـرد. تمامـی این تلاش‌هـا در حالـی بود که کشـور چین سال گذشته در نشست آب‌وهوایی گلاسـکو کمترین همکاری را داشـت. چین در حال حاضر بیشـترین سـهم را در تولید گازهای گلخانـه‌ای دارد و در سـال گذشـته اعلام کرد هدف جدی برای کاهش اسـتفاده از زغال‌سنگ را نخواهد داشـت. چین بیش از سـایر کشورها به‌منظور تامین سـوخت نیروگاه‌ها و کارخانه‌ها و همچنیـن تداوم فعالیت‌های تولید سـیمان و فولاد، زغال‌سـنگ می‌سوزاند، بنابراین کاری که چین از اکنون تا سال ۲۰۳۰ انجام می‌دهد، برای تلاش‌های جهانی برای کاهش سـرعت تغییرات فاجعه‌بار آب‌وهوایی بسیار مهم است.

اصلی‌ترین خریداران کالاهای ایرانی

اتاق بازرگانی تهران در جدیدترین گزارش خود به بررسی تجارت مشترک ایران، ترکیه و عربستان‌سـعودی با اتحادیه اروپا پرداخته که نشان از فاصله قابل‌توجه در آمار این همکاری‌های مشترک دارد. به‌گزارش ایسنا، براساس آمارهای ارائه‌شـده از عملکرد اقتصادی ۲۷ کشـور عضـو اتحادیه اروپا، از ابتدای سـال جاری ۲۰۲۲ تاکنون، این کشورها حدود هزار و ۹۶۷ میلیارد یورو واردات داشـته‌اند که در قیاس با مدت مشابه سال گذشته افزایشی در حدود ۵۰ درصدی را نشان می‌دهد.

به‌گزارش ایسـنا، ایـن اتحادیه در این مدت حدود هـزار و ۶۵۸ میلیارد یورو صادرات داشته که با رشد ۱۸ درصدی نسبت به سال قبل همراه بوده اسـت. در این مدت، بحران ناشی از جنگ روسیه و اوکراین و افزایش بهای کالاهای اساسی و انرژی باعث شده واردات سوخت‌های معدنی و روان‌کننده در اتحادیه اروپا به ۵۴۴ میلیارد یورو برسد که نسبت به سال قبل افزایشی ۲.۵برابـری را نشـان می‌دهد. آمارها نشـان می‌دهد که صـادرات ایران به اتحادیه اروپا در این مدت، ۷۳۲ میلیون یورو بوده که رشدی ۳۰درصدی را نشان می‌دهد، همچنین، واردات ایران از این اتحادیه ۲.۷ میلیارد یورو بوده که حاکی از رشـد ۱۱ درصدی اسـت. در این مدت؛ ۵ کشور آلمان، ایتالیا، اسپانیا، رومانی و بلغارسـتان اصلی‌ترین مقاصد صادراتی کالاهای ایرانی به اروپا بوده‌اند و بالاترین رشد صادرات ایران نیز به اسلوونی، جمهوری چک و بلژیک اختصاص یافته است.

در ایـن مـدت؛ آلمـان، ایتالیـا، هلنـد، فرانسـه و رومانـی اصلی‌ترین صادرکنندگان اروپایی کالا به ایران بوده‌اند.

غبار کمرنگ آلودگی بر قاره سبز

اروپا صنایع آلاینده خود را به آسیا منتقل کرد

ترجمه و تدوین
ملیکا انصاری
editor@smtnews.ir

جهـان رفته‌رفته با تهدیداتی روبه‌رو می‌شـود کـه هر روز ماهیتـی پیچیده‌تر به خود می‌گیرند. یکی از این تهدیدات، تخریب محیط‌زیست است که به‌صورت مستقیم تهدیدی جدی برای حیات و نوع انسـان اسـت. ازیک‌سو،گسـترش اقتصاد جهانی و مصرف‌گرایی جوامع بشری همراه با نبود توازن در تولید، توزیع و مصرف منابع اقتصادی همراه بود و از سـویی دیگر، توسعه و رشد جمعیت همراه با الگوی پخش نامتعادل و شیوه‌های نادرست تعامل انسـان با محیط جغرافیایی سبب شده است، زیستگاه اصلی بشر در مخاطره قرار گیرد، از این‌رو، مسـائل محیط‌زیسـتی از دهه ۱۹۶۰ در سیاسـت جهان جـای خود را باز کرده و نهضت‌هایی چون صلح سـبز و دوستداران زمین را در امریکای‌شمالی، استرالیا و اروپای‌غربی به این منظور شکل گرفتند. طی دهه‌های گذشته، هر یک از کشورهای جهان رویکردهای متفاوتی نسـبت به کنترل و مدیریت انتشـار آلاینده‌ها داشته و برخی موفق و عده زیادی هم ناموفق بوده‌اند. صمت در این گزارش، به بررسـی عملکرد کشـورها در مسئله مدیریت آلودگی و کاهش تخریب‌های محیط‌زیست پرداخته است.

کاهش آلودگی هوا در اروپا

ماهیت صنعتی بیشـتر کشـورهای اروپایی، می‌تواند انگشـت اتهام جدی را به‌سمت این منطقه برای افزایش آلودگی‌های محیط‌زیسـتی نگه دارد، هرچند کشورهای جهـان اول کم و بیش با معضـل آلودگی هوا و تغییرات اقلیمی دست‌وپنجه نرم می‌کنند، اما با نگاهی اجمالی به وضعیت آب‌وهوای جهان در می‌یابیم که کم‌آلاینده‌ترین شـهرهای جهان، در جغرافیای کشـورهای اروپایی قرار دارنـد، بنابراین توجه کردن به رویه‌ای که این کشـورها برای مدیریت آلودگی‌های محیط‌زیسـتی خود در پیش گرفته‌انـد، می‌تواند برای کشـوری مانند ایران و سـایر کشـورهای خاورمیانه مفید باشـد. باوجـود تلاش‌های انجام‌شده برای مدیریت آلودگی هوا در قاره سبز، کیفیت هـوای اروپا همیشـه مطابق بـا کاهش عمومی انتشـار آلاینده‌های هوا (ناشـی از انسـان) بهبود نیافته اسـت. به‌طورمعمـول منابـع مختلفی برای آلودگـی هوا وجود دارد. این دلایل می‌توانند منشـأ انسـانی و حتی طبیعی داشـته باشند. استفاده از سـوخت‌های فسیلی در تولید بـرق، حمل‌ونقل، صنعـت، مصـارف خانگی،فرآیندهای صنعتـی و اسـتفاده از حلال، به‌عنوان مثـال در صنایع شیمیایی و معدنی، کشـاورزی، فعالیت‌های مربوط به از بین بردن ضایعات و زباله‌ها (مانند سوزاندن زباله‌ها، دفن آنها و ...) جزو دلایلی با منشأ انسانی برای ایجاد آلودگی هوا هستند. فوران‌های آتشفشانی، گردوغبار ناشی از باد، اسـپری نمک دریا و انتشار ترکیبات آلی فرار از گیاهان، نمونه‌هایی از منابع انتشار طبیعی آلودگی در هوا به‌شمار می‌روند.

▣ محصولات کشاورزی در معرض آسیب

آلودگی هوا نه‌تنها به سلامت انسان‌ها آسیب می‌رساند، بلکـه فعالیـت چرخه محیط‌زیسـت را مختـل می‌کند. اروپا در سـده گذشـته به‌عنوان یکـی از حوزه‌های مهم تولید آلودگی شـناخته می‌شـد؛ دلیل اصلی آن انقلاب صنعتی، رایج شـدن فرهنگ مصرف‌گرایـی و در نتیجه افزایش اسـتعمال سوخت‌های فسـیلی بود. در دهه‌های گذشـته با افزایش توجه به تغییـرات اقلیمی و گرمایش زمین، کشـورهای اروپایی درصدد کنترل انتشار گازهای گلخانه‌ای خود برآمدند. در این مدت، انتشـار بسـیاری از آلاینده‌هـای هوا به‌طورقابل‌توجهـی کاهش یافته که این اقدام، منجر به بهبود کیفیت هوا در سراسـر منطقه شـده است. با این حال، غلظت آلاینده‌های هوا در برخی کشـورهای اروپایـی بالا اسـت و مشـکلات کیفیت هوا همچنان ادامه دارد. به‌گزارش eea.europa.eu ، بخش قابل‌توجهی از جمعیت اروپا در مناطقی زندگی می‌کنند که کیفیت هوا پایین‌تر از اسـتانداردهای جهانی اسـت. نکتـه مهم و قابل‌توجه آن اسـت که اثـرات آلودگی هوا به‌سـرعت از بین نمی‌رود و تاثیـرات طولانی‌مدت جدی به‌ویـژه در چرخه‌های محیط‌زیسـت دارد. کارشناسـان معتقدند بخشـی از مشـکلات منطقه اروپا، از اسـیدی شدن مناطق حساس اکوسیستم اروپا در طول سال‌های ۱۹۹۰ تا ۲۰۱۰ و آلوده شـدن مناطق به رسوب اسیدی و نیتـروژن اضافـی سرچشـمه می‌گیـرد. هرچند طی سـال‌های اخیر میزان اسـیدی بودن این مناطق کاهش یافته، اما آسـیب‌ها به‌طورکامل بهبـود نیافته‌اند. یکی از مهم‌ترین زیان‌های آلودگی هوا، کاهش کیفیت تولیدات کشاورزی است. آسیب به محصول در اثر قرار گرفتن در معرض غلظت بالای ازن ایجاد می‌شـود و در اروپا بیشتر محصولات کشـاورزی در معرض این آسـیب قرار دارند. این شـرایط به‌طورقابل‌توجهی در جنوب، مرکز و شـرق اروپا حاکم است.

▣ سیاست‌های اتحادیه اروپا

هدف بلندمدت اتحادیه اروپا دسـتیابی به سـطوحی از کیفیت هوا اسـت کـه منجر به آثـاری غیرقابل‌قبول و خطراتی برای سـلامت انسـان و محیط‌زیسـت نشود. اتحادیه اروپا تلاش‌های متعددی را برای کاهش آلودگی هـوا انجام داده؛ بخشـی از این تلاش‌ها در بسـتر ایجاد قانـون و محدودیت کاهـش تولید آلاینده انجام شـده اسـت. همـکاری بـا بخش‌های مسـئول آلودگـی هوا، مقامـات بین‌المللـی، ملـی و منطقه‌ای و سـازمان‌های غیردولتی بـرای وضـع چارچوب‌های کارآمـد، اقدامی اسـت که کشـورهای اروپایی برای کاهـش فعالیت‌های مخرب محیط‌زیسـت در پیش گرفته‌اند. به‌گزارش .eea europa.eu ، هـدف سیاسـت‌های اتحادیه اروپا، کمتر قرار گرفتن در معرض آلودگی هوا از طریق کاهش انتشار گازهـای گلخانه‌ای، تعییـن محدودیت‌ها و مقادیر هدف برای کیفیت هوا اسـت. در اواخر سال ۲۰۱۳، کمیسیون اروپا یک بسـته پیشـنهادی کیفیت هوای پاک شـامل اقدامات جدید برای کاهـش آلودگی هوا را تصویب کرد که تا به امروز بخش زیادی از کشـورهای اروپایی به آن وفـادار مانده‌اند. در همین راسـتا، آژانس محیط‌زیسـت اروپـا (EEA) مرکز داده‌های آلودگـی هوا اتحادیه اروپا بوده و از اجرای قوانین اتحادیه اروپا در ارتباط با انتشـار هوا و کیفیت هوا پشـتیبانی می‌کنـد. EEA همچنین بـه ارزیابی سیاسـت‌های آلودگی هـوای اتحادیه اروپا و توسعه اسـتراتژی‌های بلندمدت برای بهبود کیفیت هوا در اروپا کمک می‌کند. براسـاس گزارش EEA، ۸ شهر برتر اروپایی با پاک‌ترین هوا عبارتند از: فونچال (پرتغال)، تامپره (فنلاند)، ناروا (استونی)، استکهلم (سوئد) اوپسالا (سـوئد)، تالیـن (اسـتونی)، برگن (نـروژ) و ریکیاویک (ایسلند).

> در دهه‌های گذشته با افزایش توجه به تغییرات اقلیمی و گرمایش زمین، کشورهای اروپایی درصدد کنترل انتشار گازهای گلخانه‌ای خود برآمدند

راهکار کشورها برای کنترل آلودگی

سوئد به‌عنوان کشـوری با هوای پاک در تمام روزهای سـال، قوانین سـفت و سـختی را برای انتشـار گازهای گلخانـه‌ای دارد. این کشـور ردیف مالیاتـی تحت‌عنوان مالیات بر انتشار اکسیدهای نیتروژن، به اصطلاح مالیات اکسـید نیتـروژن (NOx) دارد. این مالیـات به کاهش انتشـار گازهای گلخانه‌ای ناشـی از تولید بـرق و گرما و احتراق صنعتی کمک شایانی کرده است. با پاسخگو بودن این روش برای کشـور سوئد، سایر کشـورها در اروپا نیز کم و بیش تلاش کردند تا با وضع مالیات، بتوانند انتشـار گازهای گلخانه‌ای توسط صنایع خود را کنترل کنند.

آلمان به‌عنوان یکی از کشـورهای سردمدار در توسعه صنعتـی، به‌منظور کنترل آلایندگـی صنایع خود، تلاش کرد تا اسـتفاده از زغال‌سنگ در جای سوخت در صنایع و واحدهـای تولیـدی را کاهش دهد. نیمـی از انرژی در کشور آلمان از زغال‌سنگ و سـوخت‌های فسیلی تامین می‌شود. انرژی هسته‌ای، گاز، سوخت‌های بیو، خورشیدی و بـاد از دیگر منابع تامین انرژی در این کشـور اسـت. پـس از تغییراتی که در کل دنیـا درباره جایگزین کردن سـوخت‌های فسیلی با سـوخت‌های تجدیدپذیر به‌وجود آمد، آلمان روی این نوع انرژی‌ها، سـرمایه‌گذاری زیادی کرد، به‌طوری که نسبت استفاده این منابع در حال تغییر اسـت. آلمان نخستین کشـور در بین کشورهای صنعتی بود که متعهد شـد تا برای تامین انرژی خود، انرژی‌های تجدیدپذیـر را جایگزین سـوخت‌های فسـیلی کند. در دوره صـدارت مـرکل (صدراعظم پیشـین آلمان) توجه به توسـعه سبز و کاهش آسـیب به محیط‌زیست یکی از دغدغه‌های این کشور محسـوب می‌شد. از اقدامات مهم مرکل در راسـتای کاهش آسـیب‌های زیسـت‌محیطی، می‌توان به دسـتور جمع شـدن نیروگاه‌های هسـته‌ای و تاکید بر اسـتفاده از سوخت سـبز اشاره کرد. وضعیت اروپـای شـرقی و غربـی در امکانات، تجهیـزات و حتی کیفیت هوا را نمی‌توان یکسـان دانسـت. به‌طورمعمول، اروپای‌شـرقی شـرایط نامسـاعدتری از نظر آب‌وهوایی داشته و دلیل این موضوع را می‌توان کمبود امکانات برای فعالیت‌های صنعتی و کم‌توجهی به مسائل محیط‌زیستی دانسـت. به‌گزارش aalep.eu، به‌عنوان مثـال آلبانی از جنگل‌زدایی، فرسـایش خاک، آلودگی آب از پساب‌های صنعتی و خانگی، از دسـت دادن تنوع زیسـتی به‌دلیل کمبـود منابع برای مدیریت صحیح زیسـت‌محیطی رنج می‌برد.

▣ تحمیل صنایع آلاینده به آسیا

در نـگاه کلـی و باتوجـه به آمـار و ارقـام مربوط به شـاخص‌های آلایندگی در قاره سـبز، کشورهای اروپایی را به‌نسـبت می‌توان موفق‌تر از سایر کشورها در مدیریت آلودگی هوا دانست، اما با بررسی جزئی‌تر خواهیم فهمید مهم‌ترین سیاست اروپایی‌ها برای کنترل صنایع آلاینده، دور کردن آنها از خود است.

بعضـی از کشـورهای صنعتـی اروپایی، بنـا به دلایل مختلفـی از جمله ارزان‌تر بودن نیـروی کار، مواد اولیه و گـردن نگرفتن هزینه‌های زیسـت‌محیطی، کارخانه‌های آلاینـده خـود را بـه کشـورهای آسـیایی و خاورمیانه منتقـل کرده‌اند. این کارخانه‌ها با اسـتفاده گسـترده از سوخت‌های فسـیلی مخرب مانند زغال‌سـنگ، آلودگی هوا را به مردمان خاورمیانه تحمیل کرده‌اند و دسـت‌های خود را در مسـائل محیط‌زیستی تمیز نشان می‌دهند. در طـول تاریخ کشـورهای اروپایی سـرمداران تخریب‌های محیط‌زیستی شمرده می‌شوند؛ اسـتفاده از ذخایر نفتی برای توسعه‌های صنعتی برای پاسخ دادن به مصرف‌گرایی افراطی که از اواخر سـده ۱۸۰۰ گریبان جهان را گرفت، طراحی نقشـه‌های گسـترش سدسازی و اسـتفاده‌های بی‌رویه از منابع چوبی جنگل‌ها، سـوزاندن زغال‌سـنگ برای کاهش نرخ تمام‌شـده صنایع، تاسیس نیروگاه‌های اتمی برای مقاصد مختلف، برای نخستین‌بار در کشورهای اروپایـی رخ داد. در حال حاضر نیز انتقال صنایع آلاینده به بخش دیگری از جهان برای از سـر باز کردن مشکلات زیسـت‌محیطی زمین، از دیگر ابتکارات سیاسـتمدارانه کشورهای اروپایی به‌شـمار می‌رود. به‌طورکلی نمی‌توان نحوه مدیریت شـهری کشورهای اروپایی را با کشورهایی مانند ایران یکی دانست. تولید وسایل حمل‌ونقل پیشرفته و کم‌آلاینده برای عموم مردم، کنترل کردن موثر ترافیک در سـطح شـهرهای پرتـردد، افزایش کیفیت سـوخت بنزین‌هـای مصرفی و سـایر موارد این‌چنینـی، به یقین از مدیریت صحیح، اصولی و کارشناسی‌شـده شـهری و صنعتی مدیران اروپایی سرچشـمه می‌گیرد. متاسـفانه این سبک از مدیریت، هنوز در کشورهای خاورمیانه دیده نمی‌شود.

یک خاورمیانه آلوده

به‌گزارش ccacoalition.org، ۹۲ درصد از جمعیت آسـیا و اقیانوسـیه (حدود ۴ میلیارد نفر) در معرض سـطوحی از آلودگی هوا هستند که خطر قابل‌توجهی برای سلامتی آنها به‌همراه دارد. آلودگی هوا در منطقه آسـیا و اقیانوسـیه نه‌تنها یک خطر بزرگ برای سـلامتی اسـت، بلکه آثار مخربی بر محیط‌زیست و عملکرد محصولات کشاورزی نیز دارد.

ایـن تاثیرات پیامدهای اقتصادی قابل‌توجهی دارد که بر رشـد اقتصادی و همچنین رفـاه تاثیر می‌گذارد. آلوده‌ترین نقاط جهان در آسـیا و خاورمیانـه قـرار دارد؛ دهلی در هنـد، پکن در چین، تهران در ایران، داکا در بنگلادش و لاهور در پاکسـتان همواره در صدر لیسـت شـهرهای آلوده جهان قرار دارند. بیش از ۹۰ درصد جمعیـت هند در مناطقی زندگی می‌کنند که کیفیت هوا کمتر از اسـتانداردهای سازمان بهداشـت جهانی است. وجود نیروگاه‌های زغال‌سنگ، کارخانه‌ها و وسایل‌نقلیه از جمله منابع اصلی آلودگی هسـتند. نه‌تنها در هند، بلکه سایر کشـورهای آلوده جهان نیز از نبـود مدیریت صحیح و کارآمد رنج می‌برد. احتراق سـوخت‌های فسـیلی به‌عنوان منبع اصلی آلودگی هوا شـناخته شـده که در این رابطه، تمام انواع وسـایل حمل‌ونقل با سـوخت فسیلی نظیر خودروهـا، اتوبوس‌هـا، قطارها، هواپیماها و کشـتی‌ها، نیروگاه‌ها و صنایـع زغالی و نفتی بیشـترین نقش را ایفـا می‌کند. در واقع، هرگونه اقدامی که به سـوزاندن چوب یا فسـیل و انتشار گازهای آلاینده را در پی دارد و به آلودگی هوا منجر می‌شـود. حال اگر به این عوامل، ناکارآمدی و بی‌کفایتی‌های مدیریت شهری و صنعتی را اضافه کنیم، پازل آلودگی خاورمیانه تکمیل خواهد شد.

سخن پایانی

یک سال از نشست گلاسکو می‌گذرد، اما اتفاقات متعدد اقتصادی و سیاسـی دیگر، توجه جهان را از بحـران گرمایش زمین و تخریـب زمین دور کرد. از کشوری که در دنیای امروز به قصد جهان‌گشایی، به کشور دیگری حمله می‌کند، نمی‌توان انتظار توجه به انتشـار گازهـای گلخانه‌ای را داشـت. گرمایش زمیـن، کاهش منابع آبی در سـطح جهانی، کاهش تصاعدی کیفیت هوای شهرها به‌ویژه در کشورهای جهـان سـوم، همگـی از معضـلات جـدی امروز جهان هسـتند، اما همچنـان منافع، قدرت و ثروت در صـدر دغدغه‌های جهانی اسـت. در موضوعات محیط‌زیسـتی نیز هر کشوری که ثروتمندتر باشد، می‌تواند صنایع آلاینده خود را با پول، به کشور دیگر منتقل کند؛ این سوءاسـتفاده ابزاری را می‌توان در سیاست کشـورهای اروپایی مشاهده کرد. به‌عنوان یک خبرنـگار، راهکار برون‌رفت از شـرایط تاریک فعلی را تنها بیدار شـدن وجـدان جهانی می‌دانم. زمانی که باور کنیم تنها یک زمین برای زنده ماندن داریم، شـاید دولت‌ها نگاه‌های خود را از شـعار دور کنند. به‌نظر می‌رسـد در جهان امروز می‌توان هوا، آب و زندگـی را ودر واقع با پـول خرید؛ حواس‌مان نبود و زندگی هم خریدنی شد.

منع عرضه محصولات دخانی در فضای مجازی

رئیس اتاق اصناف ایران گفت: نظارت دقیق بر منع عرضه محصولات دخانی در فضای مجازی ابلاغ شده است. همچنین تولیدکنندگان، واردکنندگان و توزیع‌کنندگان باید دخانیات را به‌طور شناسه‌دار عرضه کنند. قاسم نوده‌فراهانی بیان کرد: طرح شناسه‌دار کردن محصولات دخانی از امور بسیار مهمی است که همزمان به حوزه‌های اقتصادی، بهداشتی، روانشناختی و... مربوط می‌شود و اتاق اصناف ایران با همکاری اتاق‌های اصناف شهرستان‌ها و اتحادیه‌های مرتبط با فروش محصولات داخلی، می‌توانند گام‌های مؤثری در زمینه ساماندهی زنجیره تامین و توزیع از طرق قانونی و در نهایت کاهش مصرف این محصولات بردارند.

رئیس اتاق اصناف ایران تصریح کرد: برای اجرای دستورالعمل ماده ۷ آیین‌نامه اجرایی ماده ۱۳ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز درباره دخانیات، مواردی شناسایی شده و نهادهای متولی نشست‌های متعددی را برگزار کرده‌اند. وی با اشاره به بندهایی از دستورالعمل یادشده گفت: بسیاری از این بندها امروز در جامعه جا افتاده است. مطابق این دستورالعمل، تمامی تولیدکنندگان، واردکنندگان و توزیع‌کنندگان موظفند محصولات دخانی را به‌طور «شناسه‌دار» عرضه کنند و نسبت به اتمام موجودی کالاهای فاقد شناسه در انبارها توجه کافی داشته باشند.

فراهانی گفت: همچنین ممنوعیت فروش به افراد زیر ۱۸ سال نیز سال‌هاست موردتاکید کارشناسان قرار گرفته و همگان بر آن تاکید دارند. درباره ممنوعیت فروش ۴۱ نشان تجاری قاچاق نیز اقدامات خوبی انجام و فهرست اسامی آنها به اطلاع تمامی عرضه‌کنندگان رسانده شده است.

کنترل بازار برنج از دست دولت خارج شد

خرید برنج خارجی؛ اجباری از سر نداری

کیمیا ملکی
editor@smtnews.ir

در ماه‌های اخیر، نرخ برنج ایرانی تا حد زیادی افزایش یافت و تا حدی پیش رفت که در برخی نقاط، نرخ این محصول پرطرفدار از مرز ۱۰۰ هزار تومان به ازای هر کیلو نیز گذشت. دلایل گوناگونی برای رشد نرخ برنج در این ماه‌ها مطرح است، اما به عقیده برخی کارشناسان، اصلی‌ترین دلیل، واردات بی‌رویه برنج است. از سوی دیگر، مصرف سرانه در کشور ۳۶ کیلوگرم و کل برنج موردنیاز کشور حدود ۳ میلیون تن است. این در حالی است که واردکنندگان نه‌تنها آمار تولید را قبول ندارند، بلکه همچنان مصرف سرانه کشور را با آمار اعلامی ۱۵ سال پیش وزارت بازرگانی، ۴۲ کیلوگرم در نظر گرفته و مانور می‌دهند. بنابر اذعان معاون دفتر بازرگانی وزارت جهاد کشاورزی، دوسوم نیاز کشور به برنج از داخل و فقط یک‌سوم باقیمانده آن با واردات تامین می‌شود. با این وجود، جای سوال است که چرا باز هم بازار برنج آشفته است و کنترل نمی‌شود؟ صمت در این گزارش به بررسی وضعیت بازار برنج در کشور پرداخته است.

کشاورزان با تعیین سود ۲۰ درصدی موافق نیستند، آنها معتقدند باید سود ۵۰ درصدی برای فروش برنج توسط دولت تعیین شود

قیمت برنج سوار بر موج گرانی

در شرایطی که نرخ برنج حسابی بر موج گرانی سوار شده، نه‌تنها مدیریتی از سوی مسئولان ذی‌ربط انجام نمی‌شود، بلکه وعده کاهش نرخ برنج سر داده می‌شود. این در حالی است که برنج در بازار ارزان نمی‌شود و مدت‌هاست سفره مردم از این نعمت محروم است.

اخیرا حسن تقی‌زاده، رئیس سابق اتحادیه برنج‌فروشان بابل گفته که افزایش نرخ برنج ایرانی باعث‌شده بیش از ۳۰ درصد مردم شهرهای شمال کشور به‌ناچار برنج خارجی خریداری کنند.

همچنین کشت دوم هنوز برداشت نشده که اگر برداشت شود، برنج به‌وفور در بازار عرضه می‌شود.

گزارش‌ها حاکی از آن است که نرخ انواع برنج عطری و مرغوب ایرانی از جمله طارم، دم‌سیاه و هاشمی در خرده‌فروشی‌ها به صورت فله حدود ۱۰۰ تا ۱۱۰ هزار تومان است. بر همین اساس، در خرده‌فروشی‌ها نرخ هر کیلو برنج شیرودی ۶۷ هزار تومان، فجر ۷۸ هزار تومان، ندا ۶۵ هزار تومان و رمضانی ۷۹ هزار تومان اعلام شده است.

برنج ایرانی، گزینه اصلی ۳ استان شمالی

سیدعلی طاهری‌اتاقسرا، رئیس اتحادیه برنج‌فروشان بابل درباره خبری مبنی بر اینکه مصرف برنج خارجی در روستاهای شمال کشور چندان مرسوم و متداول نیست، اما امروز مردم روستاهای شمال به‌ناچار برنج خارجی مصرف می‌کنند به صمت گفت: روستایی‌ها به هیچ عنوان از برنج خارجی استفاده نمی‌کنند. شهری‌ها نیز ممکن است در حد ۱۰ درصد از برنج خارجی استفاده کنند. مصرف برنج خارجی به حدی در استان‌های شمالی کم است که درحال‌حاضر به میزان ۲ سال ذخیره برنج خارجی در این استان‌ها موجود است. بیشتر متقاضیان در استان‌های شمالی از برنج داخلی استفاده می‌کنند، اما متاسفانه برخی رسانه‌ها درستی خبر را پیگیری نمی‌کنند.

وی درباره ورود فروشگاه‌های زنجیره‌ای برای خرید برنج به بازار اظهار کرد: فروشگاه‌های زنجیره‌ای و شرکت‌ها فعلا در این زمینه اقدامی نکرده‌اند.

رئیس اتحادیه برنج‌فروشان بابل با اشاره به کاهش تقاضا برنج ایرانی بیان کرد: با وجود اینکه برنج یک کالای استراتژیک و نیاز هر روزه است، اما در حقیقت افزایش نرخ آنچنانی نسبت به سایر مواد غذایی ندارد. درحال‌حاضر از یک سو موادغذایی ارزان نداریم و از سوی دیگر، قدرت خرید شهروندان کم شده است. در مجموع اگر عرضه و تقاضا به تعادل برسد، قطعا نرخ برنج کنترل می‌شود. در این میان، تعداد متقاضیان خرید برنج از شهرستان‌ها نیز کاهش پیدا کرده است.

▣ افزایش ۲۰ درصدی تولید برنج

طاهری ضمن اعلام نرخ جدید برنج ایرانی در بازار گفت: نرخ برنج ایرانی طارم با ۱۰ درصد خرده در شمال کشور ۸۶ هزار تومان است و در سایر استان‌ها با بسته‌بندی نرخ برنج ایرانی به ۱۰۰ تا ۱۰۷ هزار تومان می‌رسد. برنج طارم، یکی از بهترین برنج‌های ایرانی است که در انواع مختلفی مانند طارم محلی، طارم زنجان، طارم هاشمی و سایر عناوین موجود است. این برنج بیشتر در شمال ایران و در استان‌های مازندران، گیلان و گلستان کشت می‌شود. برنج فجر نیز از دسته برنج‌های پرمحصول است که بیشتر در استان گلستان کشت می‌شود. ظاهر برنج فجر بسیار شبیه برنج طارم است. دو برنج طارم و فجر در حالت معمول باید ۱۵ هزار تومان اختلاف نرخ داشته باشند، اما در حال‌حاضر این اختلاف به ۳۰ هزار تومان رسیده؛ در نتیجه این برنج هنوز نرخ واقعی نگرفته است. پیش‌بینی می‌شود با تناسب بین عرضه و تقاضا، نرخ برنج فجر افزایش یابد. وی با اشاره به افزایش تولید برنج در سال جاری اظهار کرد: امسال تولید برنج ۲۰ درصد افزایش یافت. خوشبختانه در سال ۱۴۰۱ کیفیت برنج بالا رفته و میزان ضایعات آن به‌شدت کاهش یافته است.

▣ واردات بی‌رویه، سم بازار داخل

رئیس اتحادیه برنج‌فروشان بابل با اشاره به تاثیر واردات برنج خارجی بر بازار داخل اظهار کرد: دلیل اصلی اینکه بازار برنج به تعادل نمی‌رسد، واردات بی‌رویه است. همچنین به عقیده برخی کارشناسان، بهترین روش کنترل بازار برنج، ممنوعیت واردات برنج خارجی به ۳ استان شمالی است.

دلیل اصلی اینکه بازار برنج به‌تعادل نمی‌رسد، واردات بی‌رویه است

برخی خانواده‌ها توان خرید برنج ایرانی را ندارند

جمیل علیزاده‌شایق، دبیر انجمن برنج درباره افزایش نرخ برنج ایرانی در گفت‌وگو با صمت گفت: نرخ برنج، غیرقابل کنترل شده و این افزایش نرخ به حدی رسیده که برخی خانواده‌ها توان خرید برنج ایرانی را ندارند.

از سوی دیگر، وزارت جهاد کشاورزی نمی‌تواند در تصمیم‌گیری‌های مربوط به بازار برنج ثابت قدم باشد. بیش از یک ماه است که وزارت جهاد کشاورزی باید نرخ فروش برنج را اعلام می‌کرد. البته ما مخالفت خود را با این شیوه قیمت‌گذاری، بارها اعلام کرده‌ایم.

از سوی دیگر، دولت اعلام نرخ برنج را در حالی به تعویق می‌اندازد که به‌واسطه آن، ممکن است بازار آشفته‌ای در ماه‌های مهر و آبان داشته باشیم؛ در نتیجه وعده اعلام نرخ توسط وزارت جهاد کشاورزی به التهاب بازار دامن زد.

وی با اشاره به نبود ثبات قیمتی در بازار برنج، اظهار کرد: برنامه‌ای که در گذشته از سوی وزارت جهاد کشاورزی اجرا می‌شد، اعلام نرخ خرید تضمینی برنج بود. طبق قانون در فرآیند خرید تضمینی، سازمان تعاون روستایی با اعلام نرخ تضمینی برای کالا و هماهنگی با کشاورز، اقدام به خرید محصول کشاورز می‌کند.

این فعال بازار در توضیح سیاست خرید تضمینی برنج گفت: در این سیاست، اگر کشاورز قادر به فروش کامل محصول خود نبود، سازمان تعاون روستایی اقدام به خرید محصول از کشاورز می‌کرد. در آن زمان، کمتر کشاورزی پیدا می‌شد که برنج خود را به وزارت تعاون روستایی بفروشد. با این وجود، هنگامی‌که سازمان تعاون روستایی آمار فروش را کاهشی اعلام می‌کرد، وزارت جهاد از نتیجه عملکرد راضی‌تر و بدان معنا بود که کشاورز توانسته بیشتر محصول خود را در بازار بفروشد.

از سوی دیگر، خریدار می‌دانست قادر به خرید محصول با نرخ پایین‌تر از عرف بازار نیست، چراکه به هر ترتیب محصول روی دست کشاورز نمی‌ماند.

▣ دودی که تنها به چشم مصرف‌کننده می‌رود

علیزاده‌شایق با اشاره به اینکه کشاورزان سود در نظر گرفته برای فروش برنج را قبول ندارند، گفت: کشاورزان با تعیین سود ۲۰ درصدی موافق نیستند، بلکه معتقدند باید سود ۵۰ درصدی برای فروش برنج توسط دولت تعیین شود. به همین علت، متاسفانه کشاورزان به کمتر از سود ۵۰ درصدی راضی نیستند، اما دولت نیز تعیین ارقام بالا برای برنج را به نفع مصرف‌کننده نمی‌داند.

از سوی دیگر، کشاورز مشاهده می‌کند بیشترین سود به دلال و واسطه می‌رسد؛ در نتیجه برنج خود را در شالیکوبی‌ها نگه می‌دارد و از فروش آن خودداری می‌کند تا در آبان و آذر محصول خود را به قیمت بالاتر بفروشد. نگه‌داشتن برنج به دلال اجازه می‌دهد بر نرخ برنج بیفزاید و دود این مسئله تنها به چشم مصرف‌کننده می‌رود. همچنین باوجود فراوانی برنج ایرانی و خارجی در بازار، برخی فروشندگان سودجو با مخلوط کردن برنج، آن را با قیمت‌هایی بالاتر از نرخ حقیقی می‌فروشند و از سوی دیگر، خرده برنج نیز افزایش یافته که به ضرر مصرف‌کنندگان است.

وی با اشاره به افزایش ۲۰ درصدی تولید برنج اظهار کرد: امسال در مجموع ۲ میلیون و ۲۵۰ هزار تن تولید برنج کل کشور بود. شرایط مناسب بارش در استان‌های شمالی، تامین آب موردنیاز برنج و انگیزه کشاورزان به‌دلیل گرانی محصول به کشت دوم منجر به افزایش تولید محصول شده است.

▣ نتوانستیم در تولید برنج خودکفا باشیم

دبیر انجمن برنج، میزان واردات برنج به کشور را در تعدیل نرخ برنج مؤثر ندانست و افزود: واردات برنج در کاهش نرخ برنج ایرانی خیلی اثرگذار نبود، زیرا وقتی ذائقه افراد به برنج ایرانی عادت کرده باشد، دیگر تمایلی به استفاده از برنج‌های وارداتی ندارد، ضمن اینکه برنج‌های هندی وارداتی کیفیت خوبی ندارند. از سوی دیگر، بازار در همه استان‌ها به برنج خارجی و ارزان نیاز دارد. همچنین ما نتوانستیم در تولید برنج خودکفا باشیم؛ در نتیجه به واردات برنج برای جبران کسری نیاز داریم.

سخن پایانی

بررسی بازار و نظرهای کارشناسی نشان می‌دهد کنترل بازار برنج از دست دولت خارج شده است. برنج، کالای استراتژیکی که در سفره مردم نقش مهمی دارد، حال به ابزاری برای سودآوری تبدیل شده است. این در حالی است که نرخ مواد غذایی در بازار سر به فلک می‌کشد، این روزها دست مردم از خرید برنج ایرانی حسابی کوتاه شده و بازار به‌دست خارجی‌ها افتاده است. در این بازار، کالای خارجی بر عکس سایر محصولات به‌دلیل کیفیت بازار را قبضه نمی‌کنند. از سوی دیگر، ذائقه مردم با برنج ایرانی جور است، اما وصله ناجور این قصه، جیب خالی شهروندان است که کفاف قیمت‌های سر به فلک کشیده برنج‌های ایرانی را نمی‌دهد. ظاهرا این چرخه دیگر قرار نیست بایستد، زیرا از تاختن قیمت‌ها، سود هنگفتی به جیب عده‌ای خاص می‌رود.

یادداشت

نظارتی بر بازار برنج وجود ندارد

فرامرز علی‌نیا
رئیس سابق موسسه تحقیقات برنج کشور

بازار محصولات کشاورزی رها شده است. البته این مشکل تنها مربوط به برنج نیست.

دولت باید به‌طور مقتدرانه در این بخش نظارت‌های لازم را داشته باشد. بخش مرکبات نیز روی زمین مانده و باوجود افزایش تولید هیچ برنامه‌ای برای صادرات وجود ندارد.

در دنیا برای میزان تولید داخل و صادرات محصولات استراتژیک برنامه‌ریزی مشخص وجود دارد.

اصلی‌ترین علت این افزایش قیمت نیز نبود نظارت است. در نتیجه این عدم‌نظارت این روزها، قیمت و کیفیت برنج کمتر موردتوجه قرار گرفته و منجر به آشفتگی بازار شده است.

کیفیت برنج‌های عرضه‌شده در استان‌های تولیدکننده نشان از تخلفی بزرگ و سودهای زیاد برای فرصت‌طلبان این بازار داشته و در نهایت احتمال افزایش نرخ برنج در آبان وجود دارد.

متاسفانه نظارتی بر بازار برنج وجود ندارد و این در حالی است که تنها نرخ برنج نیست که با حرکت از مناطق شمالی به شهرهای بزرگ دستخوش تغییر می‌شود، بلکه کیفیت این برنج نیز تغییر می‌کند.

برنجی که در شمال با ۲ تا ۳ درصد خرده می‌توان تهیه کرد در تهران میزان خرده‌های آن به ۱۰ تا ۱۲ درصد می‌رسد و احتمال ناخالصی آن‌هم به‌شدت بالا می‌رود و هیچ‌کس هم در این زمینه پاسخگو نیست.

این در حالی است که در یک ماه گذشته، ۸۰ درصد تولیدات برنج فجر استان گلستان با هدف مخلوط کردن با برنج درجه یک به فروش رسیده است. متاسفانه کشاورز سودی نمی‌برد و بازار در دست دلالان است.

علاوه بر شرایط آب‌وهوایی مناسب، یکی دیگر از دلایل افزایش تولید برنج، استقبال کشاورزان از کشت دوم برنج (برنج رتون) است؛ یعنی به‌دلیل افزایش قیمت برنج، بخش عمده‌ای از کشاورزان مازندرانی اقدام به کشت دوم این محصول کرده‌اند که موجب افزایش تولید شده و براساس برآوردها به نظر می‌رسد امسال میزان تولید برنج در کشور بیش از ۲ میلیون و ۲۵۰ هزار تن باشد.

با عرضه مناسب و واردات، این محصول در حد نیاز کشور و حتی بیشتر از نیاز بازار بوده؛ در نتیجه نرخ برنج باید در محدوده ۸۰ هزار تومان قرار گیرد. نرخی که در حال حاضر شاهد آن نیستیم.

تحقق این شرایط نیازمند کنترل دقیق بازار است، اما ظاهرا این روزها بازار مریض است و باید اقدامات کنترل‌کننده‌ای برای آن در نظر گرفت.

از سوی دیگر، بعد از جهشی که در نرخ برنج از سال ۱۴۰۰ رخ داد، کشاورزان اولویت خود را حفظ منافع مالی قرار دادند و به همین علت، دیگر تمایل به فروش محصول برنج خود با هر قیمتی ندارند.

در نتیجه کشاورزان از اواخر مرداد شالی‌های خود را به بازار عرضه نکرده‌اند و منتظر بالا رفتن بیشتر قیمت‌ها هستند. در این شرایط، وظیفه کنترل و مدیریت بازار بر عهده دولت است.

در سال جاری کشاورزان در حجم بالایی برنج کاشته و تولید افزایش یافته؛ در نتیجه پیش‌بینی می‌شود با توجه به افزایش تولید برنج امسال، تولید از ۲ میلیون و ۲۵۰ هزار تن نیز بیشتر می‌شود.

بهتر است دولت بر میزان واردات برنج خارجی نیز مدیریت داشته باشد. این در حالی است که برنج‌های هندی وارداتی هم کیفیت خوبی ندارند.

در شرایطی که تقاضا ثابت باشد و عرضه بیشتر شود، نرخ برنج می‌شکند. انتظار می‌رود با توجه به شرایط موجود، کشاورز به توان مصرف‌کننده بیشتر توجه کند.

یادداشت

راهکاری مهم برای نجات بازار مسکن

محسن فلکی
کارشناس مسکن

این روزها نرخ مسکن به‌حدی افزایش پیدا کرده که نه‌تنها خرید خانه بلکه اجاره و رهن در تهران نیز برای بسیاری از افراد به‌شدت سخت شده و از توان مردم خارج است. در این شرایط مردم برای خانه‌دار شدن، راهکارهای مختلفی را امتحان می‌کنند.

بعد از رشد افسارگسیخته نرخ مسکن در چند سال گذشته و سخت شدن خرید مسکن برای خانه‌اولی‌ها و در کنار آن بی‌اثر بودن وام خرید مسکن، سیاست‌گذار باید به فکر راه‌حل جدید برای خانه‌دار کردن مردم باشد که اهدای زمین رایگان به مردم و کارآمدتر کردن صندوق مسکن ادارات و شرکت‌ها می‌تواند بسیار موثر باشد تا قدرت خرید مردم افزایش یابد و از التهابات بازار کاسته شود.

تشکل انبوه‌سازان به ۲ بخش صنعتی و سنتی‌سازان تقسیم می‌شود که اگر سازنده‌های سنتی با اطلاعات و تکنولوژی روز این صنعت آشنایی بیشتری داشته باشند و طبق استانداردهای جهانی عمل کنند، نه‌تنها به نرخ تمام‌شده افزوده نمی‌شود، بلکه کاهش نرخ تمام‌شده مسکن را در آینده مشاهده می‌کنیم.

در تمام دنیا به مسکن نگاه مصرفی دارند، اما متاسفانه در کشور ما به‌علت کم‌رونقی تولید، بیشتر مردم مسکن را با دید سرمایه‌ای نگاه می‌کنند، به‌طوری که حتی با پرداخت وام‌های میلیونی از طرف دولت نیز، افراد به‌هیچ وجه توانایی خرید خانه را ندارند.

با این حال، متاسفانه سیاست‌گذار به‌جای اصلاح تصمیمات غلط، مهر تایید بر این فرهنگ غلط می‌زند، در نتیجه کشور با فرار سرمایه از بخش تولید و سرازیر شدن نقدینگی به مسکن روبه‌رو می‌شود و این سیکل معیوب همچنان ادامه پیدا می‌کند که با این اتفاق هرساله رشد افسارگسیخته نرخ مسکن را به‌دنبال دارد.

مشکل مسکن بحثی است که کشور، سال‌ها است با آن دست و پنجه نرم می‌کند و باتوجه به مشکلات اقتصادی موجود، تورم بخش مسکن در سال‌های اخیر قابل‌پیش‌بینی بوده، به‌طوری که میانگین نرخ هر متر آپارتمان در تهران در حال حاضر مبلغی در حدود ۴۵ میلیون تومان است.

دولت اگر قصد انجام فعالیت در بازار مسکن را داشته باشد، باید تعهدات پروژه‌های مسکن مهر و ملی مسکن را انجام دهد. حالا اگر خودش هم بخواهد، تعهدی بدهد در سال اول و دوم به‌طورقطع تاثیری نخواهد گذاشت، چون حداقل ساخت یک پروژه، ۲ سال زمان می‌برد، یعنی حتی اگر از روز اول هم فعالیت خود را در این زمینه شروع کند، در حدود ۲ سال کاری از دستش برنمی‌آید.

متاسفانه موضوع چالش‌برانگیز در بحث ساخت یک میلیون مسکن در سال، بستر نامناسب اقتصادی کشور است که در عمل تحقق این وعده را زیرسوال می‌برد، زیرا زیرساخت‌ها و ابزارهای مالی کشور پاسخگوی این حجم از ساخت‌وساز نیست.

متاسفانه نرخ مسکن با بازارهای موازی مثل سکه و دلار بالا می‌رود، اما به‌علت چسبندگی قیمت‌ها با کاهش نرخ آنها، نرخ مسکن کم نمی‌شود.

نرخ مسکن در صورت رکود بازار و احتیاج به نقدینگی برخی سازنده‌ها می‌تواند چند درصد کاهش داشته باشد.

راهکار اصلی برای نجات بازار مسکن، اصلاح بسترهای اقتصادی کشور است، یعنی تا زمانی که رشد اقتصادی در کشور سرعت نگیرد و درآمد خانوارها افزایش پیدا نکند، امیدی به نجات بازار مسکن نیست، همچنین مدیریت اقتصادی کشور در سال‌های اخیر به‌سمتی رفته که خانوارها حتی توان خرید مایحتاج روزانه خود را ندارند و قدرت خرید افراد به‌شدت کاهش پیدا کرده است.

تدوین بانک اطلاعات مسکن با بهره‌مندی از تجربه ۵۰ کشور

به‌گفته مدیر بخش مسکن و سیستم‌های ساختمانی مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی، بانک اطلاعات مسکن در یک برنامه تحقیقاتی با شناسایی شاخص‌ها و زیرشاخص‌های مسکن با بهره‌مندی از تجربیات ۵۰ کشور و نهاد بین‌المللی با بازخورد تجربه داخل تهیه شده است. غزال راهب، عضو هیات‌مدیره مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی و مدیر بخش مسکن و سیستم‌های ساختمانی در گفت‌وگو با پایگاه خبری وزارت راه و شهرسازی، برنامه‌ها، سیاست‌ها و همچنین پیشنهادهای بخش مسکن مرکز تحقیقات را در چارچوب چشم‌انداز پیش‌بینی‌شده در طرح جامع مسکن، تشریح کرد. عضو هیات علمی مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی، مدل‌سازی، پیش‌بینی و پایش برنامه‌های تفکیکی تامین مسکن در قالب عدالت فضایی، ارزیابی و پایش همسویی برنامه‌ها با طرح جامع مسکن، طرح‌های جامع و سیاست‌های اسکان جمعیت در طرح‌های آمایش را بخشی از این برنامه و سیاست‌های پیشنهادی برشمرد. مدیر بخش مسکن و سیستم‌های ساختمانی مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی بخش دیگری از سیاست‌های آن مرکز را تدوین ضوابط و دستورالعمل‌های مرتبط با مسکن، مستندسازی و ارزیابی اقدامات انجام‌شده، توسعه بانک‌های اطلاعاتی ساختمان و مسکن و پروژه‌های الگو عنوان کرد. راهب گفت: راهکارهای افزایش قدرت خرید متقاضیان مسکن، تامین مسکن استیجاری، کنترل بازار اجاره‌بها، برنامه بازآفرینی در بافت‌های فرسوده و بهسازی ساختمان‌های موجود در هماهنگی با هم می‌توانند به شکل‌گیری عدالت فضایی منجر شوند که رصد کردن این برنامه‌ها و ارائه تحلیل و پیشنهادهای مرتبط می‌تواند در بخش مسکن راهگشا باشد و جزو برنامه‌های پیشنهادی این بخش است.

پیامدهای افزایش بی‌رویه نرخ اجاره‌بهای مسکن بررسی شد

پرواز قیمت‌ها در بازار اجاره خانه

محمد انوشه‌ئی
editor@smtnews.ir

بررسی آخرین وضعیت بازار اجاره مسکن حاکی از تشکیل صف طولانی تقاضا پشت‌درهای این بازار است. میزان تقاضا در بازار مسکن به‌مراتب بیشتر از عرضه برآورد شده؛ موضوعی که در نهایت منجر به افزایش تورم در بخش اجاره‌بها شده است، طوری که در ماه‌های جاری تورم بازار اجاره از تمامی تورم‌های دیگر در بازارهای مختلف پیشی گرفته است. این در حالی است که کارشناسان حوزه مسکن پیش‌تر درباره عواقب بر هم خوردن تعادل و تناسب در این بازار هشدار داده بودند. کارشناسان معتقدند تا زمانی که عرضه و تقاضا در بازار اجاره متعادل نباشد، انتظار نمی‌رود که وضعیت بازار به‌سوی تعادل حرکت کند.

براساس گزارش‌های رسمی منتشرشده، طی ماه‌های مرداد، شهریور و مهر ۱۴۰۱، تورم اجاره همواره با اختلاف، از تورم سایر کالاها و خدمات سبقت گرفته است. در حالی که طی سال گذشته، تورم اجاره فقط یک‌بار آن هم در دی ۱۴۰۰ از تورم دیگر کالاها و خدمات پیشی گرفته بود، اما امسال، طی ۳ ماه گذشته، شاهد رخداد این اتفاق هستیم.

عکس: صمت

علت اصلی افزایش اجاره‌بهای مسکن این است که مردم دیگر مانند گذشته قدرت خرید ملک را ندارند و به‌دلیل مشکلات اقتصادی، عده‌ای خانه‌های خود را فروخته و ناگزیر به‌سمت بازار اجاره آمده‌اند

اجاره‌بهای مسکن در مدار صعود

متوسط اجاره‌بها در شهر تهران طی یک ماه گذشته ۴.۶ درصد افزایش داشت که از دلایل اصلی آن می‌توان به رکود در بخش فروش، افزایش سطح عمومی نرخ کالاها و انتقال فشار تورمی از نرخ مسکن به بخش اجاره اشاره کرد.

اگرچه بازار مسکن در بخش خریدوفروش به‌ثبات رسیده، اما وضعیت حوزه رهن و اجاره متفاوت از بخش خریدوفروش است. تنها در یک ماه گذشته، اجاره‌بها در شهر تهران افزایش داشته که رشد بیش از ۴ برابری را در مقایسه با میزان افزایش نرخ مسکن به‌ثبت رساند. شاخص رشد سالانه کرایه مسکن نیز در پایتخت ۴۱ درصد و در کل مناطق شهری کشور حدود ۴۷ درصد بود.

این در حالی است که تورم نقطه به نقطه مسکن در تهران، طبق شاخص بانک مرکزی ۳۶.۳ درصد و در کل کشور (مطابق گزارش مرکز آمار) ۳۲.۶ درصد بود. تورم ماهانه در هر ۲ شاخص فروش مسکن و اجاره‌بها در کل کشور نیز، ۳.۵ درصد به‌ثبت رسید. با فروکش کردن انتظارات کاهشی در حوزه فروش، افزایش نرخ خانه در آخرین ماه از نیمه اول سال به پایین‌ترین سطح خود از فروردین تا کنون رسید و افزایش ماهانه ۱.۱ درصد را به‌ثبت رساند.

باتوجه به نوسانات نرخ در محله‌های مختلف و رشد اندک بازار در شهریور، به‌نوعی بازار در بخش خریدوفروش، به ثبات کامل رسیده است.

طبق اعلام بانک مرکزی، شهریور امسال رشد ماهانه و سالانه نرخ مسکن در تهران به‌ترتیب ۱.۱ و ۳۶.۳ درصد بود.

آمار و ارقام نشان می‌دهد که باوجود ثبات نسبی نرخ مسکن در شهر تهران، بازار اجاره در پایتخت و کل کشور تا حدودی ملتهب است. عواملی همچون تورم عمومی (۴۲ درصد)، میزان افزایش دستمزد (۵۷ درصد)، جبران عقب‌ماندگی بازار اجاره نسبت به نرخ مسکن، پر شدن ظرفیت بازار ملک، رکود معاملات، انتقال انتظارات تورمی از بخش خریدوفروش به‌سمت بازار اجاره و کاهش بازدهی بازارهای رقیب مسکن از دلایل رشد اجاره‌بها ارزیابی می‌شود. صمت در این گزارش، علت افزایش بی‌رویه نرخ اجاره‌بهای مسکن را بررسی کرده است.

چرا اجاره‌بها در تهران رشد کرد؟

عباس اکبرپور، کارشناس بازار مسکن در واکنش به افزایش نرخ اجاره‌بها در پاییز امسال به صمت گفت: علت اصلی افزایش قیمت‌ها این است که مردم دیگر همانند گذشته قدرت خرید ملک را ندارند و حتی ممکن است عده‌ای به‌دلیل مشکلات اقتصادی خانه‌های خود را فروخته و به‌ناچار به‌سمت بازار اجاره‌بها آمده باشند و همین امر بازار متقاضیان اجاره ملک را افزایش می‌دهد.

این کارشناس بازار مسکن تصریح کرد: اینکه نرخ اجاره‌بها در شهر تهران طی یک ماه گذشته، ۴.۶ درصد افزایش داشته، می‌تواند به‌دلیل افزایش مهاجرت به این شهر هم باشد، البته این موضوع قابل‌پیش‌بینی هم بود که پس از پایان یافتن پاندمی کرونا و به‌سبب از بین رفتن برخی مشاغل در شهرهای کوچک‌تر دوباره میل مهاجرت به‌سمت پایتخت بیشتر از قبل شود. به‌طورمسلم افراد تازه‌وارد به تهران، در ابتدا به‌دنبال اجاره مسکن هستند، چرا که بسیاری از آنها توان خرید خانه را ندارند و این فرآیندی است که در ۲ تا ۳ سال قبل به‌دلیل وجود کرونا کمتر شاهد آن بوده‌ایم.

▣ ۷۰ درصد مشاغل و صنایع به ساخت‌وساز مرتبط هستند

اکبرپور خاطرنشان کرد: اصولا عوامل گوناگونی در اقتصاد کشورها تاثیرگذار و یکی از عوامل اساسی در این بخش هم ساخت‌وساز مسکن است، در کل دنیا، ۷۰ درصد مشاغل و صنایع به‌نوعی به ساخت‌وساز مرتبط هستند و این موضوع در کشورهای جهان سوم پررنگ‌تر است.

این کارشناس مسکن با بیان اینکه میزان ساخت‌وسازها در تهران به‌تنهایی ۳۰ تا ۴۰ درصد از کل ساخت‌وسازها در کشور را دربرمی‌گیرد، به صمت گفت: مهندسان عضو سازمان نظام مهندسی در استان تهران نیز بیش از نصف مهندسان دارای پروانه اشتغال در کل کشور هستند و بیشتر خریدوفروش‌های املاک و خودروهای لوکس هم در تهران انجام می‌گیرد و هرگونه تغییر و تحولی در پایتخت، منجر به مهاجرت بیشتر به این کلانشهر خواهد شد.

اکبرپور ادامه داد: البته صنایع گوناگونی در تهران و اطراف آن فعالیت دارند که قاعدتا نیازمند نیروی کار هم هستند و عموما هم افرادی را می‌پذیرند که دارای تجارب و مدارک قابل‌قبولی باشند و این افراد هم در بدو ورود، نیازمند مسکن هستند که بیشتراین افراد، به‌سمت بازار اجاره حرکت می‌کنند.

▣ متقاضی اجاره مسکن در ماه‌های سرد سال کمتر است

این کارشناس مسکن درباره وضعیت بازار اجاره‌بها در نیمه دوم سال ۱۴۰۱ نیز تصریح کرد: به‌طورمسلم هر آنچه اتفاق بیفتد، براساس نرخ تورم خواهد بود، اما آنچه همه‌ساله رخ می‌دهد، این است که عموما از مهر تا بهمن، شاهد افزایش آنچنانی در حوزه مسکن نبوده‌ایم. البته این ثبات قیمتی در ماه‌های پایانی سال به عوامل مختلف دیگری نیز برمی‌گردد و نمی‌توان تاثیر شرایط اقتصادی و شرایط سیاسی را نیز نادیده گرفت.

چرا مالکان از افزایش ۲۵ درصدی اجاره‌بها شانه خالی می‌کنند؟

این کارشناس بازار مسکن به صمت گفت: به‌طورمعمول دارندگان مسکن سعی دارند خود را از آثار بد تورمی حفظ کنند و با تورم پیش روند و در شرایطی که واقعیت تورمی در کشور ۶۰ درصد است، رشد ۲۵ درصدی اجاره‌بها را نخواهند پذیرفت، چرا که به‌دلیل استهلاک ملک، این خواسته دولت باعث متضرر شدن صاحب ملک می‌شود.

اکبرپور تصریح کرد: یکی از مواردی که فراموش‌شده مانده و نمایندگان مجلس و مسئولان دولتی هم برای آن کاری نکرده‌اند، این است که دولت راهکارهای تشویقی برای موجران در نظر نمی‌گیرد. این در حالی است که سیاست‌های دولت می‌توانست به‌سمت ایجاد معافیت‌های مالیاتی در بخش اجاره‌بها و عدم‌اخذ عوارض شهرداری سالانه از صاحبان املاک پیش برود و این افراد را برای افزایش ۲۵ درصدی نرخ اجاره‌بها تشویق کند.

طی چند سال اخیر، با افزایش افسارگسیخته نرخ مسکن، خرید خانه برای بسیاری از مردم تبدیل به یک رویا شده است؛ بنابراین در بخش اجاره شاهد انفجار تقاضا هستیم

راهکار اساسی برای کنترل بازار اجاره

محمود اولاد، کارشناس بازار مسکن درباره راهکار اساسی برای کنترل بازار اجاره‌بها، به صمت می‌گوید: از زمانی که ساخت‌وساز در شهرها به‌لحاظ معماری به‌اشباع رسید، این موضوع با افزایش قیمت‌ها و بالا رفتن تورم همراه شد، در سوی مقابل، درآمد خانوارها با کاهش شدیدی روبه‌رو و همین موضوع موجب شد که در بحث مسکن، مشکلات زیادی برای مردم ایجاد شود.

وی افزود: تا زمانی که دولت علت‌های اصلی این موضوع یعنی کنترل شاخص‌های اقتصاد کلان را در دستور کار خود قرار ندهد، راه‌حل‌هایی که در شرایط عادی بهترین گزینه‌ها برای کنترل بازار باشند، جواب نخواهند داد و بازار سروسامان نخواهد گرفت. دولت برای کنترل بازار مسکن باید، وضعیت اقتصاد کلان را درست کند. تا زمانی که این مسئله انجام نشود، راهکارهایی که برای مدیریت و تعادل در بازار به‌کار گرفته می‌شود، به‌هیچ عنوان جوابگو نخواهد بود.

▣ راهکار کنترل بازار اجاره مسکن چیست؟

اولاد بااشاره به اینکه افزایش تورم بخش اجاره یک دلیل بزرگ دارد، اظهار کرد: طی چند سال اخیر با افزایش افسارگسیخته نرخ مسکن، خرید خانه برای بسیاری از مردم تبدیل به یک رویا شده است، بنابراین در بخش اجاره‌بها شاهد انفجار تقاضا هستیم. این موضوع به‌دلیل تراز نبودن تقاضا و عرضه در بازار موجبات افزایش بیش از پیش اجاره را در بازار فراهم کرده است.

وی افزود: براساس آمارهای رسمی میزان سرمایه‌گذاری در بخش مسکن با کاهش شدیدی روبه‌رو بوده که این موضوع دلایل فراوانی دارد. یکی از آنها نبود امنیت سرمایه‌گذاری در بخش مسکن است. همچنین، افزایش بسیار زیاد نرخ مسکن باعث شده که بسیاری از اقشار جامعه از گردونه کسانی که شانس خرید خانه را دارا هستند، خارج شوند. همین موضوع نیز انگیزه سرمایه‌گذاری در بخش مسکن را کاهش داده است.

حباب نرخ مسکن از نسبت نرخ میانگین هر مترمربع واحد مسکونی به میانگین اجاره بهای یک‌سال آپارتمان به‌دست می‌آید. براساس نسبت‌های فعلی، عدد به‌دست آمده بالای ۳۳ است که از سقف همیشگی نرخ به اجاره خیلی بیشتر است.

وی در پایان گفت: بازار مسکن یک بازار همگن نیست، بنابراین نرخ واحدهای مسکونی در مناطق و محله‌های مختلف شهر با هم تفاوت اساسی دارد. همچنین، در هر ماه بسته به اینکه خریداران در کدام مناطق بیشترین خرید و در کدام کمترین خرید را انجام داده‌اند، نرخ میانگین به‌شکل قابل‌توجهی تغییر می‌کند. در نتیجه، نمی‌توان با حاصل نسبت میانگین نرخ به میانگین اجاره، نسخه واحدی درباره حبابی بودن یا نبودن نرخ مسکن پیچید.

سخن پایانی

دولت سیزدهم برای کنترل بازار اجاره علاوه بر افزایش سقف تسهیلات، تعیین سقف افزایش اجاره‌بها، بسته کنترل بازار مسکن را در ۳ بخش تدوین کرده است که در جلسه سران قوا برای راهکارهای کوتاه‌مدت آن تصمیم گیری شد. بدیهی است همگام با سایر خدمات عرضه‌شده در مجموعه اقتصاد و در شرایط تورمی، بازار اجاره مسکن نیز با افزایش نرخ مواجه شود. به‌علاوه، اجاره‌بهای دریافتی نسبتی از نرخ ملک مورداجاره است و اثر افزایش نرخ مسکن به‌عنوان یک دارایی روی اجاره‌بها با وقفه ظاهر خواهد شد.

بر همین اساس و به‌طورکلی مهم‌ترین عوامل موثر بر اجاره‌بهای مسکن شامل نقدینگی و تورم عمومی، قدرت خرید خانوار، کشش‌پذیری اجاره‌بها، تاثیر عوامل روانی و انتظارات بر بازار اجاره، ساختار جمعیتی، کاهش قدرت مالکیت خانوارهای جوان، کمبود واحدهای مسکونی اجاره‌ای متناسب با تمکن مالی دهک‌های متوسط و پایین جامعه، افزایش مهاجرت و در پی آن افزایش میزان تقاضا برای مسکن اجاره‌ای و نرخ سود سپرده‌های بانکی و تاثیرگذاری نرخ سود بر ترکیب میزان رهن و اجاره مسکن است.

معادن تا پایان آذر برای ثبت درخواست واردات ماشین‌آلات فرصت دارند

سرپرست دفتر بهره‌برداری معادن وزارت صنعت، معدن و تجارت در نامه‌ای مجوز واردات ماشین‌آلات معدنی و ضرورت ثبت درخواست واردات در سامانه جامع تجارت تا پایان آذر را ابلاغ کرد.

به گزارش ایسنا، حمید حمیدی ابتدای ماه جاری، موضوع مجوز واردات ماشین‌آلات معدنی را به مدیران کل روسای سازمان صمت ۳۱ استان و جنوب کرمان ابلاغ کرد. وی در این ابلاغیه، ضمن اشاره به بخشنامه شهریور، به جزئیات ثبت درخواست برای واردات پرداخته است.

پس از آن، این مقام مسئول، در نامه‌ای خطاب به رئیس اتاق بازرگانی، صنایع و معادن ایران و رئیس خانه معدن ایران، موضوع مجوز واردات ماشین‌آلات معدنی و ثبت درخواست در موعد مقرر را ابلاغ کرده است.

در این ابلاغیه آمده است «با عنایت به ضرورت تامین ماشین‌آلات موردنیاز بخش معدن، کلیه تقاضاهایی که بیش از صدور بخشنامه شماره ۱۵۴۹۱۱/۶۰ تاریخ ۲۲ شهریور ۱۴۰۱ معاونت متبوع، توسط سازمان‌های استانی به این اداره کل ارجاع شد، به‌منظور تسریع در روند صدور مجوز، وفق فرآیند سابق موردبررسی و تصمیم‌گیری قرار گرفته است؛ بنابراین مراتب در قالب لیستی شامل معادن و میزان مجوز واردات تخصیص‌یافته به ایشان طی نامه شماره ۱۸۶۱۶۱/۶۰ تاریخ دوم آبان ۱۴۰۱ که به پیوست ایفاد شده، با هدف اطلاع‌رسانی به متقاضیان به اداره کل صمت استانی ابلاغ شده است. معادن فرصت دارند تا انتهای آذر نسبت به ثبت درخواست واردات در سامانه جامع تجارت اقدام کنند. در غیر این صورت، این مجوز بی‌اثر تلقی شده و متقاضیان باید وفق شرایط بخشنامه مذکور، تقاضای خود را از طریق اداره کل استانی دنبال کنند. با عنایت به موارد مطروحه و فوریت موضوع، خواهشمند است اطلاع‌رسانی لازم به واحدهای معدنی عضو آن مجموعه انجام گیرد».

«صمت» گزارش می‌دهد

برای تحقیق و توسعه، مشکلی در صنعت فولاد نداریم

کتایون ملکی
editor@smtnews.ir

حرکت به‌سمت تولید فولاد سبز، امروز از الزاماتی است که نمی‌توان از کنار آن عبور کرد. عدم‌دستیابی به فولاد سبز به‌معنای افزایش هزینه‌های صادراتی و کاهش توان رقابتی به‌ویژه در بازارهای اروپایی در سال‌های پیش‌رو است، اما فراموش نکنیم پس از موضوع سرمایه‌گذاری، تحقیق و توسعه از مهم‌ترین فاکتورهایی است که باید در این هدف اجرایی شود.

صنعت فولاد یکی از صنایع استراتژیک کشور است که سرمایه‌گذاری اصلی روی آن انجام گرفته است و براساس این هدف‌گذاری، باید در سال ۱۴۰۴ به تولید ۵۵ میلیون تن فولاد دست یافت. هرچند، مجوزهای ارائه‌شده و اجرای طرح‌های توسعه‌ای نشان می‌دهند، این ظرفیت در اختیار است و موضوع مهم آن است که چطور می‌توان از ۱۰۰ درصد ظرفیت‌های ایجادشده استفاده کرد.

به‌گزارش صمت البته در سال‌های اخیر، چالش‌های بسیاری در این مسیر شکل گرفته که می‌تواند دستیابی به این عدد را با چالش همراه کند؛ تامین مواد اولیه که سر نخ آن به توسعه اکتشافات می‌رسد. از سویی دیگر، انرژی نیز توانسته در سال‌های اخیر مشکلات جدی در مسیر توسعه صنعت فولاد تلقی شود و کمبود گاز و برق هم در سال‌های اخیر بر میزان تولید و به‌دنبال آن صادرات اثرگذار است. همچنین،این موضوع می‌تواند بر حضور ایران در بازارهای جهانی اثرگذار باشد.

این در حالی است که حضور مداوم در بازارهای جهانی یکی از فاکتورهای رقابت‌پذیری محسوب می‌شود. در نتیجه، به هر میزان این حضور بانوسان همراه باشد، می‌تواند اطمینان مشتریان خارجی را تحت‌تاثیر قرار دهد. حال در این میان، موضوع دیگری وجود دارد که می‌تواند در سال‌های پیش‌رو یکی از تهدیدهای جدی در زمینه صادرات فولاد و حضور در بازارهای صادراتی به‌ویژه بازارهای اروپایی باشد.

تولید فولاد سبز

تولید فولاد سبز موضوعی است که امروز در دستور کار بسیاری از فولادسازان بزرگ دنیا قرار گرفته است. فولادسازان دنیا در تلاش هستند تا فولادی با دی‌اکسیدکربن تولید شود. فولادسازان ایران نیز در تلاش هستند تا در این مسیر حرکت کرده و فولادی سبز را تولید و صادر کنند، اما فراموش نکنیم بازیگر اصلی این موضوع انرژی است و باید به‌سمت انرژی‌های سبز رفت تا بتوانیم شاهد تحقق این هدف باشیم.

معضل خشکسالی

در واقع آب یکی از اصلی‌ترین موضوعات برای تولید فولاد سبز است که متاسفانه خشکسالی در ایران می‌تواند بر این موضوع اثرگذار باشد، هرچند در سال‌های اخیر این معضل با اجرای پروژه ملی انتقال آب خلیج‌فارس به فلات مرکزی برای برخی شرکت‌های بزرگ معدنی حل شده، اما بحران آب تمام نشده و همچنان به‌عنوان یک مشکل باقی است. شاید در این زمینه شانس فولادسازان نزدیک به دریاها بیش از سایر فولادسازان باشد و این موضوع باعث می‌شود تا احداث واحدهای جدید در نزدیکی منابع آبی نیز توسعه پیدا کند.

انتشار گازهای گلخانه‌ای

جالب است، بدانید یکی از ۲۱ شاخص پایداری به انتشار گازهای گلخانه‌ای اختصاص یافته و نشانه اهمیت این موضوع است. از سویی دیگر، اگر تا سال ۲۰۳۰ ، فولاد با کربن صفر تولید نشود، باید در بازارهای جهانی مالیات آن پرداخت شود، اتفاقی که به‌طورمستقیم ۲۰۳۰ اگر فولاد سبز تولید نشود، باید مالیات این کربن را در بازارهای جهانی پرداخت کنند که حرکت نکردن در این مسیر می‌تواند بر قیمت صادراتی فولاد ایران تاثیر بسزایی داشته باشد. از سویی دیگر، تکنولوژی یکی دیگر از گلوگاه‌هایی است که می‌تواند دستیابی به فولاد سبز را سخت کند، آن هم در شرایطی که تحریم‌های وضع‌شده ارتباط با برخی برندها را سخت و نقل و انتقالات مالی را دشوار کرده است. البته در سال‌های اخیر تاکید بر توسعه ساخت داخلی و همچنین سرمایه‌گذاری شرکت‌های فولادی برای تحقیق و توسعه، به بومی‌سازی برخی تکنولوژی‌ها کمک کرده است، اما نمی‌توان با قاطعیت اعلام کرد امروز در تکنولوژی فولاد سبز بومی‌سازی شده و مشکلی در این زمینه وجود ندارد.

در نتیجه یکی از اصلی‌ترین موضوعات در بحث دستیابی به فولاد سبز دستیابی به دانش روز است که باید در دستور کار تولیدکنندگان فولاد قرار بگیرد. این در حالی است که امروز فولادسازان با چالش‌هایی همچون کمبود برق، گاز و تامین مواد اولیه مواجهند، اما فراموش نکنیم ورود به مسیر فولاد سبز نیازمند انرژی سبز است و باید این سرمایه‌گذاری از بالادست انجام شود. در واقع در این مسیر، علاوه بر وزارت صنعت، معدن و تجارت، ایمیدرو و شرکت‌های فولادی باید شاهد حمایت وزارت نیرو در بحث انرژی‌های پاک و خورشیدی بود.

در نتیجه سرمایه‌گذاری دولتی و بخش خصوصی باید در دستور کار باشد تا این موضوع هرچه سریع‌تر به مرحله اجرا برسد. در غیر این صورت، همان‌طور که بیان شد، با رسیدن به سال ۲۰۳۰، توان صادراتی فولاد ایران هم در پی پرداخت مالیات کربن کاهش پیدا می‌کند. در حالی که در این زمان به موازات موضوع مطرح‌شده، هزینه‌های موثر دیگر در تولید از جمله تامین مواد اولیه، نرخ انرژی و هزینه‌های حمل‌ونقل نیز رو به افزایش است.

پاشنه‌آشیل دستیابی به اهداف

اما همان‌طور که اشاره شد، تکنولوژی می‌تواند پاشنه‌آشیل دستیابی به این هدف باشد، اما در این‌باره کرامت رفیعی، مدیرعامل شرکت صنعت فولاد آلیاژی اصفهان در گفت‌وگو با «صمت» بااشاره به اهمیت تولید فولاد سبز، اظهار کرد: در این موضوع، تحقیقات از درجه اهمیت بالایی برخوردار است، اما این موضوع به‌معنای کمبود توانایی در بحث تحقیقات نیست.

وی ادامه داد: خوشبختانه توانمندی داخلی در بحث تحقیقات وجود دارد. امروز صنعت فولاد به‌لحاظ دانش و تکنولوژی با مشکلی مواجه نیست. اعتقاد بنده این است که اگر پروژه‌ها هدفمند تعریف شود، در بحث توانمندی تحقیقات مشکلی وجود ندارد.

رفیعی اضافه کرد: این توانمندی در کشور وجود دارد و مشکلی در بحث توانمندی نیست، جالب است، بدانید اقداماتی در بحث تکنولوژی در حال انجام است که در سطح یک دنیا قرار دارد. جالب است که بسیاری هم در سطح شرکت‌های دولتی و خصوصی باقی می‌ماند و الزاما سند نمی‌شود. در نتیجه از نظر دانش مانعی وجود ندارد و در بحث سرمایه‌ای نیز تحقیق و توسعه هزینه چندانی به‌همراه ندارد.

> صنعت فولاد یکی از صنایع استراتژیک کشور است که سرمایه‌گذاری اصلی روی آن و براساس هدف‌گذاری انجام گرفته است و باید در سال ۱۴۰۴ به تولید ۵۵ میلیون تن فولاد دست یابیم

> یکی از اصلی‌ترین موضوعات در بحث تولید فولاد سبز، دستیابی به دانش روز است که باید در دستور کار تولیدکنندگان فولاد قرار بگیرد

سخن پایانی

در حالی این موضوعات بیان می‌شود که سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) تفاهمنامه‌ای را در بحث فولاد سبز با شرکت‌های فولادی امضا و بر استفاده از تکنولوژی و فناوری‌های جدید و روز دنیا و همراستا با موضوع فولاد سبز تاکید کرده است. حرکت در این مسیر می‌تواند فصل جدیدی در صنعت فولاد کشور باشد، زیرا امروز این صنعت بر صادرات‌محور بودن تاکید بسیار دارد و باید تولید فولاد سبز را محقق کند.

یادداشت

فرسودگی ماشین‌آلات معادن را تعطیل می‌کند

بهرام شکوری، عضو هیات‌مدیره اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان محصولات معدنی

امروز ۶ هزار معدن غیرفعال در کشور وجود دارد که متاسفانه بخشی از این معادن تا چندی پیش در مدار تولید قرار داشتند، اما به دلایلی از این چرخه خارج شدند.

موضوع عارضه‌یابی از چند سال قبل در دستور کار قرار گرفت، زیرا تا زمانی که دلیل غیرفعال شدن‌ها مشخص نشود، نمی‌توان راهکاری برای آن شناسایی کرد. در این عارضه‌یابی مشخص شد یکی از دلایل مهم برای توقف فعالیت این معادن، نبود نقدینگی است.

فراموش نکنیم ۹۸.۳ درصد معادن ما را معادن کوچک و متوسط تشکیل می‌دهند و این تعطیلی در بین این معادن انجام گرفته است. باوجود آنکه همه مسئولان بخشنامه صادر کرده‌اند و در قانون نیز به‌صراحت ذکر شده، اما پروانه بهره‌برداری به‌عنوان وثیقه از سوی بانک‌ها پذیرفته نمی‌شود. این موضوع باعث شده تا این معادن نتوانند از تسهیلات بانکی استفاده کنند، هرچند بهره این تسهیلات هم بالا است. در نتیجه، استفاده از صندوق بیمه فعالیت‌های معدنی در دستور کار قرار گرفته که سرمایه صندوق نیز محدود است. هرچند، مدیران ایمیدرو چه امروز و چه در سنوات گذشته تلاش کرده‌اند تا این سرمایه افزایش پیدا کند، اما در قانون تعریف شده و این ترک فعل‌ها باعث می‌شود امروز صندوق نتواند تسهیلات خوبی را به فعالان معدنی بدهد. نکته مهم آن است که ۵ درصد از حقوق دولتی دریافتی باید به صندوق بیمه فعالیت‌های معدنی وارد شود و صندوق ۵ برابر این رقم را از بانک‌ها تسهیلات دریافت کند که متاسفانه در سنوات گذشته این اتفاق رخ نداده است.

امروز در معادن با بحث تعطیلی پنهان هم مواجهیم، به این معنا که معادن با ظرفیت کامل فعالیت ندارند. در دنیا بین ۳ تا ۵ درصد از ذخایر کشور را استخراج می‌کنند، اما برای ایران این عدد کمتر از ۰.۵ درصد است که یکی از دلایل آن ماشین‌آلات فرسوده است.

در حال حاضر ۴۵۰ میلیون تن ماده معدنی با ماشین‌آلات فرسوده تولید می‌شود، برای نوسازی این ماشین‌آلات به ۲ میلیارد دلار سرمایه نیاز داریم، اما باوجود بخشنامه‌های جدید همچنان این مشکل پابرجا است.

ممنوعیت واردات ماشین‌آلات به‌ویژه ماشین‌آلات دست دوم باعث شده ماشینی را که در خارج از کشور ۲۰۰ هزار دلار است، باید در ایران چندین برابر نرخ خریداری کرد. گفته می‌شود این موضوع در راستای حمایت از تولید داخل است، اما در محاسباتی که انجام داده‌ایم، مشخص شد کل تولید داخلی کشور در این بخش به ۵۰ میلیون دلار نمی‌رسد، در حالی که تسهیل در واردات می‌توانست بهره‌برداری از ذخایر را افزایش داد و بسیاری از این معادن تعطیل‌شده را به چرخه تولید بازگرداند. اگر این محدودیت برداشته شود، بدون‌شک نرخ ماشین‌آلات در ایران نیز متعادل می‌شود.

به هر حال، برخی معادن با کمک دوستان در حال فعال شدن هستند، اما فراموش نکنیم در آن سوی ماجرا برخی دیگر از معادن در حال تعطیل شدن هستند. عمده مشکلات ما به سیاست‌گذاری‌های اشتباه بازمی‌گردد که متاسفانه این موضوع در دولت سیزدهم هم ادامه‌دار است.

اصلاحات کارشناسانه وزارت صمت در تامین ماشین‌آلات معدنی

موضوع تامین ماشین‌آلات موردنیاز معادن از چند سال گذشته تبدیل به دغدغه جدی معدنکاران شده بود که این موضوع در دولت فعلی نیز به‌عنوان مطالبه جدی بخش معدن کشور مطرح شد.

به‌گزارش صمت و به نقل از مهر، موضوع تامین ماشین‌آلات موردنیاز معادن از چند سال گذشته تبدیل به دغدغه جدی معدنکاران و این موضوع در دولت فعلی نیز به‌عنوان مطالبه جدی بخش معدن کشور مطرح شد.

واردات ماشین‌آلات از یک‌طرف و حمایت از تولیدات داخلی از سمت دیگر از جمله چالش‌هایی بود که با هدف رونق تولید بخش معدن مورداهتمام جدی قرار گرفت.

در ۲ سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ که بحث الزام به خرید ماشین‌آلات داخلی و عدم واردات آن دسته از ماشین‌آلاتی که سابقه ساخت داخل نداشتند، موجب شد که نه تولید در بخش معدن شکل بگیرد و نه رونقی در تولید ماشین‌آلات معدنی به‌وجود بیاید.

وزارت صنعت، معدن و تجارت به‌عنوان متولی تولید ماشین‌آلات معدنی کشور، طی چند ماه گذشته توانست با اقداماتی راهگشا، فرآیند تامین ماشین‌آلات معدنی را تا حد مناسبی اصلاح کند.

دستورالعمل جدید واردات ماشین‌آلات بدون سابقه ساخت داخل

بر این اساس، ضمن مرزبندی شفاف بین سابقه تولید داخل ماشین‌آلات و آن دسته از ماشین‌آلاتی که تاکنون در کشور ساخته نشدند، دستورالعمل جدید واردات ماشین‌آلاتی که سابقه ساخت در کشور نداشته‌اند، در قالب بخشنامه جامع معدنی توسط معاونت معادن وزارت صمت برای اجرا به سازمان‌های صمت استانی ابلاغ شد که پس از اخذ نظرات کارشناسی سازمان‌های استانی و تشکل‌های معدنی، این بخشنامه با اصلاحاتی در شهریور دوباره در اختیار سازمان‌های صمت استانی قرار گرفت.

این بخشنامه مشتمل بر اصلاح رویه‌هایی بود که مهم‌ترین آنها عبارتند از: باتوجه به اینکه بسیاری از معادن به‌واسطه دسترسی نداشتن به ماشین‌آلات، غیرفعال هستند یا حجم بهره‌برداری آنها کم است، شرط فعال بودن و داشتن سابقه تولید از صدور مجوز واردات حذف و تنها تعیین‌تکلیف حقوق دولتی و معتبر بودن پروانه به‌عنوان شرط لازم برای درخواست واردات دستگاه‌ها در نظر گرفته شد.

برای معادنی که دارای شرط اول باشند، واردات ماشین‌آلات معدنی (در دسته بدون سابقه ساخت داخل) که کمتر از ۵ سال از زمان ساخت آنها گذشته باشد، بدون محدودیت و مشروط بر تعدادی که در معدن مورداستفاده قرار بگیرد، آزاد شد.

نحوه صدور مجوز واردات برای ماشین‌آلات بیش از ۵ سال تا ۱۰ سال ساخت، به‌صورت شفاف با ارائه فرمولی مشخص در قالب بخشنامه تعیین شد و بنابراین اعمال‌سلیقه در نحوه صدور مجوز حذف شد.

همچنین، به‌جای آنکه میزان تولید در سنوات گذشته به‌عنوان ملاک ظرفیت تولید در نظر گرفته شود، اعداد مندرج در پروانه و طرح بهره‌برداری در جای عملیات معدنی در نظر گرفته شد تا از این طریق معادنی که به‌واسطه نداشتن ماشین، غیرفعال یا با ظرفیت تولید پایین مشغول به کار هستند، بتوانند ماشین‌آلات موردنیاز خود را تامین کنند.

با هدف کاهش بروکراسی اداری در صدور مجوز، بررسی مجوزها که پیش‌تر هم در ستاد و هم در استان‌ها موردبررسی و کارشناسی قرار می‌گرفت با شرایط فوق براساس بخشنامه، تنها در استان‌ها انجام می‌شود و ستاد تنها نقش کنترلی دارد.

با اعمال اصلاحات مذکور، میزان مجوزهای صادره این وزارتخانه در امسال حدود ۲ برابر سال گذشته شده است. در حالی که سال گذشته نیز با تسهیلگری‌های انجام‌گرفته، میزان مجوز واردات ماشین‌آلات بدون سابقه ساخت داخل بیش از ۵ برابر سال ۱۳۹۹ بوده است.

پیش‌بینی می‌شود در صورت تداوم روند فعلی و تسریع در آن، بخشی از مشکلات تامین ماشین‌آلات موردنیاز معادن بزرگ و متوسط حل شود.

در دسته‌ای که سازندگان داخلی در تولید ماشین‌آلات معدنی فعالیت دارند، تصمیماتی توسط معاونت‌های مربوطه در وزارت صمت اتخاذ شد که از محل تسهیلات صندوق بیمه سرمایه‌گذاری فعالیت‌های معدنی برای ارائه تسهیلات به خریداران ماشین‌آلات داخلی موردنیاز معادن استفاده شود.

براساس تصمیم مشترک معادن، معاونت‌های ماشین‌آلات، صندوق بیمه معادن و سازمان ایمیدرو، صندوق بیمه به‌عنوان مجری طرح فوق انتخاب شد تا از طریق فراخوان عمومی به معدنداران، نسبت به ثبت‌نام و ارائه تسهیلات با هدف نوسازی و توسعه ناوگان معدنی به‌ویژه معادن کوچک‌مقیاس اقدام شود.

بنابراین، لازم است، امیدوار باشیم که با اقدام صندوق بیمه، تامین بخشی از نیاز معادن کشور به ماشین‌آلات، از محل خرید ماشین‌آلات تولید داخل با استفاده از طرح فوق انجام گیرد.

در حال حاضر این آمادگی در وزارت صمت وجود دارد که به‌میزان مشارکت انجام‌گرفته در فراخوان نسبت به صدور مجوز واردات ماشین‌آلات معدنی نیز اقدام شود و در صورتی که تقاضا بیش از توان تولید داخل باشد، نسبت به تامین ماشین‌آلات با کیفیت مناسب و با هم‌افزایی دستگاه‌های ذی‌ربط اقدامات لازم انجام شود.

باتوجه به اقدامات انجام‌گرفته، با اجرای طرح فوق توسط صندوق بیمه، امید می‌رود که اقدامی جدی از سوی وزارت صمت در راستای نوسازی ناوگان معدنی معادن کوچک مقیاس و فعال‌سازی و تقویت این معادن انجام گیرد تا ضمن حمایت حداکثری از ساخت داخل ماشین‌آلات، نیاز بخش معدن نیز مرتفع شود.

یادداشت

چالش‌های بی‌توجهی به انرژی

حسن حسینقلی
فعال معدنی

پایین بودن نرخ حامل‌های انرژی در کنار تحریم‌ها و عدم‌دسترسی به فناوری از مهم‌ترین دلایل نادیده‌گرفتن مصرف انرژی و بهره‌وری آن در کشور است. از آنجا که در سال‌های اخیر شاهد ناترازی مصرف برق و گاز در کشور بوده‌ایم و توسعه‌نیافتگی زیرساخت‌های انرژی در کشور، زمینه محدودیت هرچه بیشتر عملکرد صنایع را فراهم کرده؛ بهینه‌سازی مصرف انرژی موردتوجه صنعتگران قرار گرفته است. البته اصلاح شرایط پیش‌رو نیازمند همکاری و تعامل مشترک میان تولیدکنندگان و سیاست‌گذاران است. توجه حداکثری به مصرف انرژی، زمینه کاهش آلایندگی‌های محیط زیستی را فراهم می‌کند و درنتیجه تجدیدنظر در این شرایط ضروری به‌نظر می‌رسد.

صنایع فعال در بخش معدن و صنایع معدنی کشور، به کنترل مصرف انرژی آن‌طور که باید توجه ندارند. البته باید تاکید کرد که بی‌توجهی به بهینه‌سازی مصرف انرژی قبل از مصرف، یعنی از تولید انرژی در نیروگاه‌ها و انتقال آن، آغاز می‌شود.

نبود تجهیزات و تاسیسات به‌روز، زمینه مصرف بیش از اندازه انرژی را فراهم می‌کند؛ با این وجود، نسبت به این موضوع حساسیت کافی وجود ندارد. در چنین فضایی از یک‌سو منابع کشور هدر می‌رود و از سوی دیگر، شاهد تشدید آلایندگی هستیم.

قیمت انرژی در ایران به‌مراتب ارزان‌تر از نرخ آن در بازارهای منطقه‌ای و جهانی است. البته این سیاست در ۲ سال گذشته تغییر کرده و شاهد رشد قابل‌توجه بهای مصرف انرژی به‌ویژه در حوزه صنایع بوده‌ایم. با این وجود می‌توان این‌طور ادعا کرد که قیمت پایین انرژی در همه حوزه‌ها در طول سال‌های گذشته زمینه بی‌توجهی در همه حوزه‌های صنعتی، تجاری، خانگی و... و همچنین هدررفت انرژی را فراهم کرده؛ بنابراین اصلاح دقیق قیمت انرژی سازکاری ضروری به‌نظر می‌رسد. نرخ پایین حامل‌های انرژی موجب‌شده صنعتگران در انتخاب تجهیزات و انواع آنها دقت کافی نداشته باشند؛ یعنی بهره‌وری مصرف انرژی در مسیر احداث واحدهای صنعتی و تولیدی آن‌قدرها که باید در اولویت قرار ندارد.

در موارد متعددی صنعتگران برای راه‌اندازی خطوط تولید از تجهیزات و ماشین‌آلات دست‌دوم استفاده می‌کنند. این موضوع با توجه به کمبود سرمایه در کشور و همچنین تحریم‌ها قابل توجیه است. در چنین شرایطی، دستگاه‌های دست‌دوم خریداری شده، فاقد راندمان و کارآیی لازم هستند. علاوه بر این، مصرف انرژی این تجهیزات نیز بالاتر است، اما با توجه به قیمت انرژی در ایران و تفاوت قابل ملاحظه آن با بسیاری از کشورهایی که فاقد منابع غنی انرژی هستند، استفاده از تجهیزات دست دوم خط تولید در کشور صرفه اقتصادی دارد. در واقع در شرایطی که نرخ انرژی پایین است، دقت‌نظر کافی در انتخاب ماشین‌آلات وجود ندارد. البته با تغییر شرایط و تبعیت نرخ انرژی از فرمولی درست و واقعی، بدون تردید صنعتگران نیز به سمت بهره‌وری هرچه بیشتر در مصرف انرژی پیش خواهند رفت و در همین حال، در روند خرید تجهیزات و قطعات جدید، دقت‌نظر بیشتری خواهند داشت.

توجه به این نکته ضروری به‌نظر می‌رسد تغییر یک‌باره بهای انرژی مصرفی صنایع بدون آنکه سایر الزامات برای ورود تجهیزات نوین و بهره‌وری مصرف انرژی، در نظر گرفته شود، اشتباه است. اشتباهی که در نهایت به ضرر صنایع منتهی خواهد شد؛ بنابراین انتظار می‌رود نرخ انرژی برای تمام گروه‌ها و طبق یک برنامه از پیش تعیین‌شده افزایش یابد تا امکان برنامه‌ریزی و همسویی با آن وجود داشته باشد.

خرید تجهیزات گران با هدف بهره‌وری و بهینه‌سازی مصرف انرژی به مرور زمان و با احتساب هزینه انرژی برای صنایع جبران خواهد شد. این فعال صنعت سرب‌وروی گفت: از مجموع موارد یادشده می‌توان این‌طور برداشت کرد که سیاست دولت برای افزایش نرخ انرژی درست است، اما کافی نیست. در واقع باید همزمان راهکارهای دیگری نیز موردتوجه سیاست‌گذاران قرار گیرد و شرایط تولید تسهیل شود.

رشد ۱۹ درصدی تولید شمش فولاد

شرکت‌های بزرگ بخش معدن و صنایع معدنی موفق شدند از ابتدای امسال تا پایان شهریور بیش از ۱۱.۷ میلیون تن شمش فولاد تولید کنند. آماری که در مقایسه با مدت مشابه سال ۱۴۰۰ رشد ۱۹ درصدی نشان می‌دهد. به گزارش کالا خبر، بیشترین میزان تولید شمش در این مدت از سوی فولاد مبارکه اصفهان با ۵.۲ میلیون تن انجام شد.

پس از آن، فولاد خوزستان با تولید ۱.۷۴ میلیون تن و ذوب آهن با تولید ۱.۳ میلیون تن شمش در رتبه‌های دوم و سوم قرار گرفتند.

بیشترین رشد تولید در ۶ ماهه نخست امسال متعلق به بیلت فولاد خوزستان با ۱۷۱ درصد بود.

در شهریور امسال نیز شرکت‌های یادشده بیش از ۲.۱ میلیون تن شمش فولاد تولید کردند که در مقایسه با شهریور سال گذشته رشد ۳۴ درصدی داشته است.

بخشی از روند رو به رشد تولید فولاد در زنجیره فولاد کشور را در نیمه نخست امسال می‌توان ناشی از مدیریت محدودیت‌های انرژی در کشور دانست. در چنین شرایطی، بسیاری از فولادسازان توانستند با ظرفیت بیشتری تولید کنند. کسب سهم قابل‌توجه از ظرفیت‌های تولید به منزله ارتقای سطح بهره‌وری توسط صنایع است و عملا سودآوری آنها را تحت‌تاثیر مثبت قرار می‌دهد. امید می‌رود با رفع چالش‌های حاکم بر عملکرد فولادسازان شاهد تداوم روند رو به رشد تولید در زنجیره فولاد و محصولات فولادی کشور باشیم. بدون تردید اصلاح سیاست‌گذاری‌های دولت نقشی اساسی در تحقق این هدف دارد.

تلاش ناکارآمد مدیریت بازار محصولات معدنی و فلزی

راهکارهایی که امیدبخش نیستند

مرضیه احقاقی
editor@smtnews.ir

مدیریت بازار، یکی از رویکردهای اصلی وزارت صنعت، معدن و تجارت در طول سال‌های گذشته بوده است. تنظیم بازار داخلی در بخش معدن و صنایع معدنی نیز دنبال می‌شود. بر همین اساس، از سال گذشته تاکنون، عرضه محصولات گوناگون در بخش معدن و صنایع وابسته به آن، در بورس کالا الزامی شد. بورس کالا، بستری برای تقابل میان عرضه و تقاضا و معامله یک محصول در فضایی شفاف است. با این وجود، انتقاداتی به روند الزام محصولات مختلف در بورس کالا مطرح است؛ از جمله آنکه این الزام فرصت‌های صادراتی را از بین می‌برد. در حال حاضر، براساس مصوبات سی‌وششمین جلسه مدیریت بازار کالاهای پایه، مقرر شد کف عرضه در بورس کالا برای محصولات صنایع معدنی (فلزی و غیرفلزی) تا سقف ۱۲۰ درصد نیاز داخل تعیین شود. مازاد تولید یادشده نیز به صادرات اختصاص می‌یابد. با این وجود، فعالان بخش معدن و صنایع معدنی معتقدند چنین راهکارهایی در نهایت به ضرر بخش تولید و صادرات کشور خواهد بود. فرصت صادراتی را نباید از دست داد، چراکه از میزان ارزآوری به کشور کاسته خواهد شد.

عکس: آیدا فریدی

راهکارهایی که با هدف مدیریت بازار کالاهای پایه اجرایی می‌شوند، تنها برای کوتاه‌مدت و میان‌مدت نتیجه‌بخش هستند و در بلندمدت نمی‌توانند تداوم داشته باشند

مصوبات سی‌وششمین جلسه مدیریت بازار کالاهای پایه

براساس مصوبات سی‌وششمین جلسه مدیریت بازار کالاهای پایه، مقرر شد کف عرضه در بورس کالا برای محصولات صنایع معدنی (فلزی و غیرفلزی) تا سقف ۱۲۰ درصد نیاز داخل تعیین شود. میزان برآورد نیاز داخل و کف عرضه به نسبت سهم تولید واحدهای صنایع معدنی از سوی معاونت معادن و فرآوری مواد تعیین و ابلاغ شود. در همین حال، معاونت معادن و فرآوری مواد معدنی موظف است ظرف ۳ هفته نسبت به اعلام میزان کف عرضه برای تمامی محصولات صنایع معدنی (فلزی و غیرفلزی) قابل عرضه در بورس براساس یادشده اقدام کند. گفتنی است براساس مزاد بر کف عرضه صرفا برای صادرات است و درنتیجه فروش داخلی فقط از طریق بورس باید انجام شود.

مصوبات ناکارآمد

محمد حیدرزاده، فعال صنعت بخش معدن و صنایع معدنی در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: راهکارهایی که با هدف مدیریت بازار کالاهای پایه اجرایی می‌شود، تنها برای کوتاه‌مدت و میان‌مدت نتیجه‌بخش هستند و در بلندمدت نمی‌تواند تداوم داشته باشد. در همین حال، اجرای مصوبه یادشده به زمان و انرژی قابل‌توجهی نیاز دارد و درنهایت نیز نباید به اجرای موفق آن امید داشت.

وی افزود: این‌گونه مقررات اصولا اشتباه و ناکارآمد هستند و آسیب‌هایی را به تولید و تجارت تحمیل می‌کنند؛ بنابراین تجدیدنظر در مقررات یادشده ضروری به‌نظر می‌رسد.

حیدرزاده بهترین راهکار برای تنظیم بازار داخلی را تقابل میان عرضه و تقاضا در فضایی رقابتی دانست. چنانچه برای یک محصول در بازار داخلی خریدار وجود داشته باشد و آن را با قیمت ارزنده‌ای خریداری کند، بدون تردید این محصول با بهای مناسبی فروش خواهد رفت؛ یعنی تولیدکننده داخلی نیز ترجیح می‌دهد محصول خود را در بازار داخلی به فروش برساند و هزینه‌های صادرات را متحمل نشود.

این فعال بخش معدن و صنایع معدنی گفت: صادرات مازاد نیاز داخلی در صنایع گوناگون نیز ضروری است، چراکه فروش این محصولات در بازار جهانی به‌منزله تداوم تولید در بخش‌های گوناگون صنعتی کشور است. علاوه بر این، صادرات فرصت ارزنده‌ای را برای ارزآوری برای کشور فراهم می‌کند؛ بنابراین امید می‌رود سیاست‌گذاران با ابلاغ چنین مصوباتی موانع جدیدی را در مسیر صادرات ایجاد نکنند. حیدرزاده گفت: تکمیل زنجیره تولید و ارزش‌آفرینی با صدور مصوبات و ابلاغیه‌ها و همچنین بگیروببند محقق نمی‌شود. چنانچه فرصت سرمایه‌گذاری در کشور مهیا باشد و فعالیت در یک حلقه از زنجیره تولید با سودآوری همراه باشد، صاحبان سرمایه به تولید در آن حوزه رغبت و تمایل پیدا می‌کنند. درنتیجه چنانچه هدف مسئولان از اجرای چنین مصوباتی، تکمیل زنجیره تولید، ارزش‌آفرینی و اشتغالزایی باشد، باید در مسیر تسهیل شرایط تولید گام بردارند. نه‌اینکه هر روز با وضع مقررات سختگیرانه، عملا تولیدکنندگان را با چالش‌های جدید مواجه کنند. وی افزود: در همین حال، چنانچه مسئولان قصد وضع مقررات با هدف تنظیم بازار داخلی و صادراتی را دارند باید از راهکارهایی همچون وضع تعرفه، استفاده کنند. کما اینکه مقررات قانونی برای وضع تعرفه نیز وجود دارد.

به‌عنوان مثال، خاک سولفوره روی در کشور ما خواهان ندارد، چراکه روش‌های فرآوری و تولید روی براساس این ماده معدنی، احداث نشده‌اند. با این وجود، همین خاک معدنی در سایر کشورها طرفدار دارد. ممنوعیت صادرات این خاک، عملا بخشی از تولیدکنندگان را در شرایط دشواری قرار می‌دهد. بنابراین می‌توان در یک برنامه ۵ ساله، با وضع عوارض صادراتی، فروش این محصول را به بازار جهانی، مدیریت کرد. بدین‌ترتیب از یک‌سو به صاحبان سرمایه، ضرری تحمیل نمی‌شود و از سوی دیگر، امکانی برای تنظیم بازار داخلی فراهم می‌شود.

براساس مصوبات سی‌وششمین جلسه مدیریت بازار کالاهای پایه، مقرر شد کف عرضه در بورس کالا برای محصولات صنایع معدنی (فلزی و غیرفلزی) تا سقف ۱۲۰ درصد نیاز داخل تعیین شود

بی‌توجهی به صادرات

نادر سلیمانی، فعال صنعت فولاد در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: نظرخواهی از فعالان صنعتی و تولیدکنندگان، مهم‌ترین راهکار برای تنظیم بازار داخلی است. با این وجود، فعالان سیاسی در تدوین استراتژی‌های تنظیم بازار، از نظرات تخصصی فعالان صنعتی و اقتصادی استفاده نمی‌کنند. همین موضوع نیز آسیب‌های غیرقابل جبرانی را به تولید و تولیدکنندگان و همزمان به تجارت تحمیل می‌کند.وی افزود: نگاه کلی به زنجیره تولید فولاد کشور، حکایت از آن دارد که میزان تولید در اغلب حلقه‌های این زنجیره، به‌مراتب بیشتر از نیاز بازار داخلی برآورد می‌شود؛ بنابراین صادرات تنها راهکار تداوم تولید و همچنین اجرای طرح‌های توسعه در این زنجیره است. سلیمانی گفت: اقتصاد کشور در دهه‌های اخیر با رکود روبه‌رو بوده، در چنین شرایطی، میزان تقاضا برای فولاد و محصولات فولادی، به‌مراتب کاهش می‌یابد. بدین‌ترتیب افزایش سهم صادرات محصولات فولادی اولویت می‌یابد.

وی گفت: چنانچه سرانه مصرف فولاد کشور سالانه ۱۵۰ کیلوگرم برآورد شود، با احتساب جمعیت ۸۰ میلیون نفری، سرانه مصرف این فلز استراتژیک در کشور به حدود ۱۲ میلیون تن تا حداکثر ۱۴ میلیون تن می‌رسد؛ بنابراین سهم قابل‌توجهی از تولیدات این زنجیره مازاد نیاز داخلی هستند و صادرات آنها ضروری است. محاسبه چنین مصارفی، نیاز به دخالت معاونت معدنی وزارت صنعت، معدن و تجارت ندارد، چراکه این دست دخالت‌ها درنهایت به ضرر اقتصاد کشور است.

سلیمانی افزود: دخالت بیش از اندازه مسئولان در روند فعالیت صنایع و روش‌های عرضه و فروش محصولات این صنایع، آسیب‌های غیرقابل جبرانی به تولید و تولیدکننده تحمیل می‌کند.

وی گفت: توجه به این نکته ضروری به‌نظر می‌رسد که در افق چشم‌انداز ۱۴۰۴، تولید ۵۵ میلیون تن فولاد هدف‌گذاری شده است. تولید این حجم از فولاد نیازمند توجه به بازار فروش آن است. در واقع انتظار می‌رود دست‌کم ۲۰ میلیون تن از ظرفیت فولادی توسعه یافته در این سال به صادرات اختصاص یابد؛ بنابراین سیاست‌گذاران باید با راهکارهای مناسب زمینه ارتقای حجم صادرات این فلز استراتژیک را در کشور فراهم کنند. در غیر این‌صورت، تحقق هدف یادشده نیز با اماواگرهای بسیاری همراه خواهد بود. علاوه بر این، با توجه به حجم سرمایه‌گذاری انجام‌شده در این بخش، عملا فرصت‌های سرمایه‌گذاری در زنجیره فولاد از دست می‌رود. این فعال صنعت فولاد تاکید کرد: با توجه به محدودیت‌های حاکم بر صادرات و همچنین فرآیند تجارت خارجی، فرصت‌های ویژه صادرات از میان می‌رود. ما در طول سال‌های گذشته بارها شاهد اوج گرفتن بهای فولاد و محصولات فولادی در یک مقطع زمانی خاص بوده‌ایم. اما در چنین دوره‌هایی که بهترین موقعیت برای ارتقای صادرات و ارزآوری برای کشور پدید می‌آید، اصولا این فرصت‌ها از دست می‌روند؛ بنابراین تجدیدنظر در این شرایط ضروری به‌نظر می‌رسد.سلیمانی تاکید کرد: متاسفانه با وجود اهمیت و اثرگذاری صنعت فولاد در مسیر توسعه اقتصادی و صنعتی کشور، محدودیت‌های انرژی و سیاست‌گذاری مانع تولید در این بخش هستند. با توجه به محدودیت‌های یادشده، روند تولید و صادرات در این صنعت تحت‌تاثیر منفی قرار می‌گیرد.

وی گفت: تعیین ۱۲۰ درصد نیاز داخلی به‌عنوان مبنای کف عرضه در بورس کالا فاقد کارآیی لازم است و عملا صنعتگران را در ادامه با چالش روبه‌رو می‌کند. این محدودیت‌ها درنهایت نه‌تنها نتیجه‌بخش نیستند، بلکه فشار مضاعفی را به صنعت و تولید تحمیل می‌کند.توجه به این نکته ضروری به‌نظر می‌رسد چنین محدودیت‌هایی درنهایت به امتیازات خاص برای عده‌ای منتهی می‌شود؛ بنابراین نباید با اعمال چنین محدودیت‌هایی، زمینه تضعیف عملکرد صنعتگران را فراهم کرد.

سخن پایانی

تصویب قوانین و مقرراتی که لزومی بر اجرای آنها وجود ندارد، آسیب‌های جدی و غیرقابل جبرانی به بخش تولید تحمیل می‌کند. فعالان بخش معدن و صنایع معدنی در طول سال‌های گذشته با چالش‌های جدی در روند فعالیت خود روبه‌رو بوده‌اند. محدودیت در تامین انرژی، کمبودهای زیرساختی، تورم افسارگسیخته حاکم بر اقتصاد، نبود تعامل در روابط جهانی و... از مهم‌ترین مشکلات فعالان بخش معدن و صنایع معدنی کشور است. حال در چنین موقعیتی، تصویب مقرراتی که تولیدکنندگان با آن مخالف هستند، بار مضاعفی را به دوش صنعتگران تحمیل می‌کند. البته نباید از این نکته غافل بود که سوی دیگر این ماجرا تکمیل زنجیره تولید است؛ یعنی وزارت صنعت، معدن و تجارت نیز نسبت به تنظیم بازار و تامین نیاز داخلی مسئول است. با این وجود، انتظار می‌رود در مسیر تامین نیاز داخلی، از راهکارهای مناسب‌تری بهره بگیرد.

فناوری‌های نوین برای همگام شدن با تولید فولاد سبز در جهان

رئیس هیات عامل ایمیدرو بر لزوم استفاده از فناوری‌های نوین برای همگامی با جهان در معدنکاری و تولید فولاد سبز تاکید کرد. به گزارش روابط‌عمومی سازمان توسعه و نوسازی معادن وصنایع معدنی ایران (ایمیدرو)، وجیه‌اله جعفری، رئیس هیات عامل ایمیدرو در مراسم امضای تفاهمنامه معدنکاری سبز و فولاد سبز میان شرکت‌های زیرمجموعه ایمیدرو تاکید کرد: برای همگام شدن با کشورهای پیشرو در این حوزه باید از تکنولوژی‌های نوین استفاده کرد. همچنین در طراحی‌ها و ورود ماشین‌آلات معدنی، تکنولوژی‌های مربوط به معدنکاری و فولاد سبز را مدنظر قرار داد، چراکه استفاده از تکنولوژی‌های قدیمی می‌تواند این حوزه را دچار مشکل کند.

جعفری ادامه داد: باید فعالیت در این زمینه را امروز شروع کنیم تا از کشورهای جهان در این حوزه عقب نمانیم و فاصله خود را با آنها به حداقل برسانیم؛ بنابراین بهتر است کار را بدون اتلاف وقت شروع کرد و چگونگی آن نیز باید از طریق این تفاهمنامه‌ها دنبال شود.

رئیس هیات عامل ایمیدرو اظهار کرد: سرعت استفاده از فناوری‌های جدید و تولید آنها بسیار افزایش یافته و می‌تواند به کاهش نرخ تمام‌شده و استفاده از فناوری‌های جدید در همه موارد از جمله استحصال، استخراج و حتی اکتشاف کمک کند.

وی افزود: ایمیدرو به‌عنوان وظیفه اصلی خود، آغازگر این موضوع است و در کنار مجموعه‌های فولادی قرار دارد تا بتوان بازار بهتری در داخل و خارج از کشور، با ارزش‌افزوده بیشتری داشته باشیم.

رئیس هیات عامل ایمیدرو خاطرنشان کرد: زنجیره فولاد ایران نسبت به سایر زنجیره‌های مواد فلزی رشد مناسبی داشته و به لحاظ تکنولوژی، بومی‌سازی، توازن و سرمایه‌گذاری وضعیت مطلوب‌تری دارد.

وی با اشاره به چشم‌انداز تولید ۵۵ میلیون تن فولاد تا سال ۱۴۰۴ افزود: در حال‌حاضر، ظرفیت تولید فولاد کشور ۴۵ میلیون تن و تولید این محصول در کشور نیز حدود ۳۰ میلیون تن در سال است که نشان از توانایی محقق کردن هدف ایجاد ظرفیت ۵۵ میلیون تنی، طبق برنامه تا سال ۱۴۰۴ است. جعفری گفت: امروز زنجیره فولاد با طرح جامع فولاد (که توسط ایمیدرو راهبری شده است.) وضعیت و توازن مطلوب‌تری دارد. این در حالی است که در کنار تامین مواد اولیه باید به فولادسبز به‌عنوان یکی از دغدغه‌های آینده این صنعت توجه کرد.

وی ادامه داد: قطعا در آینده با وضع مالیات بر تولیدات فعلی فولاد و نیز توجه به موضوع کربن و ضایعات صفر، باید توجه به فولاد سبز، مسائل محیط زیستی، کاهش نرخ تمام‌شده و افزایش بهره‌وری را مدنظر قرار داد.

تولید ۲ میلیون تن کربن در بخش فولاد و آلومینیوم

غلامرضا ملاطاهری، مدیر آموزش، پژوهش و فناوری ایمیدرو نیز در این مراسم اظهار کرد: با توجه به اهمیت کربن‌زدایی در سال‌های آینده، دستیابی به فناوری تولید سبز ضرورتی انکارناپذیر است. وی افزود: حدود ۷ درصد انتشار کربن در جهان مربوط به تولید فولاد است و طبق مطالعه انجام‌شده از سوی ایمیدرو، میزان تولید کربن در حوزه فولاد و آلومینیوم ۲ میلیون تن در سال است که تا سال ۱۴۰۹ به ۱۸ میلیون تن افزایش خواهد یافت. ملاطاهری ادامه داد: با در نظر گرفتن پروتکل‌های بین‌المللی و مباحث مربوط به مالیات کربن در سال‌های آینده، توجه به این موضوعات و برنامه‌ریزی لازم در این حوزه، از الزامات اساسی صنایع معدنی است که ایمیدرو با جدیت آن را دنبال خواهد کرد.

بررسی مشکلات دانش‌بنیان‌ها در کمیسیون آموزش مجلس

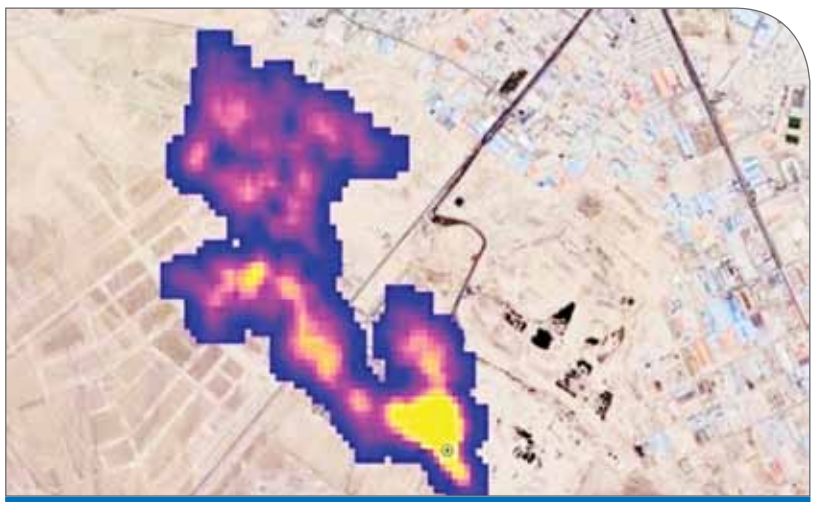
عضو کمیسیون آموزش، تحقیقات و فناوری مجلس از بررسی مسائل و مشکلات شرکت‌های دانش‌بنیان با حضور سرپرست معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری در جلسه امروز این کمیسیون خبر داد. به گزارش ایسنا، حسین حق‌وردی، ضمن تشریح جلسه کمیسیون آموزش، تحقیقات و فناوری مجلس شورای اسلامی، بیان کرد: در جلسه امروز کمیسیون مواردی که در بازدیدهای دوره‌ای اعضای کمیسیون در استان فارس و سایر استان‌های دیگر مورد بازدید قرار گرفته بود، مطرح شد. نماینده مردم شهریار در مجلس شورای اسلامی یادآور شد: در این سفرها مواردی در رابطه با مشکلات شرکت‌های دانش‌بنیان مطرح شده بود که در جلسه امروز کمیسیون مورد بررسی قرار گرفت. وی افزود: همچنین به‌منظور حل مشکلات شرکت‌های دانش‌بنیان و مسائلی که وجود داشت، از مسئولان مربوطه این حوزه در جلسه امروز کمیسیون آموزش، تحقیقات و فناوری دعوت شد. عضو کمیسیون آموزش، تحقیقات و فناوری مجلس در رابطه با مهمانان حاضر در جلسه امروز این کمیسیون گفت: در این جلسه، روح‌الله دهقانی فیروزآبادی، سرپرست معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری، معاونان وزارت بهداشت و مسئولانی از صندوق نوآوری و شکوفایی ریاست‌جمهوری حضور داشتند. به‌موجب آیین‌نامه تشخیص شرکت‌ها و موسسات دانش‌بنیان، شرکت‌های دانش‌بنیان، موسسات خصوصی یا تعاونی هستند که به‌منظور افزایش علم و ثروت، توسعه اقتصادی برپایه دانش و تحقق اهداف علمی و اقتصادی در راستای گسترش اختراع و نوآوری و در نهایت تجاری‌سازی نتایج تحقیق و توسعه (شامل طراحی و تولید کالا و خدمات) در حوزه فناوری‌های برتر و با ارزش‌افزوده فراوان (به‌ویژه در تولید نرم‌افزارهای مربوط) تشکیل می‌شود.

صمت پشت پرده بروز یک پدیده زیست‌محیطی را بررسی کرد

هشدار ناسا به تولید گاز متان در کهریزک

چند روز پیش، سازمان فضایی امریکا (ناسا) عکسی از یک ابر ۵ کیلومتری متشکل از متان روی جو کهریزک را منتشر کرد که در فرآیند دفن زباله ایجاد شده بود. خبر حاکی از آن بود که دانشمندان ناسا بیش از ۵۰ نقطه را در سراسر جهان شناسایی کرده‌اند که به‌میزان عمده‌ای متان وارد جو می‌کنند. این بررسی جامع یک پیشرفت در زمینه مبارزه با گازهای گلخانه‌ای قوی محسوب می‌شود. متان کمابیش عامل ۳۰ درصد افزایش دمای جهانی تا به امروز است. هرچند مقدار این گاز در جو زمین بسیار کمتر از کربن دی‌اکسید است، اما در مقیاس زمانی یک قرن، حدود ۲۸ برابر گاز گلخانه‌ای قوی‌تر است و این مقدار در یک بازه زمانی ۲۰ ساله، به ۸۰ برابر می‌رسد. صمت به بهانه انتشار این عکس به بررسی دلایل این میزان از انتشار متان در جنوب تهران پرداخت.

مهتاب دمیرچی
editor@smtnews.ir

اگر بخواهیم پسماندهای شهرها را به جایی دیگر برای انداختن در خطر پردازش ارسال کنیم، مستلزم هزینه هنگفت و بسیار بالایی است

متان، عامل ۳۰ درصد افزایش دمای جهانی

متاسفانه برخی مواقع شاهد هستیم که حجم وسیعی از زباله‌های تولیدی در بخش‌های مختلف خانگی، صنعتی و ساختمانی بدون رعایت نکات حفاظتی و مدنظر قرار گرفتن بحث تفکیک، توسط متولیان دفع پسماند در اطراف شهرها و کوه‌ها دفن رها می‌شود، گاه دفن زباله به این شیوه موجب متصاعد شدن بوی ناخوشایند در فضا و محل تجمع حیوانات موذی خواهد شد. کارشناسان معتقدند سیستم از بین بردن پسماند باید با رعایت نکاتی همراه باشد که آسیب کمتری به محیط‌زیست وارد شود و ما باید از تجربیات کشورهای بزرگ دنیا در این‌باره الگوبرداری تا بدانیم چگونه زباله‌های خود را بازیافت کنیم. در واقع، نیازمند یک برنامه‌ریزی و سازماندهی است و باید متخصصان امر و کسانی که تجربه کافی و اطلاعات در این زمینه دارند، برنامه‌ریزی را انجام دهند؛ اما هیچ شهرداری در جهان، توانایی انجام چنین کار بزرگی را ندارد.

به‌همین دلیل، سازمانی با عنوان سازمان مدیریت پسماند تاسیس شد که در ابتدا کار خود را با قدرت آغاز کرد، اما بنا به‌دلایلی، وقفه در کارش افتاد. همین سازمان را می‌شود به‌عنوان یک نهاد مسئول شکل داد و برایش برنامه‌ریزی کرد.

تفکیک از مبدأ، یک اقدام سودآور

حمیدرضا پورعلاقه‌بندان، کارشناس پسماند در گفت‌وگو با صمت گفت: در بحث مدیریت پسماند، باید از تجربه کشورهای پیشرفته نظیر ژاپن بهره بگیریم و به‌عبارت دیگر، راهکارهای تجربه‌شده آنها را به‌کار ببندیم. موردی که امروز در بحث مدیریت پسماند موردتاکید قرار می‌گیرد، روش‌های جمع‌آوری و جداسازی پسماند از مبدأ و هنگام تولید است. بنابراین، در گام نخست، تفکیک پسماند از مبدأ از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. اگر تفکیک در هنگام تولید اتفاق بیفتد، می‌توان برنامه‌های بیشتری برای بازیافت آن داشت، اما آن بخش از پسماندهایی که جزء مهمی در بخش امحا و دفن به‌شمار می‌آیند پسماندهای آلی و به‌عبارت دیگر، زباله‌های تر هستند. اگر این زباله‌ها به‌طورصحیح مدیریت نشوند، منجر به ایجاد گازهای گلخانه‌ای و متان می‌شوند.

هزینه سرسام‌آور دفن زباله

وی ادامه داد: مدیریت پسماند متشکل از زباله‌های تر و خشک بسیار هزینه‌بر است و در بخش کوچکی از کشور پسماند خشک و تر جدا، اما در بخش‌های زیادی از کشور، پسماند به‌صورت مخلوط جمع‌آوری می‌شود. برای مثال، اگر روزانه هزار تن پسماند در شهری نظیر اصفهان جمع‌آوری می‌شود که تنها ۷۷۰ تن آن از مبدأ جداسازی می‌شود و ۹۳۰ تن دیگر به‌صورت مخلوط جمع‌آوری می‌شود، اما در شهری مانند اصفهان این امکان وجود دارد که ۹۳۰ تن پسماند وارد خطوط پردازش پسماند قرار بگیرد و این امکان وجود دارد که بعد از پردازش وارد کارخانه کمپوست و کود آلی می‌شود که در این روند انتشار متان به کمترین میزان ممکن انجام می‌گیرد، اما چنین روندی در همه شهرها و استان‌های کشور از جمله تهران امکان‌پذیر نیست و ظرفیت برای پردازش پسماند وجود ندارد و بخشی از پسماندها بدون هیچ پردازشی به محل دفن یا امحا انتقال داده می‌شود.

این کارشناس پسماند گفت: در واقع پسماندی که پردازش و جداسازی نشده و مدیریت خاصی به‌ویژه در بخش ارگانیک آن انجام نگرفته است. وقتی به محل دفن منتقل شود، علاوه بر آسیب به شیرابه‌های تولیدی خاک محل دفن، بو آب‌های زیرزمینی منجر به انتشار زیاد گاز متان می‌شود؛ به‌طورمعمول از دفن زباله که ناشی از تجزیه بی‌هوازی یا هوازی پسماد است. حال اینکه در عکس ناسا ابر ۵ متری دیده شده، اتفاقی بوده که تازه رویت و در واقع به‌تازگی رسانه‌ای شده است.

تولید کمپوست و کود هم، متان تولید می‌کند

وی افزود: از آنجایی که بخش آلی زباله‌های تر برای تولید کمپوست و کود مورداستفاده قرار می‌گیرد، این روند هم متان تولید می‌کند. در واقع، فرآیند غیراصولی تولید کمپوست هم منجر به تولید گازهای گلخانه‌ای می‌شود. به‌عبارت روشن‌تر، دفن زباله و تولید غیراستاندارد کمپوست بیشتر متان تولید می‌کند، به‌ویژه در سال اول دفن میزان انتشار متان بسیار بالا است.

پورعلاقه‌بندان گفت: اگر بخواهیم پسماندهای شهرها را به جایی دیگر برای انداختن در خط پردازش ارسال کنیم، باید هزینه هنگفت و بسیار بالایی را صرف کنیم، چرا که حمل‌ونقل پسماند به‌شدت گران است و در کل مدیریت پسماند، فرآیندی هزینه‌بر و بدون سود است. به‌همین دلیل، در همه جای دنیا سوبسید به آن تعلق می‌گیرد، متاسفانه در ایران عبارت طلای کثیف به‌اشتباه جا افتاده است و ما چیزی با این عنوان نداریم و مدیریت پسماند یکی از فرآیندهای هزینه‌بر است و در توان شهرداری‌ها نیست که بخواهند دست به چنین اقدامی بزنند. به‌اعتقاد من، اگر هم می‌خواهند سرمایه‌گذاری کنند، خوب است در ابتدای مدیریت پسماند در جریان تفکیک آن اتفاق بیفتد. اپلیکیشن‌ها کمک زیادی در تفکیک زباله‌های خشک و تر می‌کنند، اما مشکل اصلی در مدیریت زباله‌های آلی است که در تهران توان مدیریتی کافی وجود ندارد. تهران نزدیک به ۴.۵ تن زباله آلی تولید می‌کند و راه‌حل آن یا زباله‌سوزهای خوب است یا فرآیند حذف بی‌هوازی.

عبارت طلای کثیف به‌اشتباه جا افتاده و ما چیزی با این عنوان نداریم و مدیریت پسماند یکی از فرآیندهای هزینه‌بر است و در توان شهرداری‌ها نیست

بازیافت زباله با یک اپلیکیشن

همان‌گونه که پیش‌تر هم اشاره شد، تفکیک زباله از مبدأ از سوی خانوار و سرمایه‌گذاری روی این فرآیند، می‌تواند از صرف هزینه‌های آتی بکاهد. در این رابطه، مصطفی جوادی، کارآفرین در حوزه نوآوری‌های اجتماعی، در گفت‌وگو با صمت درباره اپلیکیشن «نگین‌بازیاب» که برنامه‌ای در راستای تفکیک پسماندهای خانگی است، گفت: از آنجایی که یکی از معضلات این روزهای شهرها، مدیریت پسماندها و حجم زیاد زباله‌های خانگی است، تصمیم گرفتیم در راستای یک برنامه منظم تا حد زیادی این معضل را برطرف کنیم. در مناطقی که در آن رفت‌وآمد زیادی وجود دارد، به‌همان میزان، حجم زباله‌ها به‌مرور زمان افزایش می‌یابد و تاکنون اقدام مناسبی هم از سوی شهرداری‌ها مشاهده نشده است، به‌همین دلیل تصمیم گرفتیم در حوزه مدیریت پسماند کارآفرینی کنیم.

به‌گفته جوادی، نخستین گامی که لازم است، برداشته شود، فرهنگ‌سازی و افزایش آگاهی مردم در زمینه بازیافت زباله است و در کنار آن، باید اقدامات فرهنگی موثری هم انجام داد. در واقع، باید برای درآمدزایی از پسماند و تاثیرگذاری در محیط‌زیست، فرهنگ‌سازی کرد. ما در ابتدا کارخانه بازیافت شیشه و پلاستیک را راه‌اندازی کردیم تا بتوانیم مواد اولیه لازم را تامین کنیم. گفتنی است، جدا کردن زباله از خانه‌ها تنها اقدام کافی نیست، چراکه از سوی زباله‌گردها در شهرها دوباره تجمیع یا از سوی ماشین‌های زباله ترکیب می‌شوند و در عمل جداسازی انجام‌شده توسط مردم به‌هدر می‌رود. مردم ابتدا باید یاد می‌گرفتند که چگونه پسماندهای خود را در منزل تفکیک کنند. برای مثال، نحوه دور ریختن شیشه، کاغذ و پلاستیک متفاوت است.

این کارآفرین خاطرنشان کرد: بهترین راه، تشویق افرادی است که به جمع‌آوری زباله‌ها می‌پردازند و همچنین افرادی که در خانه زباله‌های‌شان را تفکیک می‌کنند. خوشبختانه توانستیم از طریق طراحی یک اپلیکیشن و عضویت این ۲ گروه در آن، نظم مشخصی به فرآیند تفکیک زباله‌ها بدهیم.

وی ادامه داد: روش کار این‌گونه است که افراد از طریق آیکون‌های موجود در این اپلیکیشن، در هر زمان به کارکنان ماشین‌های جمع‌آوری زباله اطلاع می‌دهند که دارای چه میزانی از زباله خشک و قابل‌بازیافت هستند و آنها برای دریافت این زباله به محل اعزام می‌شوند.

جوادی گفت: در این شرایط افرادی که مسئولیت جمع‌آوری زباله را دارند، با ثبت اسم فردی که زباله را از وی دریافت کرده‌اند و مشخصات زباله بازیافتی، به‌صورت منظم زباله‌ها را از خانه‌ها به‌صورت تفکیک‌شده به‌سوی محل بازیافت، انتقال می‌دهند. وی در ادامه گفت: یکی از راهکارها برای جذب حداکثری مردم، قراردادهایی با مرکز خریدی دیگر، برای تخفیف محصولات به اعضای خود در این اپلیکیشن بستیم.

در حقیقت، این تخفیف‌ها به افرادی که به تفکیک زباله از منزل می‌پردازند، تعلق می‌گیرد. در پی آن، با بانک سامان هم قراردادی مبنی بر ارائه یک شماره حساب و کارت عابربانک به این افراد، امضا شد. به‌عبارت دیگر، هر فردی که پسماندهای خود را تحویل داد، پس از ثبت آن در اپلیکیشن، هزینه آن به اعتبار کارت پسماند بانک سامان واریز می‌شود. در واقع، وجهی بابت پسماندهای‌شان دریافت می‌کنند.

به‌گفته جوادی، افرد می‌توانند با کارت‌های اعتباری پسماند خود، حتی از سایت فروشگاهی خودمان هم خرید و همچنین، می‌توانند در سفر به کیش از تخفیفات در دریافت خدمات گوناگون استفاده کنند؛ باتوجه به اهمیت تولید داخلی، تمامی این تخفیف‌ها برای خرید کالاهای ایرانی و داخلی است.

سخن پایانی

به‌گفته کارشناسان، اینکه در کشور ما از تولید انرژی از پسماند استقبال چندانی نشده است، به ارزان بودن انرژی برمی‌گردد. از آنجایی که منابع نفت و گاز کشورمان تا حد زیادی تامین‌کننده انرژی در کشورمان است، طبیعی است که مصرف این انرژی نسبت به دیگر کشورها ارزان‌تر باشد، اما امروزه لزوم بهینه‌سازی مصرف به‌منظور تولید انرژی به‌شدت احساس می‌شود. روزانه چندین هزار تن پسماندهای شهری و خطرناک در سطح کشور تولید می‌شود؛ زباله‌هایی که برخی از آنها خطرناک هستند و آسیب‌های فراوانی به محیط‌زیست می‌زنند، اما می‌توانند منبعی برای تولید انرژی گرمایشی و الکتریکی باشند. بنابراین، تفکیک زباله‌های خشک و تر از ابتدا، همان حلقه گمشده مدیریت پسماند است که با سرمایه‌گذاری روی آن، می‌توان از هزینه‌های هنگفت، در بخش دفع و امحای زباله کاست. با این وجود، نگرش جامع و واحدی درباره چرخه پسماند در مدیریت آن وجود ندارد و بیشتر مدیران نهادهای دولتی مربوطه نظیر شهرداری‌ها با نگرش کسب سود به آن نگاه می‌کنند.

یادداشت

دانش‌بنیان‌ها بازیگران اصلی چرخه پسماند

حسن پسندیده ـ مدیر کل دفتر مدیریت پسماند سازمان حفاظت محیط زیست

مدیریت پسماند و چرخه انرژی، سیاستی است که در کشورهای توسعه‌یافته سابقه زیادی دارد، متاسفانه در کشور ما این جریان تنها تبدیل به علمی شد که در دانشگاه‌ها کمتر از آن صحبت می‌شود. به‌عبارت دیگر، تاکنون نتوانستیم استفاده چندان مهمی از آن در تولید انرژی کنیم و هیچ‌گاه بهره‌وری انرژی در استفاده از پسماندها مدنظر قرار داده نشد. در حالی که، کشورهای پیشرفته از همان ابتدای تولید پسماند و زباله‌ها آنها را وارد چرخه انرژی می‌کنند و در چرخه مصرف قرار می‌دهند. برای مثال، در شهر برلین با استفاده از زباله‌سوزهای عمومی، آب گرم شهر تامین می‌شود. در واقع، با زباله‌سوزی انرژی لازم برای آب گرم خانه‌ها و دیگر مراکز در شهر تولید می‌شود. از آنجایی که مصرف انرژی در کشوری نظیر آلمان هزینه زیادی دارد، چنین راهکارهایی به‌شدت مورداستقبال قرار گرفته است. در قانون دوم مدیریت پسماندها مشخص شده که مدیریت اجرایی کلیه پسماندها در محدوده شهرها جز پسماندهای صنعتی و ویژه، برعهده شهرداری‌ها است و خارج از محدوده شهر، برعهده بهیاری‌ها و خارج از محدوده بهیاری‌ها، برعهده بخشداری‌ها است و مدیریت اجرایی پسماندهای صنعتی و ویژه هم برعهده تولیدکننده است. بنابراین، متولیان این امر در زمینه مدیریت پسماند مشخص شده‌اند. در بخش کلان، سازمان حفاظت محیط‌زیست به‌عنوان یک دستگاه نظارتی نقش مهمی برعهده دارد. براساس قانون مدیریت پسماندها، همه سازمان‌ها و نهادها در این امر مکلف شده‌اند. بنابراین، برای مدیریت پسماند و جلوگیری از آثار زیانبار آن، مقررات و معیارهایی در این قانون پیش‌بینی شده است که چه اشخاص حقیقی و چه اشخاص حقوقی مکلف هستند که این قانون را رعایت کنند و همه دستگاه‌ها را مکلف به این امر کرده است که افزون بر کاهش میزان تولید پسماند، کالاهایی را تولید کنند که بازیافت آنها آسان‌تر است و از تولید مصنوعاتی که مخرب محیط‌زیست هستند، جلوگیری کنند یا به‌حداقل برسانند. در کل، وقتی صحبت از مدیریت اجرایی پسماندها می‌شود، به‌عبارتی، از یک کار مشارکتی سخن می‌گوییم که مراحلی از جمله تولید، نگهداری، حمل‌ونقل، پردازش و فعل و انفعالاتی را که مربوط به بازیافت و بی‌خطرسازی آنهاست، شامل می‌شود.

در مراحل یادشده، فناوری و دانش‌بنیان‌ها نقش مستقیم و مهمی دارند و متاسفانه آن‌گونه که باید و شاید بهره‌گیری جدی از آنها نشده است. در واقع، هنوز نتوانستیم هم به‌لحاظ نرم‌افزاری و هم در بخش سخت‌افزاری استفاده موثر از دانش‌بنیان‌ها و فناوران کنیم. بخشی از مدیریت پسماند هم، مربوط به مسئولیت‌های اجتماعی و همگانی و شامل عموم و مربوط به پسماندهای خانگی و شهری می‌شود. این بخش، نیازمند فرهنگ‌سازی و آموزش در مقیاسی وسیع است که کمابیش دانش‌بنیان‌ها در این عرصه هم می‌توانند نقش مهمی را ایفا کنند. مدیریت پسماندهای خانگی و اداری در مرحله روبنایی این چرخه قرار دارد؛ متاسفانه هنوز نتوانسته‌ایم آحاد جامعه را فرابخوانیم و زیرساخت‌ها را برای مشارکت حداکثری مردم فراهم کنیم. تولیدات دانش‌بنیان‌ها در مدیریت چرخه پسماند می‌توانند به مرحله بومی‌سازی هم برسند. در بخش عملیاتی متناسب با نوع پسماند، باید فناوری مناسب با آن را استفاده کرد، برای مثال، اگر پسماندی نیاز به سوزانده شدن یا دفن و بازیافت و دیگر اقدامات دارد، لازم است، ببینیم از چه دستاوردی می‌توان، در این زمینه بهره گرفت. ابتدا پسماندها باید به‌درستی جمع‌آوری شوند و در محل‌های مناسب که توانمندی‌های لازم را دارند، مدیریت دقیق انجام بگیرد. همان‌گونه که اشاره شد، در این فرآیند نقش بی‌بدیل فناوری‌های نو و فعالیت‌های شرکت‌های دانش‌بنیان بسیار حائزاهمیت و موثر است. باتوجه به اینکه شرکت‌های دانش‌بنیان ثابت کردند که در بخش‌هایی نظیر نانوفناوری، کشاورزی و ... می‌توانند نقش موثری داشته باشند، می‌توانیم با اعتماد هرچه بیشتر مدیریت پسماندها را به آنها بسپاریم. خوشبختانه کشور ما توانایی‌های بسیار زیادی در ایجاد فناوری‌های گوناگون به‌ویژه در زمینه محیط‌زیست و مدیریت پسماند دارد. پژوهشکده‌هایی نظیر صنعت نفت که توانسته است با فناوری پلاسما به امحای زباله بپردازد، یکی از این نمونه‌ها است، اما امروزه باید از این فناوری‌ها به‌صورت هرچه فراگیرتر در مقیاسی بالا بهره بگیریم.

تحلیل روز

سناریوهای تورمی در سال ۱۴۰۱

بررسی پیش‌بینی‌های تورم در سال جاری نشان می‌دهد در خوشبینانه‌ترین حالت تورم سال ۱۴۰۱ به ۴۲.۲ درصد خواهد رسید. این رقم ۲ درصد بیشتر از تورم سال گذشته بوده که رکورد ۱۱ سال به‌شمار می‌آید.

به گزارش اقتصادنیوز، تورم ماهانه در تیر ۷.۶ درصد کمتر از خرداد شده، اما هنوز در مقایسه‌های ماهانه سطح بالایی داشته است. جهش بالای رشد قیمت‌ها در پایان بهار آغاز شده که تحت تاثیر حذف ارز ۴ هزار و ۲۰۰ از برخی کالاها بود. این اتفاق را برخی کارشناسان شوکی زودگذر در اقتصاد ایران می‌دانند.

برخی دیگر نیز معتقدند این رشد نرخ به‌سادگی تخلیه نخواهد شد و تبعات تورمی آن همچنان در اقتصاد باقی خواهد ماند، این در حالی است که کارشناسان دسته اول در راستای حمایت از اقدام دولت آمارهای تورمی را با سال گذشته مقایسه می‌کنند. این عده معتقدند هنوز باوجود سیاست اخیر برخی رکوردها در افزایش قیمت‌ها که در سال ۹۹ و ۱۴۰۰ به ثبت رسیده شکسته نشده است.

اما برای آنکه بتوان ارزیابی دقیقی از وضعیت تورم در حال و آینده داشت خوب است سراغ داده‌های طبقه‌بندی شده مرکز آمار در زمینه شاخص نرخ مصرف‌کننده برویم. به‌طور کلی به‌منظور محاسبه تورم ثبت شده در مقاطع مختلف باید از متوسط رشد شاخص نرخ مصرف‌کننده در هر بازه زمانی استفاده کرد.

این رشد نشان می‌دهد به‌طور میانگین در سناریوهای مختلف چه تورمی در پایان سال به ثبت خواهد رسید. موضوعی که تا حدی معین می‌کند سیاست‌گذار چه رویکردی را در ادامه کنترل رشد تورم باید به‌کار بگیرد؟ برای این هدف در این بررسی چند سناریو در نظر گرفته شده است.

▣ سناریوی اول: رشد ماهانه تیر

طبق داده‌های مرکز آمار تورم ماهانه درتیر ۴.۶ درصد به‌دست آمد. اگر این تورم تا پایان سال ادامه پیدا کند و هر ماه این میزان به شاخص نرخ مصرف‌کننده افزوده شود در نهایت تورم نقطه‌ای اسفند به ۸۰ درصد خواهد رسید که در بین سناریوهای مختلف سطح بالایی دارد. در ادامه تصور کنیم رشد نرخ متوسط ۴ ماه اخیر را در ادامه ثبت کند.

▣ سناریوی دوم: رشد متوسط چهارماهه

در حالت بعدی محاسبه می‌کنیم از ابتدای امسال تا پایان تیر به‌طور متوسط در هر ماه شاخص نرخ مصرف‌کننده چه افزایشی داشته است؟ این رقم در ۴ ماه گذشته ۵.۸ درصد بوده و فرض می‌کنیم مسیر مذکور تا پایان سال نیز ادامه داشته باشد. در این صورت آمارها نشان می‌دهند تورم محاسبه‌شده در اسفند امسال ۹۸ درصد بوده که البته بالاترین سطح ممکن تلقی می‌شود و به‌نوعی احتمال شکل‌گیری این تورم بعید به‌نظر می‌رسد، اما در صورت وقوع چنین رویدادی تورم سالانه ۶۶.۸ درصد خواهد شد.

▣ سناریوی سوم: رشد دوازده‌ماهه منتهی به تیر ۱۴۰۱

در ادامه اگر بازه بررسی را وسعت دهیم، میانگین تورم متناسب با رشدهای نرخ در مقطع جدید تغییر خواهد کرد. در همین زمینه تورم ماهانه میانگین در بازه دوازده‌ماهه منتهی به تیر طبق داده‌های مرکز آمار برابر با ۳.۶۷ درصد بوده که در نهایت تورم نقطه‌ای در پایان اسفند را به ۶۷.۵ درصد می‌رساند.

در این صورت تورم سالانه ۱۴۰۱ نیز به ۵۵.۱ درصد خواهد رسید که هرچند از حالت‌های قبلی کمتر است اما هنوز هم در سطح بالایی قرار دارد.

▣ سناریوی چهارم: رشد متوسط تورم در سال قبل

اما در صورتی که بخواهیم تورم ثبت‌شده در سال جاری را دور از اثر شوک تورمی خرداد بررسی کنیم باید میانگین سرعت افزایش نرخ در سال گذشته را در برآورد تورم در پایان سال موردارزیابی قرار دهیم. در این آمارها تورم میانگین ۲.۵ درصد در سال ۱۴۰۰ ثبت شده که در نهایت تورم نقطه‌ای در پایان سال ۱۴۰۱ را به ۵۳.۲ درصد خواهد رسانید. این روند در نهایت به تورم ۴۹ درصدی در سال ۱۴۰۱ منجر خواهد شد که هنوز هم در مقایسه با تورم سال‌های گذشته سطح بالایی به‌شمار می‌آید.

افزایش ۷۶۲ هزار و ۴۹۰ میلیارد تومانی نقدینگی

بررسی روند حجم نقدینگی از پایان سال ۱۴۰۰ تا پایان شهریور حاکی از آن است که در این مدت حدود ۷۶۲ هزار و ۴۹۰ میلیارد تومان به حجم این متغیر افزوده شده است.

به گزارش اخباربانک، براساس آخرین آمار بانک مرکزی حجم نقدینگی در پایان شهریور به ۵۵۹۴ هزار و ۹۳۰ میلیارد تومان رسیده، این در حالی است که این رقم در مدت مشابه سال قبل، ۴۰۶۷ هزار و ۶۰۰ میلیارد تومان بوده است.

در این بین، بررسی روند حجم نقدینگی از پایان سال ۱۴۰۰ تا پایان شهریور حاکی از آن است که در این مدت حدود ۷۶۲ هزار و ۴۹۰ میلیارد تومان به حجم این متغیر افزوده شده است.

در ۶ ماه سال گذشته نیز حجم نقدینگی از ۳۴۷۶ هزار و ۱۷۰ میلیارد تومان در پایان اسفند سال ۱۳۹۹ به ۴۰۶۷.۶ هزار میلیارد تومان در شهریور رسیده و در این مدت حدود ۵۹۱ هزار و ۴۳۰ میلیارد تومان به حجم نقدینگی زیاد شده، این در حالی است که بانک مرکزی در جدیدترین گزارش خود اعلام کرده نرخ رشد نقدینگی (۱۲ماه) از ۴۰.۵ درصد در پایان شهریور سال گذشته به ۳۵ درصد در پایان شهریور ۱۴۰۱ کاهش یافته و رشد پایه پولی در ۱۲ ماه منتهی به شهریور سال ۱۴۰۱ هم ۳۳.۱ درصد بوده است.

البته، نرخ رشد پایه پولی در پایان شهریور سال گذشته ۳۹.۵ درصد ثبت شده بود.

از سوی دیگر، بانک مرکزی معتقد است رشد نقدینگی و پایه پولی کماکان در سطوح بالایی قرار دارند و لازم است با سرعت و شدت بیشتری تا رسیدن به سطح مطلوب و هدف‌گذاری شده خود طی روندی مستمر و پایدار کاهش یابند.

بانک مرکزی به گزارش صمت پاسخ داد

استمرار کاهش نرخ تورم

گروه بانک‌وبیمه
editor@smtnews.ir

روز یکشنبه روزنامه صمت در گزارشی به بررسی شرایط تورم در ماه‌های گذشته و پیش‌بینی وضعیت این شاخص کلان تا پایان سال ۱۴۰۱ از نگاه کارشناسان پرداخت. در این گزارش کارشناس اقتصادی مربوطه پیش‌بینی کرده بود تا پایان سال ۱۴۰۱ نرخ تورم دورقمی و بالای ۴۰ درصد خواهد ماند. بانک مرکزی به این گزارش روز یکشنبه روزنامه صمت مبنی بر «وعده انتخاباتی که محقق نشد/پایان ۱۴۰۱ با تورم ۴۰ درصدی» واکنش نشان داده و در جوابیه‌ای که به دفتر نشریه ارسال کرده، سعی کرده توضیحاتی پیرامون رشد نرخ تورم بدهد. روزنامه صمت توضیحات بانک مرکزی را بدون کوچک‌ترین دخل و تصرفی در محتوا و نگارش در ذیل منتشر کرده است.

عکس: صمت

در نتیجه اقدامات دولت سیزدهم رشد نقدینگی و پایه پولی و نرخ تورم در یک سال اخیر (از شهریور ۱۴۰۰ تاکنون) کاهش معنی‌داری را تجربه کرده‌اند؛ هرچند کماکان در سطوح بالایی قرار دارند و لازم است با سرعت و شدت بیشتری تا رسیدن به سطح مطلوب و هدف‌گذاری شده خود طی روندی مستمر و پایدار کاهش یابند

طبق آمارهای منتشرشده بانک مرکزی نرخ رشد نقدینگی (۱۲ ماهه) از ۴۰.۵ درصد در پایان شهریور سال گذشته به ۳۵ درصد در شهریور ۱۴۰۱ کاهش یافته و رشد پایه پولی در ۱۲ ماه منتهی به شهریور سال ۱۴۰۱ هم ۳۳.۱ درصد بوده است. این در حالی است که نرخ رشد پایه پولی در پایان شهریور ۱۴۰۰ رقم ۳۹.۵ درصد را ثبت کرده بود؛ یعنی کاهش ۶.۴ درصدی.

همچنین براساس محاسبات انجام شده توسط بانک مرکزی نرخ تورم در شهریور ۱۴۰۰ به رقم ۵۹.۳ درصد رسیده بود (بالاترین تورم ۷۰ سال اخیر اقتصاد ایران) اما در یک سال اخیر روند نزولی داشت؛ به‌طوری که در پایان مرداد امسال به ۴۰.۱ درصد کاهش یافته است.

عمده رشد نقدینگی و پایه پولی هم از سال ۹۲ آغاز شده و با استقراض‌های پی در پی از بانک مرکزی توسط دولت گذشته، ادامه یافت که نتیجه آن ایجاد تورم بود.

به‌گونه‌ای که حجم نقدینگی در مرداد ۱۳۹۲ همزمان با شروع بکار دولت یازدهم ۶۴۰ هزار میلیارد تومان بود که در پایان شهریور ۱۴۰۰ (پایان دولت دوازدهم) این رقم به ۴ هزار و ۶۸ هزار میلیارد تومان رسید.

حجم پایه پولی نیز از ۹۶.۳ هزار میلیارد تومان درمرداد ۱۳۹۲ به ۵۱۹ هزار میلیارد تومان در پایان شهریور ۱۴۰۰ رسید که نتایج آن در قالب «خلق پول و تورم محض» در سال‌های گذشته بر همگان روشن است!

▣ جلوگیری از خلق پول

در این شرایط بود که اقدامات دولت سیزدهم در زمینه کنترل رشد نقدینگی مشتمل بر کنترل رشد پایه پولی و خلق پول بانکی به‌عنوان عوامل تورم‌ساز گذشته آغاز شد.

پرهیز از پولی‌سازی کسری بودجه از طریق هماهنگی میان بانک مرکزی و ارکان اقتصادی دولت، پیگیری برنامه اصلاح نظام بانکی و کنترل بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی، ثبات‌بخشی به بازار ارز، مدیریت انتظارات تورمی، نظارت بر تغییرات نرخ کالاها و خدمات و تامین مناسب کالاهای اساسی و مواد اولیه و واسطه‌ای لازم برای بخش تولید، اقداماتی است که در یک سال گذشته در جهت کاهش نرخ تورم آغاز شده و استمرار خواهد داشت.

▣ ثبات بازار ارز

در این زمینه باید توجه داشت به‌دنبال سیاست‌های به‌کارگرفته شده و اقدامات اجرایی در زمینه مدیریت موثرتر روند تحولات کل‌های پولی، ثبات‌بخشی به بازار ارز، نظارت بر نرخ کالاها و خدمات و تامین مناسب کالاهای اساسی، نرخ تورم نیز از شهریور ۱۴۰۰ به بعد روند نزولی به خود گرفت.

روند تورم ماهانه نیز تقریبا مشابه همین روند ذکرشده برای تورم دوازده‌ماهه و نقطه به نقطه بوده، به‌طوری‌که از ۳.۹ درصد در شهریور سال ۱۴۰۰ به ۱.۳ درصد در اسفند سال ۱۴۰۰ رسید.

در ماه‌های فروردین و اردیبهشت نیز با افزایش اندکی همراه بود، اما در خرداد متاثر از اجرای طرح مردمی‌سازی یارانه‌ها تورم ماهانه ۱۲.۵ درصدی به ثبت رسید و در ادامه طی ماه‌های تیر و مرداد با کاهش قابل‌توجه همراه بوده است.

▣ شناسایی عوامل تورم

همان‌طور که اعداد و ارقام گویا است برنامه‌های کنترل تورم ازسوی دولت سیزدهم با شناسایی و کنترل عوامل تورم‌ساز، با جدیت پیگیری می‌شود؛ هرچند اجرای تکلیف قانونی در زمینه مردمی‌سازی یارانه‌ها باتوجه به اینکه اصلاح اساسی در نرخ کالاهای اساسی را در پی داشت با افزایش تورم همراه بود، اما در حال حاضر تبعات تورمی اجرای طرح تخلیه شده و مطابق انتظار روند قیمت‌ها به حالت طبیعی خود بازگشته است.

بنابراین نمی‌توان با کتمان اقدامات دولت، تحولات این مدت یکساله را نادیده گرفت؛ کما اینکه باید توجه داشت دولت نسبت به این تحولات بی‌تفاوت نبوده و با تخصیص یارانه معیشتی، جبران آسیب‌های دهک‌های مختلف درآمدی را با جدیت پیگیری کرده که این یارانه جبرانی توانست به میزان قابل‌توجهی قدرت خرید از دست رفته ناشی از این اصلاح قیمتی را به خانوارها بازگرداند.

▣ تمرکز بر کنترل تورم

بر این اساس و تاکید بر هماهنگی بین سیاست‌های پولی و مالی و وجود استراتژی مشخص، دولت سیزدهم از آغاز فعالیت خود، کنترل تورم را به‌عنوان یکی از اولویت‌های جدی خود مطرح کرده و مورد پیگیری قرار داده است.

در این زمینه مجموعه‌ای از سیاست‌ها و اقدامات در حوزه‌های مختلف برای شناسایی و کنترل عوامل موثر بر تورم تدوین شده و مورد پیگیری و اقدام قرار گرفته که کنترل رشد نقدینگی تنها یکی از این اقدامات است.

سایر اقدامات لازم نیز در حوزه‌هایی مانند برقراری توازن بودجه دولت و کاهش کسری بودجه با مدیریت همزمان هزینه‌ها و درآمدها، اصلاح نظام بانکی و کاهش ناترازی بانک‌ها، مدیریت انتظارات تورمی و تقویت بخش تولید و عرضه کالاها و خدمات در کشور موردتوجه و اهتمام دولت قرار داشته است.

در نتیجه اقدامات صورت گرفته، رشد نقدینگی و پایه پولی و نرخ تورم طی یک سال اخیر (از شهریور ۱۴۰۰ تاکنون) کاهش معنی‌داری را تجربه کرده‌اند؛ هرچند کماکان در سطوح بالایی قرار دارند و لازم است با سرعت و شدت بیشتری تا رسیدن به سطح مطلوب و هدف‌گذاری شده خود طی روندی مستمر و پایدار کاهش یابند.

نرخ رشد نقدینگی (دوازده‌ماهه) از ۴۰.۵ درصد در پایان شهریور ۱۴۰۰ با طی روندی نسبتا کاهشی، در شهریور ۱۴۰۱ معادل ۳۷.۵ درصد بوده است.

لازم به توضیح است که حدود ۲.۵ درصد از رشد نقدینگی در دوازده‌ماهه منتهی به پایان شهریور سال ۱۴۰۱ مربوط به اضافه شدن اطلاعات خلاصه دفترکل دارایی‌ها و بدهی‌های بانک مهر اقتصاد به اطلاعات خلاصه دفترکل دارایی‌ها و بدهی‌های بانک سپه (به‌واسطه ادغام بانک‌های متعلق به نیروهای مسلح در بانک سپه) و فاقد آثار پولی است؛ به‌عبارت دیگر در صورت تعدیل اثرات پوشش آماری مذکور، نرخ رشد نقدینگی (دوازده‌ماهه) در پایان شهریور سال جاری نسبت به پایان شهریور سال گذشته، ۳۵ درصد خواهد بود.

▣ پایه پولی

رشد پایه پولی در دوازده‌ماهه منتهی به شهریور ۱۴۰۱ هم ۳۳.۱ درصد بوده، این در حالی است که رشد پایه پولی در پایان شهریور ۱۴۰۰ رقم ۳۹.۵ درصد را ثبت کرده بود.

تغییر رفتار مشهود پایه پولی از زمان شروع به کار دولت سیزدهم را به‌طور عمده می‌توان ناشی از سختگیری مقامات دولت در پولی کردن کسری بودجه و حتی تسویه تنخواه دولت قبل دانست.

دولت سیزدهم در شروع به کار خود با کسری بودجه سنگین ناشی از عدم تحقق منابع پیش‌بینی شده در قانون بودجه ۱۴۰۰ مواجه بود.

علاوه بر این، تسویه ۵۵ هزار میلیارد تومان تنخواهی که دولت قبل از بانک مرکزی برای هزینه‌های خود دریافت کرده بود به دولت سیزدهم موکول شده بود.

در این شرایط کار دولت سیزدهم برای جلوگیری از وخیم‌تر شدن رشد پایه پولی سخت‌تر شد.

با این حال دولت سیزدهم برای حل شکاف عمیق میان منابع و مصارف خود و در نهایت جلوگیری از پولی شدن کسری بودجه، دو اقدام عمده را در پیش گرفت؛ از یک سو تمام تلاش خود را برای کنترل هزینه‌ها به کار بست و در تخصیص بودجه صرفا اولویت‌های اساسی کشور را در نظر گرفت و ازسویی دیگر با پیگیری سیاست‌هایی موفق شد در ماه‌های باقیمانده از سال ۱۴۰۰ منابع خود را به مقدار چشمگیری افزایش دهد تا مانع رشد پایه پولی از ناحیه کسری بودجه شود.

▣ جلوگیری از خلق پول

لازم به ذکر است اقدامات انجام شده در زمینه کنترل رشد نقدینگی مشتمل بر کنترل رشد پایه پولی و خلق پول بانکی، پرهیز از پولی‌سازی کسری بودجه از طریق هماهنگی میان بانک مرکزی و ارکان اقتصادی دولت، پیگیری برنامه اصلاح نظام بانکی و کنترل بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی، ثبات‌بخشی به بازار ارز، مدیریت انتظارات تورمی، نظارت بر تغییرات نرخ کالاها و خدمات و تامین مناسب کالاهای اساسی و مواد اولیه و واسطه‌ای لازم برای بخش تولید در کاهش نرخ تورم و استمرار آن در آینده نقش موثری دارند.

همچنین دولت سیزدهم خود را متعهد و ملزم به رعایت انضباط مالی و مدیریت هزینه‌ها و کسب درآمدهای پایدار کرده است.

این تعهد و التزام عملی در عملکرد شش‌ماهه مالی دولت به‌خوبی نمایان است؛ به‌طوری که در شش ماه نخست امسال درآمدهای عمومی دولت از رشد ۵۹.۲ درصدی برخوردار بود، این در حالی است که هزینه‌های جاری دولت تنها با رشد ۳۰.۷ درصدی مواجه بوده است.

▣ جبران کسری تراز عملیاتی

در نتیجه اقدامات یادشده، کاهش ۱۹.۶ درصدی کسری تراز عملیاتی و ۱۰۱.۷ درصدی کسری تراز عملیاتی و سرمایه‌ای (کسری بودجه دولت) باعث شده در این مقطع زمانی (شهریور سال ۱۴۰۱) استفاده از تنخواه‌گردان بانک مرکزی که واجد آثار پولی ناشی از عملیات مالی دولت است، با کاهش قابل‌توجه ۹۱.۶ درصدی نسبت به شهریور سال ۱۴۰۰ همراه شود که این نشان از اهتمام دولت در جهت انضباط‌بخشی به سیاست‌های مالی دولت و هماهنگی آن با سیاست‌های پولی بانک مرکزی در یک سال گذشته دارد.

در مجموع، دولت خود را متعهد به کنترل تورم و کاهش آن به سطوح پایین، پایدار و پیش‌بینی‌پذیر در میان‌مدت می‌داند و دستیابی به این هدف را با اولویت و اهتمام بالایی در کنار اهداف دیگری مانند حمایت از رشد اقتصادی و اشتغال دنبال می‌کند.

البته، تحقق این هدف مستلزم همکاری و هماهنگی مطلوبی میان ارکان مختلف تصمیم‌گیری، سیاست‌گذاری و اجرای آنها در مجموعه دولت و سایر ارکان حاکمیت است که این موضوع توسط ستاد هماهنگی اقتصادی دولت و سایر ارکان ذی‌ربط دنبال می‌شود.

عمده رشد نقدینگی و پایه پولی از سال ۹۲ آغاز شده و با استقراض‌های پی در پی از بانک مرکزی توسط دولت گذشته، ادامه یافت که نتیجه آن ایجاد تورم بود

آبان و نفس‌تنگی‌هایش

آیدا فریدی: اگر این نامش خفگی نیست، شما معادل دیگری برایش انتخاب کنید. ببینید اکنون به‌جای خفگی چه واژه مناسب‌تری می‌شود، جایگزین کرد. این تصاویر ذره‌ای، تنها ذره‌ای از آن حجم خفقان است. خفقان با چیزی شبیه گلودردهای منقطع آغاز می‌شود، بعد حجم خفگی پایین‌تر می‌رود و همزمان با پایین رفتن آنجا که به قفسه سینه نزدیک می‌شود، سنگین‌تر می‌شود. و بعد سنگینی آغاز می‌شود، آن نوع سنگینی که آدم را می‌بلعد. برای ما ساکنان تهران که این روزها در بمباران اخبار مخاطبان و مشتریان تشنه خبریم، آلودگی هوا گویا مثل همیشه دیگر خبر جنجالی نیست. اما این سوزش چشم و این گلوی پر از درد و سری که گیج می‌خورد شاید ربطی به حجم اخبار نداشته باشد.

به هر حال ما در این شهر به چنین هوای کدری عادت کرده‌ایم. حالا آبی آسمان که به‌واسطه وزش اندک بادی هویدا می‌شود، انگار نصیب و قسمتی است که باید غنیمت شمردش. آسمان آبی و هوای پاک آرزوی ما است.

گزارش تصویری این شماره صمت با موضوع آلودگی هوای پایتخت و برخی شهرهای اطراف تهران و شهرهای بزرگ دیگر تهیه شده است. با این پرسش که مگر حق بهره‌مندی از هوای پاک و آسمان آبی از بدوی‌ترین و حیاتی‌ترین حقوق انسان‌ها نیست؟

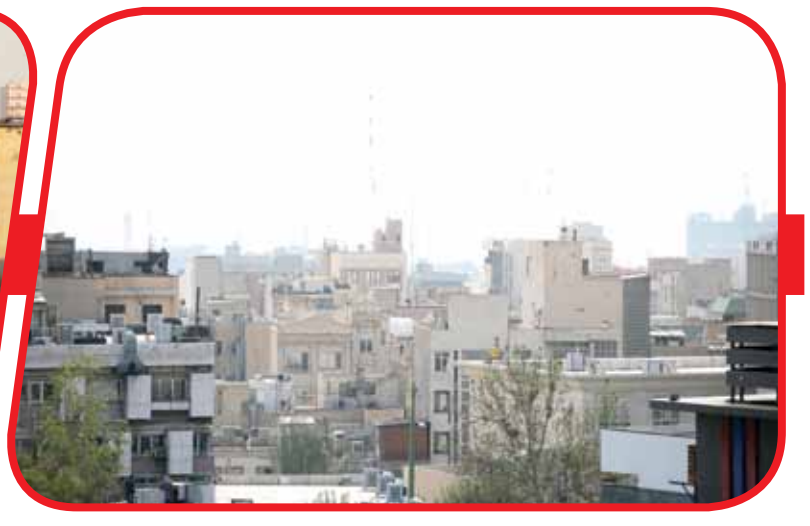

عکس‌ها: آیدا فریدی

چهارشنبه
۱۱ آبان ۱۴۰۱- ۷ ربیع‌الثانی ۱۴۴۴ - ۲ نوامبر ۲۰۲۲- شماره ۲۱۸۷-پیاپی۳۵۰۵

صمت
صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»
مدیرمسئول: ناصر بزرگمهر
سردبیر:عاطفه خسروی

تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر: ۸۸۷۲۲۷۴۰- پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
سازمان آگهی‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۳ - ایمیل آگهی‌ها: ads.smtnews@gmil.com
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم‌مقام فراهانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶- کد پستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: هنر سرزمین سبز

www.smtnews.ir info@smtnews.ir
telegram.me/smtnews instagram.com/smtnewspaper
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه صمت با رتبه ۱
در میان روزنامه‌های تخصصی مقام ۱
در میان روزنامه‌های اقتصادی مقام ۲

عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

زیان اقتصادی آلودگی هوا چقدر است؟

«هیچ‌کس از آلودگی هوا ایمن نیست. سازمان ملل در روز جهانی محیط‌زیست هشدار داد که از هر ۱۰ نفر روی زمین، ۹ نفر هوای آلوده تنفس می‌کنند. براساس آمار سازمان جهانی بهداشت، این مسئله به بحران جهانی مرگ تبدیل شده است. هر سال حدود ۷ میلیون نفر بر اثر آلودگی هوا جان‌شان را از دست می‌دهند. سوزاندن سوخت‌های فسیلی برای انرژی، حمل‌ونقل و صنعت، عامل اصلی آلودگی هواست. همان‌طور که عامل گرم شدن زمین و انتشار کربن نیز سوخت‌های فسیلی هستند.» مجمع جهانی اقتصاد، چنین از آلودگی هوا و خطرات آن می‌نویسد. چنانچه آلودگی هوا سالانه ۲۲۵ میلیارد دلار از اقتصاد جهان را از بین می‌برد. اقتصاد ایران نیز هر سال ۲.۳ درصد از تولید ناخالص داخلی خود را به‌دلیل آلودگی هوا از دست می‌دهد.

کاهش بهره‌وری و کیفیت زندگی

براساس یک مطالعه مشترک که از طرف بانک جهانی و موسسه معیارها و ارزیابی سلامت (IHME) انجام شده، آلودگی هوا به‌واسطه کاهش بهره‌وری و تخریب کیفیت زندگی، هزینه‌ای معادل ۵ هزار میلیارد دلار به اقتصاد جهانی تحمیل می‌کند. برآوردها حاکی از آن است که از هر ۱۰ مرگ، یکی به‌واسطه امراض ناشی از آلودگی هوا یا وخیم‌تر شدن بیماری ناشی از دسترسی نداشتن به هوای پاک به ثبت رسیده است.

این مشکل در کشورهای در حال توسعه حادتر است. کودکان زیر ۵ سال در کشورهای در حال توسعه ۶۰ برابر بیش از کشورهای با درآمد بالا در معرض ریسک آلودگی هوا قرار دارند.

در گزارش فوق ضرر و زیان‌های اقتصادی ناشی از آلودگی‌ها از جمله هزینه‌های بهداشتی و آثار سوء بر کاهش بهره‌وری در بخش کشاورزی محاسبه نشده و اگر آنها هم لحاظ شوند، هزینه‌های واقعی در اقتصاد جهانی بیش از ۵ هزار میلیارد دلار است.

مسئله آلودگی در ایران به‌ویژه در شهرهای بزرگ نیز از اهمیت زیادی برخوردار شده و آلودگی شدید هوای تهران در هفته اخیر که می‌تواند تا ماه‌های پایانی سال نیز تداوم یابد، لزوم توجه ویژه و فارغ از راه‌حل‌های مسکن‌گونه و کوتاه‌مدت را دوچندان می‌کند.

متاسفانه سازکارهای اقتصادی نیز نه فقط در کاهش آلودگی متمرکز نشده‌اند، بلکه خود به مشوقی برای استفاده بیشتر از خودروهای آلاینده تبدیل شده‌اند.

آلودگی هوا هر دقیقه جان ۱۳ نفر را می‌گیرد

براساس گزارش مجمع جهانی اقتصاد، آلودگی هوا هر ساعت ۸۰۰ نفر را به کام مرگ می‌کشد؛ به‌بیانی دیگر، هر دقیقه ۱۳ نفر جان خود را به‌خاطر آلودگی هوا از دست می‌دهند. آلودگی هوای خانگی نیز هر سال باعث مرگ ۳.۸ میلیون نفر می‌شود. اغلب این مرگ‌ها در کشورهای در حال توسعه اتفاق می‌افتد که ۶۰ درصد آن نیز در میان زنان و بچه‌هاست.

۹۳ درصد کودکان جهان، در مناطقی که هوای آن آلوده است، زندگی می‌کنند. ۹۷ درصد شهرهای جهان در کشورهای دارای درآمد پایین و متوسط، دستورالعمل‌های سازمان جهانی بهداشت را برای سطح کیفیت هوا رعایت نمی‌کنند. در کشورهایی با درآمد بالا نیز، ۲۶ درصد شهرها این دستورالعمل‌ها را اجرا نکرده‌اند.

در امریکا، آلودگی هوا هر سال ۵ درصد تولید ناخالص داخلی این کشور را از بین می‌برد. این رقم در سال ۲۰۱۴، ۷۹۰ میلیارد دلار بود.

یک گزارش بانک جهانی باعنوان «گزارش ۲۰۱۹ وضعیت هوای جهان» نشان می‌دهد ۴ میلیارد نفر از مردم جهان در شرایط آب‌وهوایی ناسالم زندگی می‌کنند که براساس این تحقیق، ایران نیز یکی از کشورهایی با بیشترین میزان آلودگی هوا به‌شمار می‌آید.

رابطه آلودگی هوا با اقتصاد

نیویورک‌تایمز در گزارشی می‌نویسد: «مطالعات زیادی اثبات می‌کنند که آلودگی هوا، روی آموزش و درآمدهای اقتصادی اثر مستقیم دارد. زمانی که حال فردی بد باشد، عملکردش در مدرسه و دانشگاه یا در محیط کار با اختلال مواجه می‌شود. همین اختلال، بهره‌وری را کاهش می‌دهد. از طرف دیگر، اگر عملکرد فرد در مدرسه و محیط کار به‌دلیل مشکلات سلامتی ایجاد شده باشد، تهدید آن بلندمدت است و روی بهره‌وری آموزشی و اقتصادی اثر بلندمدت دارد.»

طی سال‌های اخیر، آلودگی فزاینده هوا یکی از اصلی‌ترین چالش‌های کل جهان بوده‌است. این چالش تنها سلامت و جان انسان‌ها را درگیر نمی‌کند، بلکه سالانه ۲۲۵ میلیارد دلار از اقتصاد جهان را نیز از بین می‌برد و بیشترین آسیب را نیز کشورهای جنوب آسیا تجربه می‌کنند.

مطالعات جدید سازمان همکاری و اقتصاد بین‌المللی درباره آلودگی هوا و اثرات اقتصادی آن، نشان داده هر سال میلیاردها دلار از اقتصاد جهان به‌خاطر آلودگی هوا از بین می‌رود و حجم آن تا سال ۲۰۶۰، چندین برابر خواهد شد.

این سازمان می‌نویسد: «آلودگی هوا روی سلامتی انسان و کشاورزی اثر می‌گذارد؛ به همین ترتیب، طیفی از اثرات را ایجاد می‌کند. در دهه‌های پیش رو، این اثرات گسترده‌تر خواهد شد. افزایش فعالیت‌های اقتصادی و تقاضای انرژی منجر به افزایش شدید آلودگی هوا خواهد شد. افزایش انتشار اوزون و PM۲.۵ تاثیرات جدی بر اقتصاد خواهد داشت. برآورد می‌شود هزینه‌های آلودگی هوا تنها در منطقه OECD از ۲۱ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۵ به ۱۷۶ میلیارد دلار در سال ۲۰۶۰ برسد. همچنین در سال ۲۰۶۰ تعداد روزهای از دست رفته کار به‌خاطر آلودگی هوا که روی بهره‌وری نیروی کار اثر مستقیم دارد، به ۳.۷ میلیارد در سطح جهان می‌رسد.

در ایران مطالعات دقیقی برای برآورد هزینه اقتصادی آلودگی هوا انجام نشده است. محسن طباطبایی، دبیر انجمن علمی اقتصاد شهری ایران گفته بود هزینه آلودگی هوای تهران در سال ۹۱، براساس واقعی‌سازی قیمت‌ها با نرخ تورم، ۶ هزار میلیارد و ۶۷۰ میلیون تومان برآورد شده بود.

براساس گزارش بانک جهانی نیز هر سال ۲.۳ درصد تولید ناخالص داخلی ایران به‌خاطر آلودگی هوا از بین می‌رود و ۲۱ هزار نفر به‌خاطر این آلودگی جان خود را از دست می‌دهند. همچنین براساس گزارش بانک جهانی، آلودگی هوا برای خاورمیانه و شمال افریقا ۹ میلیارد دلار هزینه دارد که بیشترین آن، متوجه ایران و مصر است.

سخن پایانی

تجارب جهانی و استمرار هرساله مشکل آلودگی هوای تهران و شهرهای بزرگ کشور لزوم یک نگاه سیستماتیک و تدوین یک سیاست همه‌جانبه به‌دور از راه‌های کوتاه‌مدت و بی‌اثر را ضروری می‌سازد. حل مسئله آلودگی هوای تهران راهی جز بهره‌گیری از سازکارهای اقتصادی به‌منظور پرهزینه ساختن استفاده از خودروهای شخصی از طریق افزایش نرخ سوخت و اعمال عوارض بر خودروها در شهرهای پرتردد کشور ندارد و با انتظار کشیدن برای وزش باد یا ریزش نزولات آسمانی، در بر همان پاشنه قدیمی خواهد چرخید.

دریچه

تاثیر ۵۹ درصدی وسایل نقلیه در آلودگی هوای تهران

وسایل نقلیه ۵۹ درصد و منابع ساکن ۴۱ درصد در انتشار آلودگی هوا نقش دارند. معاون نظارت و پایش حفاظت محیط‌زیست استان تهران ضمن بیان این مطلب گفت: باتوجه به اینکه آلاینده شاخص به‌ویژه در نیمه دوم سال ذرات معلق کمتر از ۲.۵ میکرون است، عمدتا واحدهای صنعتی و پالایشگاهی مراکزی هستند که می‌توانند در انتشار آلودگی هوا نقش داشته باشند.

به گزارش ایسنا زهره عبادتی گفت: خوشبختانه در قانون هوای پاک برای خروجی‌های غیراستاندارد صنایع یعنی واحدهای صنعتی جرم‌انگاری شده و محیط‌زیست نیز با آنها برخورد می‌کند.

با مشاهده غیراستاندارد بودن خروجی واحدها در گشت و پایش‌ها یا نمونه‌برداری‌های انجام شده به واحدها تذکر داده می‌شود و واحدها در صورت بی‌توجهی به اخطاریه زیست‌محیطی به مراجع قضایی معرفی می‌شوند. در این شرایط جلوی فعالیت آنها گرفته می‌شود یا به نصب سیستم‌های کنترلی ملزم می‌شوند.

عبادتی در ادامه گفت: اکنون حدود ۳۰ تا ۳۱ سیستم تصفیه فاضلاب شهری در استان تهران وجود دارد که فاضلاب شهر را جمع‌آوری و تصفیه می‌کنند.

وی اضافه کرد: در تهران هنوز شبکه جمع‌آوری فاضلاب تکمیل نشده و تصفیه‌خانه‌ها تنها شامل بخشی از مناطق می‌شوند. شبکه طراحی‌شده، برای برخی مناطق پاسخگو نیست و باید سیستم تصفیه فاضلاب لوکال (محلی) نصب شود. مجوزها از محیط‌زیست گرفته شده و شرکت آب و فاضلاب اکنون در حال انجام اقداماتی است.

معاون نظارت و پایش سازمان حفاظت محیط‌زیست استان تهران تاکید کرد: تمامی شهرها و روستاها باید مجهز به سیستم تصفیه فاضلاب باشند. در روستاها سیستم تصفیه فاضلاب بسیار کم است، به‌طوری که کمتر از ۱۰ روستای استان تهران دارای این سیستم هستند. در شهرها وضعیت بهتر است و برخی سیستم‌ها به بهره‌برداری رسیده است.

تعدادی در دست ساخت هستند و تعدادی نیز مجوز مورد نیاز را از محیط‌زیست دریافت کرده، اما هنوز اقدام قابل‌توجهی انجام نداده‌اند.

وی با اشاره به تداوم خشکسالی همزمان با ورود به فصل سرما ادامه داد: اکنون در حال تجربه شرایط خشکسالی و سال‌های کم‌بارش هستیم. بدین جهت به‌طور قطع باید یکی از اولویت‌های استان به لحاظ استفاده دوباره از آب، مبارزه با خشکسالی، تغذیه آبخوان‌ها، فرونشست زمین، جلوگیری از آلودگی آب‌های زیرزمینی و... توسعه و تکمیل سیستم‌های تصفیه فاضلاب باشد.

به‌گفته عبادتی براساس گزارش شرکت آب و فاضلاب تهران، این شرکت تا پایان امسال و سال ۱۴۰۲ برنامه‌های بسیاری برای توسعه سیستم‌های تصفیه فاضلاب دارد که در صورت تامین اعتبارات، اقدامات خوبی در زمینه احداث این سیستم‌ها انجام خواهد شد.

معاون نظارت و پایش حفاظت محیط‌زیست استان تهران باتوجه به پدیده اینورژن یا وارونگی دما در ۶ ماه دوم سال اظهار کرد: محیط‌زیست استان باتوجه به این شرایط برنامه گشت و پایش ویژه‌ای را مانند سال گذشته در نظر خواهد گرفت و به‌صورت شبانه‌روزی این کار را انجام خواهد داد.

وی تاکید کرد: کنترل آلودگی هوا مستلزم همکاری همه دستگاه‌های مکلف در قانون هوای پاک است. از جمله دستگاه‌هایی که نقش بسیار مهمی دارمد زیرمجموعه‌های وزارت کشور شامل شهرداری‌ها، بخشداری‌ها و دهیاری‌ها هستند که باید به تکالیف خود عمل کنند. همچنین پسماندسوزی به‌ویژه با آغاز فصل سرما در کل استان به‌صورت گسترده‌ای رخ می‌دهد که نقش قابل‌توجهی در افزایش آلودگی هوا دارد. ما انتظار داریم تمامی دستگاه‌ها به وظایف قانونی خود عمل و نظارت‌ها را بیشتر کنند تا در سال جاری کمتر با چالش آلودگی هوا مواجه شویم.

عبادتی در پایان به آمارهای گشت و پایش در ۶ ماه ابتدایی امسال اشاره و اظهار کرد: در ۶ ماه نخست سال ۳۸۸۱ مورد گشت و پایش انجام و ۱۹۷۶ اخطاریه زیست‌محیطی صادر شده است. همچنین ۱۱۶ واحد آلاینده جمع‌آوری و به محل مجاز منتقل شده‌اند.

نظرگاه

ظهور میلیاردرهای بی‌پول

وحید شقاقی- کارشناس اقتصاد: برخی تصمیم‌سازی‌های اقتصادی و راهبردی دولت در حوزه مالیات‌ستانی که در بودجه بازتاب پیدا کرده در آینده‌ای نزدیک، بی‌تردید تبعات اجتماعی، سیاسی، طبقاتی و... دامنه‌داری را ایجاد خواهد کرد.

دولت با این تصور که قرار است از ثروت، مالیات دریافت کند، گزاره‌هایی در بودجه قرار داده که هیچ تناسبی با اصول اقتصادی و ضرورت‌های رفاهی جامعه ندارد. لطفا به این گزاره توجه کنید؛ فردی حدود ۳ سال قبل خودرویی را با نرخ ۳۰۰ یا ۴۰۰ میلیون تومان خریداری کرده است. نرخ این خودرو به‌دلیل نوسانات پی در پی تورمی که مردم هیچ نقشی در بروز و ظهور آن نداشته‌اند، ناگهان به بالای یک میلیارد تومان رسیده است.

این فرد که امروز حتی برای تعمیر خودرو خود با مشکل مالی روبه‌روست، از سال ۱۴۰۱ باید مالیاتی ذیل عنوان مالیات «خودروی لوکس» را به دولت بپردازد.

در واقع ما در کشور با طبقه‌ای روبه‌رو هستیم که می‌توان آنها را تحت عنوان «میلیاردرهای بی‌پول» طبقه‌بندی کرد؛ اقشاری که ظاهرا خودرو و مسکن چند میلیاردی دارند، اما برای پرداخت هزینه تعمیرات خودرو و پرداخت شارژ ماهانه واحدهای مسکونی خود نیز با مشکل مواجهند. اینجاست که معتقدم تصمیم‌سازان دچار فهم غلط از مفاهیم و ضرورت‌های اقتصادی شده‌اند و به‌گونه‌ای رفتار می‌کنند که تبعات زیانباری در آینده کشور خواهد داشت.

در ادامه باید توجه داشت در همه جای جهان در زمان محاسبه مالیات بر ثروت، میزان خالص ثروت فرد (تورم دررفته)، مورد محاسبه قرار می‌گیرد؛ نه داشته‌هایی که در اثر تورم و نوسانات پولی و مالی ایجاد شده است. تورم، خطای سیاست‌گذار است و مردم نباید پاسخگوی خطای سیاست‌گذار باشند. ضمن اینکه شما هیچ قلمرویی را در پهنه خاکی پیدا نمی‌کنید که بیش از ۴ دهه با تورم‌های بالا مواجه باشد.

در زمان محاسبه مالیات بر عایدی سرمایه ضرورت‌های تورمی نیز باید محاسبه و بعد مالیات افراد تعیین شود. در واقع دولت قصد دارد مردم را یک بار با «مالیات» و یک بار دیگر با «مالیات تورمی»، تنبیه کند؛ در حالی که ریشه اصلی بروز تورم، سیاست‌های اشتباه و سوءمدیریت‌های اجرایی و تقنینی است و مردم در بروز تورم نقش چندانی ندارند. بلافاصله پس از اجرای چنین مصوباتی، مردم از خود می‌پرسند «مگر من عامل تورم هستم که دولت قصد دارد از من هزینه مالیات تورمی بگیرد؟» این پرسش‌ها نه‌تنها در زمینه مالیات خودرو لوکس، بلکه درباره مالیات بر خانه‌های لوکس، مالیات بر ارث و... نیز تکرار می‌شود. وقتی پاسخ مناسبی به این پرسش‌ها وجود نداشته باشد، ابهامات ذهنی فراوانی ایجاد خواهد شد.

برای جلوگیری از این شرایط باید ابتدا خالص ثروت افراد برای دریافت مالیات مورد محاسبه قرار گیرد. این درست است که مهم‌ترین پایه مالیاتی، مالیات بر ثروت است، اما باید توجه داشت که اجرای این طرح مالیاتی نیازمند شفافیت است.

برای شفاف‌سازی ساختارهای اقتصادی، قبل از هر تصمیمی باید تمام ارکان و نهادهای کشور، اتمسفر اقتصادی شفافی داشته باشند و آن را در معرض دید افکار عمومی قرار دهند.

زمانی که بخش قابل‌توجهی از بودجه کشور، بودجه شرکت‌های دولتی است، اما مجلس در زمان بررسی بودجه، نوری به ابعاد پنهان بودجه شرکت‌های زیانده دولتی نمی‌تاباند، طبیعی است که اقتصاد به سمت شفافیت حرکت نمی‌کند.

دولت نیز که زورش به نهادهای بانفوذ و دارای روابط خاص نمی‌رسد، جهت‌گیری‌های مالیاتی را به سمت مردمی سوق می‌دهد که پیش از این زیر بار تکانه‌های تورمی کمر خم کرده‌اند. در حال حاضر ثروتمندان ایران و سوداگران، نه‌تنها اساسا مالیاتی پرداخت نمی‌کنند، بلکه از شرایط تورمی نهایت بهره‌برداری را به نفع خود صورت می‌دهند.

ماهانه ۲۳۰ هزار میلیارد تومان یارانه انرژی پرداخت می‌شود که بخش قابل‌توجهی از این یارانه انرژی، به جیب طبقات برخوردار جامعه می‌رود. این یارانه جدا از تمام تبعات منفی که برای اقتصاد ایجاد می‌کند، بنگاه‌های تولیدی و اقتصادی کشور را از ایستادن روی پاهای خود و رقابتی شدن در اتمسفر بین‌المللی محروم می‌کند.

دهه‌ها است که به دو خودروساز بزرگ کشور، یارانه‌های هنگفت، انرژی، بانکی و مالیاتی داده شده، اما نه‌تنها صنعت خودروسازی در کشورمان در مسیر رشد و ارتقا قرار نگرفته، بلکه در مسیر معکوس توانایی رقابت خود در فضای بین‌المللی را نیز از دست داده است.

کافی است امکان واردات خودرو خارجی فراهم شود تا خودروسازان کشور متوجه شوند تا چه اندازه از اقبال عمومی دور هستند.

از این منظر معتقدم هم سیاست‌های حمایتی و هم سیاست‌های مرتبط با توزیع ثروت (نظام‌های مالیاتی، بانکی و یارانه‌ای) در ایران فاقد کارآیی لازم است، زیرا این ۳ نظام کلیدی (یارانه‌ای، مالیاتی و بانکی) در اقتصاد ایران به‌درستی کار نمی‌کنند، فساد در اقتصاد ایران افزایش پیدا کرده، نابرابری، شکاف طبقاتی، نارضایتی عمومی، کسری بودجه، هدررفت منابع مالی و... بیشتر شده و مهم‌تر از همه بهره‌وری از میان رفته است. سه نظام یادشده مانند قلب است که ثروت را مانند خون در سراسر پیکره اقتصاد ایران به گردش در می‌آورد.

تا زمانی که این گزاره‌ها در مسیر اصلاح و به‌روزآوری قرار نگیرند، برنامه‌ریزی‌های اقتصادی دولت نیز به سرانجام موردنظر نخواهد رسید.

گفتنی است طرح مالیات بر ثروت که ۲۰ سال است مطرح شده، هنوز روی میز نمایندگان مجلس خاک می‌خورد و در مسیر تصویب قرار نمی‌گیرد.

ممکن است این پرسش در اذهان عمومی شکل بگیرد که چرا چنین طرح‌های مهمی تصویب نمی‌شوند؟ اجرای چنین طرح‌هایی، نیازمند ایجاد شفافیت است و از آنجا که برخی نهادهای بانفوذ در کشورمان، با اصل شفافیت مخالفند و با آن مشکل دارند، این طرح نیز امکان تصویب پیدا نمی‌کند.

در چنین وضعیتی باید به مردم حق داد که دردمندانه گلایه کنند که مسئولان برای حل مشکلاتی چون کسری بودجه و... قصد دارند دست در جیب آنها کنند. برای جلوگیری از چنین تصوراتی، باید اصل شفافیت را در اقتصاد افزایش داد و زمینه‌های لازم برای توسعه پایدار را فراهم ساخت.